

Golden State Realty **JASSI GILL**
Broker/Owner

Listing and Selling Homes
From San Jose to Sacramento
Ph:510-304-9292
Refinance Now
@ZERO COST
Call Sukhi Gill:510-207-9067
CA DRE Lic.#01180969

HELPING YOU BUY AND SELL HOMES FROM SAN JOSE TO SALINAS

Jeet Singh Sangha
REALTOR & REAL ESTATE ADVISOR
CALL FOR FREE CONSULTATION:
408-840-3112

CalRe:02014485 Speaks English, Hindi & Punjabi JeetSangha.com

COLDWELL BANKER REALTY

SERVING: SAN JOSE, MORGAN HILL, GILROY, HOLLISTER & SALINAS

Certified Insurance Agent **Global Green INSURANCE AGENCY**

ਹੈਲਥ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ:510-487-1000
MANN@GGIABA.COM

Mann Insurance Brokers Inc.
4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

Twenty-Fourth Year of Publication ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 24, Issue 39; September 30, 2023 20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com www.punjabtimesusa.com

ਕੈਨੇਡਾ-ਭਾਰਤ ਵਿਵਾਦ: 'ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ' ਦੀ ਪਰਖ ਦਾ ਵੇਲਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਆਗੂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਬਾਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕਸੂਤੀ ਘਿਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਉਤੇ ਜਿਥੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਦਬਾਅ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਮੁਲਕ (ਭਾਰਤ) ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ 'ਸਾਜ਼ਿਸ਼' ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਜ਼ੋਰ ਫਤਨ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਉਧਰ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਏ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਸਰਨਾ, ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਯੂ.ਐਨ. ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਗਰਮ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਵਤ ਅਤੇ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿਚ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਖੰਡਾ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਸਬਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਪਿੱਛੋਂ ਕਈ ਹੋਰ ਸਰਗਰਮ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵੀ ਤਿਆਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਸੂਹੀਆ ਏਜੰਸੀ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਇਸ ਹੱਤਿਆ ਪਿੱਛੋਂ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਕੇ ਚੌਕਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਰੋਹ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤਾ ਪਾਸ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਆਮ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਤੇ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਚਾਈ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਨਫਰਤੀ ਕੂੜ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਵੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਿੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਸਣੇ ਹੋਰ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿਥੇ ਭਾਰਤੀ ਕੌਮਲਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਰੋਸ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੱਕ ਕੌਮੀ ਇਨਸਾਫ ਮਾਰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਵੀ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਟਰੂਡੋ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੇ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ

ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸੁਹਿਰਦ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਵੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਨਾ ਬਣਨ ਦੇਵੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਾ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਗਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਸਬਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ 'ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ' ਦਾ ਦਮ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉਤੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਸਣੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਤੱਕ ਰਸਾਈ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਕੂਟਨੀਤਕਾਂ ਨੇ ਯੂ.ਕੇ., ਫਰਾਂਸ ਤੇ ਜਰਮਨੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪੁਖਤਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਲੰਬੇ ਦਿਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜੈਕ ਸੁਲੀਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੋਟ' ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਉਧਰ, ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਜਣ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ (ਟਰੂਡੋ) ਨੇ ਨਿੱਝਰ ਹੱਤਿਆ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਘੇ ਅਖਬਾਰ 'ਦਿ ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਜੂਨ ਵਿਚ ਸਰੀ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਈ ਹੱਤਿਆ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਖੁਫੀਆ

ਭਾਰਤੀ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਭਾਈਚਾਰਾ ਨਿਰਾਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੀਜ਼ਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮਗਰੋਂ ਭਾਰਤੀ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਭਾਈਚਾਰਾ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦਾ ਡਰ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ।

ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸੰਭਾਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਹਨ। 2021 ਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਲਗਭਗ 3.7 ਫੀਸਦ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਸਿੱਖ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲਗਭਗ 2 ਫੀਸਦ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 8,00,000 ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਿਣਤੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਰਫਿਊਜੀ ਅਤੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਾੜ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 40 ਫੀਸਦ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਆਦਿ ਲਈ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਮਿਆਨ ਵਧੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਗਾਮੀ ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਲਈ ਐਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Medicare COVERED CALIFORNIA
Life & Health Insurance

ਹੈਲਥ ਕੋਅਰ

Call: 510-459-7537

Bhupinder Singh Dev
bdev_99@yahoo.com
Lic# OF86916

MEHAR INSURANCE

Raja SWEETS & CATERING
AUTHORIZED CATERER FOR MAJOR 5-STAR HOTELS

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਰਟੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਤੱਕ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Fresh Sweets, Snacks & Food
Catering with Portable Tandoor for up to 10000 guests
Lunch - Dinner - Take Out - Banquets

31053 Alvarado Blvd., Union City CA 94087 Ph. (510) 488-9130 Fax (510) 488-9111
1275 W Wilton Ave., Hayward CA 94542 Ph. (510) 264-8200 Fax (510) 264-8245

Call Makhn Bains or Ravinder Singh For Your Next Party
1-866-FOR-RAJA (367-7252)
www.RajaSweets.com

GLOBAL TRUCK PERMITS

17 years of experience

Services

- We do Same day IRP Plates
- Truck Permits
- New company
- Truck ELD
- Trucking compliance

Rajinder Singh

159 D'Arcy Pkwy, Lathrop, CA 95330
Phone: 209 636 0880

ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਸਮਾਗਮ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ

ਫਰੀਮੋਂਟ: ਫਰੀਦਕੋਟ ਅਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸੌਲਾਂ

ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਲੋਕਲ ਬੇ ਏਰੀਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟਰੇਸੀ, ਮੈਨਟੀਕਾ, ਲੇਬਰੇਪ, ਮਾਉਂਟਨ

(II) ਸ਼ੇਖ ਇਬਰਾਹਿਮ ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਂ ਫਰੀਦ ਸਾਨੀ ਜਿਹੜੇ ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਉੱਤਰ-

ਅਜੋਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇੰਤਕਾਲ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਿਆਸਤੀ

30 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ 2024 ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ

ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦਾ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਬੇ ਏਰੀਆ ਫਰੀਮੋਂਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਨਾਉਂਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ 22, 23 ਅਤੇ 24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਸਹਿਤ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ 22 ਸਤੰਬਰ ਦਿਨ ਸੁਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਭੋਗ 24 ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਏ ਗਏ। ਸਮੂਹ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰੀਆਂ।

ਹਾਊਸ, ਸਟਾਕਟਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਸਿਆਟਲ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰੀਆਂ। ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਰਾਗੀ ਢਾਂਡੀ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਵਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਅਣਵੰਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁਲਤਾਨ ਤੋਂ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਕੋਥੀਵਾਲ ਵਿਖੇ ਸੰਨ 1173 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਜਨਮ 1178 ਜਾਂ 1188 ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸੂਫੀ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ 112 ਸਲੋਕ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰਚੇਤਾ ਸੂਫੀ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ (II) ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ

ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਫਰੀਦ (II) ਦਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਸ਼ਕਰਗੰਜ ਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੋਢੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤੀ। ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਨਿਮਰਤਾ, ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਣ, ਭਗਤੀ, ਬਿਰਤੀ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ, ਦਇਆ, ਹਉਮੈ ਤਿਆਗਣ, ਸੰਸਾਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਤਿਆਗ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਮੇਲ ਅਤੇ ਹੱਥੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਚੁਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਦਾ ਸੰਨ 1266 ਵਿਚ ਪਾਕਪਟਨ

ਸ਼ਹਿਰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ ਉਪਰ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਸਥਾਪਤ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਫਰੀਦਕੋਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਸਮੇਤ ਲਗਪਗ 25-

ਤਰੀਕਾਂ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਸਤੰਬਰ 20, 21, 22 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਮਾਗਮ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਵੈਬਸਾਈਟ .ਬਾਬਾਫਰੀਦ.ਨੇਟ 'ਤੇ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ ਉੱਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਦੁੱਲੇ ਤੇ ਤੀਰਥ ਦਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ: ਗਾਖਲ

ਵੈਨਕੂਵਰ: ਇੱਥੇ ਕਰਵਾਏ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ

ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਕਲੱਬ

ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁੱਲਾ ਸੁਰਖਪੁਰੀਆ ਤੇ ਤੀਰਥ ਗਾਖਲ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਨੂੰ ਸਫਲ

ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਗਾਖਲ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਵਰਲਡ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਦੁੱਲਾ ਸੁਰਖਪੁਰੀਆ ਦਾ ਗੌਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਅਤੇ ਗਾਖਲ ਗਰੁੱਪ ਨੇ 17 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਮੌਕੇ ਕਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਦੁੱਲਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਗੌਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ.

ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਨੇ ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੱਤੀ।

ਸੰਦਾ ਪੱਤਰ

23ਵੀਂ ਸਾਲਾਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਨਫਰੰਸ
28 & 29 ਅਕਤੂਬਰ 2023

1-9 ਵਜ੍ਹੇ ਬਾਮ
3355 Country Dr,
Centerville Community Center,
Fremont, CA

ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਲੋਂ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਸੰਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

**-ਸਾਹਿਤ ਚਰਚਾ-
-ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ-
-ਸੰਗੀਤ ਮਹਿਫਲ-
ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਗਮ**

ਵਲੋਂ:
**ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ,
(ਵਿਪਸਾਅ), ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ**

ਡਾ. ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ

ਜਸਵਿੰਦਰ

ਦਰਬਾਰ ਬੁੰਦਰ

ਡਾ. ਆਤਮ ਰੰਧਾਵਾ

ਡਾ. ਰਾਜੇਬ ਬਰਮਾ

ਡਾ. ਸੁਹਿੰਦਰ ਬੀਰ

ਸਮਝੌਤ ਸਿੰਘ ਬਠੂਰ

ਡਾ. ਮੋਨੋਜੀਤ

ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਬੁਲਾਰੇ

ਡਾ. ਅਨੰਦ ਸਿੰਘ

ਡਾ. ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਡਾ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਡਾ. ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਡਾ. ਨਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

Contact VIPSA:
ਫ਼ੋਨ: 510-367-2090, ਸਮਾਜਿਕ ਨੈੱਟਵਰਕ: 510-676-1565
ਫੇਸਬੁਕ: ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਟਵੀਟ: ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਯੂਟਿਊਬ: ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਹਰਿਦਰਸ਼ਨ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਤੁਸੀਂ ਖੋਲ੍ਹੋ, ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਅਸੀਂ ਖੋਲ੍ਹਾਂਗੇ: ਡਾ. ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ

ਸਰੀ (ਹਰਦਮ ਮਾਨ): ਹਰਿਦਰਸ਼ਨ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਸਟ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਈ ਨਾਮਵਰ ਅਦੀਬ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਝੰਗ ਦੀ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰੀ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀਆਂ ਉਘੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ।

ਚੇਤਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਫੇਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਵੱਕਤ ਪਈ। ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਲਈ ਫਿਲਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ-ਪੱਖੀ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜੱਡ ਜਾਂ ਜਾਹਿਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮੁੱਦਈ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹੇ।

ਹਰਿਦਰਸ਼ਨ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਸਟ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰੂਹੋ-ਰਵਾਂ ਜੈਤੋਗ ਸਿੰਘ ਅਨੰਤ ਨੇ ਡਾ. ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾ. ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਾਹੌਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਣੀ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ ਸਨ। ਡਾ. ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪੀਐਚਡੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਉੱਪਰ ਸਟੱਡੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਚੇਅਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਉੱਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪਕੜ ਹੈ। ਡਾ. ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਹੁਤ ਸੰਗੀਨ ਹੈ। ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਜੋ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਪਾਲਸੀ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਕਾਇਮ ਰਹੀ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਕ ਵਕਤ ਆਇਆ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਦਲੀਆਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ, ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ, ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਚੇਅਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਹਿਤਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਧਾਰਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ, ਮਨੁੱਖਤਾਵਾਦੀ ਸੋਚ, ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਚਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਕਹਿ ਰਹੇ ਕਿ 'ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਤੁਸੀਂ ਖੋਲ੍ਹੋ, ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਅਸੀਂ ਖੋਲ੍ਹਾਂਗੇ'।
ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਸਮੇਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਪਨੇਸਰ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਬਲ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸਰੀ ਦੇ ਬਾਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊ ਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰੇਡੀਓ, ਟੀਵੀ ਹੋਸਟ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਖੰਗੂੜਾ, ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ, ਕਵਿੱਤਰੀ ਹਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ, ਸ਼ਾਇਰ ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।
ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਡਾ. ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰੀ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੈਤੋਗ ਸਿੰਘ ਅਨੰਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਰਿਦਰਸ਼ਨ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਸਟ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਪਲੇਕ ਅਤੇ ਸ਼ਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ, ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਡਾ. ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਜੈਤੋਗ ਸਿੰਘ ਅਨੰਤ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ ਸੋਨ ਤਗਮਾ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ: ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀਨੀਅਰ ਗੇਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜੌਹਰ ਵਿਖੇ ਕੇ ਅਕਸਰ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ-ਕੱਲ ਉਹ ਸੀਨੀਅਰ ਗੇਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਗਈ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸੈਨ ਡਿਏਗੋ ਵਿਖੇ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੈਮਰ ਬ੍ਰੇ ਵਿੱਚ ਸੋਨ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ। ਲੰਬੇ ਐਤਵਾਰ ਮੇਸ਼ਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ 50+ ਸਾਲ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਉਮਰ ਸਮੂਹਾਂ ਲਈ ਟਰੈਕ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਇਵੈਂਟਾਂ ਲਈ ਸੈਨ ਡਿਏਗੋ ਸੀਨੀਅਰਜ਼ ਗੇਮਜ਼ ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ

ਗੇਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਹੈਮਰ ਬ੍ਰੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ 35:49 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਨਾਲ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ। ਡਿਸਕਸ ਥਰੋਅ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਗ ਲਿਆ, ਅਤੇ 31:75 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਨਾਲ ਚੌਥਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ, ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ, ਟੈਕਸਾਸ ਅਤੇ ਨੇਵਾਡਾ ਵਰਗੇ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਦੇ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਐਥਲੀਟਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰੈਕ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਈਵੈਂਟਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।
-ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੋ/ ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ

UMA TRAVELS

**2535 West Devon Ave.,
Chicago, IL 60659**

**For Delhi-Bombay Ahmedabad, Hyderabad-Madras
Call For Special Sale Fares**

Call: 773-338-5603

Matrimonials

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Wanted suitable girl for Ivy League MBA Jatt Sikh divorced 40 years old 5'10" man settled in the Bay Area (California). Homeowner and working as a Sr Product Manager in big tech. Moved from Chandigarh (India) to the US 12 years ago. Looking in the US only. Caste no bar. dhillonravi1983@gmail.com or 408-859-5613.

36-39

U.S. Citizen, Jatt Sikh, Brar, Fresno, California Resident, Divorced Boy, 33 yrs, 6'-3" tall, Handsome, Pilot in American Airlines. Please email biodata and picture at: flykhush15@gmail.com or Contact: (559) 824-9028

36-39

USA based Arora Gursikh family looking for a suitable match for their turbaned, divorced son, 36, 5'9", M.Tech Engineering. He does not drink, smoke. Works for a reputed company in health care sector. He earns six figure salary. Owns house in US, commercial, residential property in India. Caste no bar. Contact us at: email: utakecare2@yahoo.com or call 1-618-402-4269

35-38

Well educated Jatt Sikh Bay area family is seeking a match for their July 2000 US born 5' 10" Son. He has earned a Bachelor in Computer Science from UCLA and Masters in CS BioMedical Imaging from UCSF. He does not drink. He wears a turban and keeps his hair. He is employed with a six figure salary. Beyond education, girl must be with a family-oriented mindset and should have good moral family values. Please contact Ph: 5108616491 or email pgrrealty@gmail.com

34-37

Sikh family looking for a USA or Canada match for their 83 born son, 5'10" completed his Civil Engineering diploma. Never married. He is in India, and has his own property. Has family in the USA. Please whatsapp: 262-960-7366. Serious inquiries only.

34-37

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Jatt Sikh family seeks suitable match for their daughter who has her MD and is currently working in the Bay Area (California) as a Doctor. 38 yrs old (never married). 5'-5". The boy should be settled in the Bay Area (California) with a University degree and professionally employed. Please contact 408-763-3949

39-42

Hindu/Sikh Nai Family looking for a suitable match for their daughter U.S. citizen, 26 years, 5'6". Study of Bachelor Science in final year dental student, Persuing DMD degree. Family & siblings are US Citizens. Please Contact us at: 516-510-9744

39-42

Jat Sikh well educated and well settled family seeking suitable match for their September, 2001 US born 5'-4" daughter. Turban wearing keshadari boy and compatible humble family is preference but others will be considered. She has earned an AA degree in management and Supervision. She is currently employed as a Federal employee in the Bay Area (California). Contact ph:510-861-6491 or pgrrealty@gmail.com

36-39

Sikh family belongs to Ludhiana Punjab, looking for a US or Canadian Citizen match for their daughter, 35, 5'9" divorcee and has one child living with. She has completed her nursing associate in India, currently not working as she is preparing for RN/IELTS. Whatsapp us: 262-960-7366. Serious inquiries only.

34-37

Jatt Sikh girl, 28 years, 5'4" Graduated in Bachelor of Science in Medical Technology. Studying to become Medical Doctor in the USA. Looking for well settled American citizen match. Please contact: +1 (510) 240-2236 or e-mail itsjas1990@gmail.com

32-35

Ramgarhia Sikh family looking for a suitable Ramgarhia Sikh Dhiman match for their beautiful daughter (US Citizen), 29 years, 5' 7", MSC - Physics (India), and licensed paraprofessional educator, residing in Chicago area. Please contact us at: manpreets1211@gmail.com

30-33

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਫਰੋਲਣ ਉਤੇ ਹੀ ਜ਼ੋਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭਾਰੀ ਫੀਸਾਂ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲੈਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਜੇਬ ਖਾਲੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨੇ ਨੂੰ ਇਹ ਰਾਸ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਫੀਸ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਟਵਾਰੀ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਫੀਸ ਜਨਰਲ ਕੈਟਾਗਰੀ ਲਈ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹੋ ਫੀਸ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ 50 ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ 450 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਫਾਰੈਸਟ ਗਾਰਡ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਫੀਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ 150 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ 450 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ 150 ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ 300 ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਸਰਵਿਸ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ (ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ.) ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਾਲ 2016 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਫੀਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 53.91 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬੋਰਡ ਨੇ 12,308 ਅਸਾਮੀਆਂ ਉਤੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 7934 ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਸਿਰੇ ਲੱਗ ਗਈ

ਹੈ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ 4374 ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਰੌਲਾ ਵੀ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਫੀਸ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ। ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਨੇ 200 ਫਾਰੈਸਟ ਗਾਰਡਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੌਰਾਨ 5.05 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ

ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਵੇਂ 710 ਮਾਲ ਪਟਵਾਰੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਲਈ 1.18 ਲੱਖ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਕੱਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਫੀਸ ਵਜੋਂ 5.50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 107 ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਤੋਂ 3.44 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ

ਭਰਤੀ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮਾਮਲੇ ਲਟਕੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਮਾਮਲੇ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲਟਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਪੀ.ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ.) ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਫੀਸ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੋਰਡ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੀਸ ਕਿਸੇ ਕਮਾਈ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੰਤਜ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਵਿਲੇਜ਼ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਰਾਂ ਦੀਆਂ 792 ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਫੀਸ ਵਜੋਂ 2.88 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ

ਹੋਈ। ਵਿਭਾਗੀ ਰੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਭਰਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਸ਼ਰਤ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਭਰਤੀ ਰੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਫੀਸ ਮੌਤਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਨੇ 112 ਆਗਣਵਾੜੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਫੀਸ ਵਜੋਂ 2.90 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ 15 ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਫਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਮਾਲ ਪਟਵਾਰੀ, ਜਿਲ੍ਹਾਦਾਰ ਅਤੇ ਨਹਿਰੀ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 1152 ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਇਸ ਭਰਤੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਨੂੰ 12.01 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੋਈ ਸੀ।

ਬੋਰਡ ਨੇ ਮਗਰੋਂ 1327 ਡਰਾਈਵਰ/ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਫਾਇਰਮੈਨ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ 3.69 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਰ ਲਈ, ਜਦਕਿ ਫਾਇਰਮੈਨਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਰਾਹੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ 1563 ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 25 ਦਿਨਾਂ 'ਚ 7660 ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-35 ਸਥਿਤ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਭਵਨ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਬਿਜਲੀ, ਸਿੱਖਿਆ, ਜੰਗਲਾਤ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ 'ਚ ਭਰਤੀ 427 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪੇ ਹਨ। ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 25 ਦਿਨਾਂ 'ਚ 7660 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ, ਜਿਹੜੇ 'ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਸੇਵਾ' ਕਰ ਗਏ, ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੋੜ ਰਹੇ ਹਾਂ।' ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਖਜਾਨਾ ਮੰਤਰੀ

ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦਾ ਖਜਾਨਾ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਨ ਨੇ ਆਖਿਆ, 'ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਜਾਨਾ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਹਿਲੀ ਜੁਲਾਈ 2022 ਤੋਂ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਵਰਕੌਮ ਦਾ ਰੁਪਇਆ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ।'

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪਾਵਰਕੌਮ ਦਾ 9020 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਛੱਡ ਗਏ। ਅਸੀਂ 1804-1804 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਕਰਕੇ

ਕਰਜ਼ੇ ਮੋੜ ਰਹੇ ਹਨ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ

ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਭਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਘਰ ਭਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਦਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 300 ਯੂਨਿਟ ਮੁਫਤ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪਾਵਰਕੌਮ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਾਨ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਭਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਸੁਚਾਰੂ ਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ।

ਚਿੱਟੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ

ਪਟਿਆਲਾ: ਚਿੱਟੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਰੀਏ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਤਸਕਰਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇਸ ਰਣਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁੜ ਰਾਜਗੜ੍ਹ ਦੀ ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਦੀ 33.27 ਲੱਖ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਇਸ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਕੀਮਤ ਕਰੀਬ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ 'ਚ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਮੋਹਰੀ

ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸੱਤ ਹੋਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਵਰੁਣ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਐਸ.ਪੀ. ਹਰਵੀਰ ਅਟਵਾਲ ਤੇ ਸੌਰਵ ਜਿੰਦਲ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੇਹਾ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਪਸਿਆਣਾ ਦੇ ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਕਰਨਬੀਰ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਮਹਿਲਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਚਿਪਕਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ

ਮੌਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਲ ਖੇਤਰ ਲੱਗਦਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਇੰਟਰਸਟੇਟ ਨਾਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਸਮਾਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਵਰੁਣ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਨਿੱਤਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਫੀਡਬੈਕ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਕਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪ ਵੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ।

ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਵਿਧਾਇਕੀ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਹੀ ਜੁਟੀ ਰਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਕੌਰ ਗਹਿਰੀ?

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੀ ਪਤਾਲ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੌਰ ਗਹਿਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਇਕਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕਈ ਬਾਵਾਂ ਉਤੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਬੀਬੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵੀ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ। ਵਿਧਾਇਕਾ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜ਼ਮੀਨ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਖਰੀਦੀ ਗਈ।

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਸਤਿਕਾਰ ਕੌਰ ਗਹਿਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੰਨੀ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ 51 ਲੱਖ 46 ਹਜ਼ਾਰ 400 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ 20 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੋਠੀ ਖਰੀਦੀ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਆਲੇ ਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿੱਚ 22 ਮਈ 2019 ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੋਠੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ 15 ਲੱਖ 15 ਹਜ਼ਾਰ

600 ਰੁਪਏ 'ਚ ਖਰੀਦੀ। ਇਸ ਕੋਠੀ 'ਤੇ 53 ਲੱਖ 21 ਹਜ਼ਾਰ 572 ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਗਏ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਗੁਰੂਹਰਸਗੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ 72 ਹਜ਼ਾਰ 280 ਰੁਪਏ ਵਿਚ 18

ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ 47 ਲੱਖ 2 ਹਜ਼ਾਰ 980 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੋਠੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਕੋਠੀ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਬਣੇ ਕੈਟਲ ਸੈੱਡ 'ਤੇ 3 ਲੱਖ 86 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਗਏ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ

ਆਲੇ ਵਾਲਾ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਐਨਕਲੇਵ ਵਿਚ 17 ਜਨਵਰੀ 2020 ਨੂੰ 3 ਲੱਖ 41 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ 'ਚ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪਲਾਟ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਮਕਾਨ 'ਤੇ 7 ਲੱਖ 53 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਗਏ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਗੁਰੂਹਰਸਗੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਵਿਚ 16 ਕਨਾਲ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜਮੀਨ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ 28 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਖਰੀਦੀ ਗਈ। ਇਸ 'ਤੇ 9 ਲੱਖ 63 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਗੁਰੂਹਰਸਗੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜੰਡ ਵਾਲਾ ਵਿਚ 6 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ 14 ਕਨਾਲ 17 ਮਰਲੇ 1 ਸਰਸਾਰੀ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜਮੀਨ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ 9 ਲੱਖ 63 ਹਜ਼ਾਰ 700 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਤਹਿਸੀਲ ਗੁਰੂਹਰਸਗੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜੰਡ ਵਾਲਾ ਵਿਚ 6 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜਮੀਨ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ 8 ਲੱਖ 94 ਹਜ਼ਾਰ 610 ਰੁਪਏ 'ਚ ਖਰੀਦੀ। ਤਹਿਸੀਲ ਗੁਰੂਹਰਸਗੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਗਹਿਰੀ ਵਿਚ 21 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ 11

ਕਨਾਲ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜਮੀਨ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ। ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ 29 ਦਸੰਬਰ 2020 ਨੂੰ 47 ਕਨਾਲ 8 ਮਰਲੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜਮੀਨ 6 ਲੱਖ 63 ਹਜ਼ਾਰ 580 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 23 ਕਨਾਲ 4.5 ਮਰਲੇ ਜਮੀਨ 18 ਮਈ 2021 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ 28 ਲੱਖ 55 ਹਜ਼ਾਰ 150 ਰੁਪਏ 'ਚ ਖਰੀਦੀ। ਇਸੇ ਦਿਨ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ 10 ਕਨਾਲ 9 ਮਰਲੇ ਹੋਰ ਜਮੀਨ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ।

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਮੁਤਾਬਕ ਸਤਿਕਾਰ ਕੌਰ ਗਹਿਰੀ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 32.50 ਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨਾ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ। ਇਕ ਮਹਿੰਦਰਾ ਸਕਾਰਪੀਓ, ਇਨੋਵਾ, ਬੀ.ਐਮ.ਡਬਲਿਊ. ਕਾਰ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਵੀ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ। ਸਤਿਕਾਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ 32 ਬੋਰ ਪਿਸਟਲ, ਪਤੀ ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ 315 ਬੋਰ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ 32 ਬੋਰ ਪਿਸਤੌਲ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਕੋਰੀ ਨਾਂਗ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੇਂਦਰੀ ਊਰਜਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਥਾਈ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੁਲਾਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਖੜਾ ਬਿਆਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ (ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ.) ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੇਂ ਬਦਲਾਅ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਵਾ ਘੰਟਾ ਚੱਲੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਬਿਤਕਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੇਂਦਰੀ ਊਰਜਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਪੰਕਜ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਸਥਾਈ ਪ੍ਰਤਿਨਿਯਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦੀ ਸੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਐਨ ਪੀ

ਸ਼ਰਮਾ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਜ਼ੋਨਲ ਕੌਂਸਲ ਦੀ 30ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜੇਪੂਰ 'ਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੇ ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉਤੇ ਸਥਾਈ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਾਲ 2007 ਤੋਂ ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਵਿਚ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਉਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਖੜਾ ਤੋਂ ਬਿਆਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵੀ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ...

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 58 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂਬਰ (ਪਾਵਰ) ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ (ਸਿਚਾਈ) ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਭਾਖੜਾ ਬਿਆਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ 1974 ਵਿਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਥਾਈ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤਰਫੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪਰੈਲ, 2022 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਧਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਤਾ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਵਰਤਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ 1966 ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਦਾ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਟੈਂਡ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਬੀ.ਬੀ.ਐਮ.ਬੀ. ਦਾ ਸਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਡੈਮ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਵੀ 57 ਫੀਸਦੀ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਉਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਿਆ ਨਰਮੇ 'ਤੇ ਗੁਲਾਬੀ ਸੁੰਡੀ ਦਾ ਹਮਲਾ, ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਪੁੱਜੇ

ਬਠਿੰਡਾ: ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇੜਾ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਮੇਤ 6 ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਕੇ ਖਰੀਦੇ-ਫਰੋਖਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਅਮਨਦੀਪ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਵੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬਠਿੰਡਾ (ਸ਼ਹਿਰੀ) ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸਰੂਪ ਚੰਦ ਸਿੰਗਲਾ ਨੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬੇਨੇਮੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਵਕਤ ਉਦੋਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੋਕਪਾਲ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਬਠਿੰਡਾ ਸਥਿਤ ਦਫਤਰ ਵਿਚ

ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 2022 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਸਰੂਪ ਚੰਦ ਸਿੰਗਲਾ ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ (ਸ਼ਹਿਰੀ) ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਚੋਣ 'ਚ ਦੋਵੇਂ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਸਿੰਗਲਾ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ (ਸ਼ਹਿਰੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ। ਸਰੂਪ ਚੰਦ ਸਿੰਗਲਾ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕੋਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ

ਸੋਨੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਓਪੀ ਸੋਨੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਬੰਧੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 10 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮੁਢਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ, ਫਜ਼ੂਲ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਸਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਮਨਫੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਹਲਕੇ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ 'ਚੱਲਦੀ' ਸੀ।

ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ: ਅਰਨੀਵਾਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਗੁਲਾਬੀ ਸੁੰਡੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਦਾਂ ਹਰਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ 50 ਮਣ ਝਾੜ ਦੀ ਆਸ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਘੱਟ ਕੇ 15 ਮਣ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਰਨੀਵਾਲਾ, ਝੋਟਿਆਂ ਵਾਲੀ ਤੇ ਜੰਡਵਾਲਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦਾ ਝਾੜ ਵਧੀਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਗੱਡੀ ਲੀਹ 'ਤੇ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਗੁਲਾਬੀ ਸੁੰਡੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਰਮੇ ਦੇ ਘੱਟ ਰਹੇ ਝਾੜ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੰਡੀ ਅਰਨੀਵਾਲਾ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਸਾਲ 2022 ਵਿਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਉਪਰੋਂ ਇਸ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵੱਡੀ ਸੱਟ

ਵੱਜੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਰਮੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਪਰੇਅ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਰੇਅ ਦੇ ਸੈਂਪਲ ਭਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚੁੱਪ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ: ਬਲਕੌਰ ਸਿੰਘ

ਮਾਨਸਾ: ਮਰਹੂਮ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਸਿੰਘ ਮੁਸੇਵਾਲਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਲਕੌਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਤਕਰਾਰਬਾਜ਼ੀ ਬੈਠ ਕੇ ਨਿਬੇੜ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਕੁੱਤੱਭ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਸਣੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਅ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਮੁਸਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਮੰਡੀ ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ: ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਰੇਂਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਬਾਣਾ ਡੋਹਲੋਂ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਖਾਣੇਦਾਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਪੱਚੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ। ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੰਦਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਦੋਹਰਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਡੋਹਲੋਂ 'ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਖਾਣੇਦਾਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਖ਼ਿਸ਼ਤਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਖ਼ਿਸ਼ਤਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਐਕਸ਼ਨ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਬਾਣਾ ਡੋਹਲੋਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੋਣ ਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੈਸੇ ਮੰਗੇ ਸਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਤਲਖੀ ਨੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਧਾਈਆਂ: ਸੁਖਬੀਰ

ਮੋਗਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਅਤੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਸਿਰਫ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ 'ਤੇ ਹੀ 750 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਬਾਦ ਹੋਈਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਔਰਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 18 ਮਹੀਨੇ ਬੀਤਣ ਬਾਅਦ ਹਾਲੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਵਾਲੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 2500 ਰੁਪਏ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਲਾ ਜਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ 356 ਨੌਜਵਾਨ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਤੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਦੋ ਫੀਸਦੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪਾਵਰਕੌਮ, ਟਰਾਂਸਕੋ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕਾਫੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੈਣ 'ਚ ਸਫਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਰਡ ਵਰ੍ਹਾ 2006 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤਨ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਚੁਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੰਘੇ ਸਾਲੇ 17 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਔਸਤ ਤੋਂ ਇਹ ਤੱਥ ਉੱਭਰੇ ਹਨ ਕਿ ਬੋਰਡ ਨੇ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਕਰੀਬ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਾਲ 2006 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬੋਰਡ ਨੇ 17,864 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 356

ਨੌਜਵਾਨ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਵੇਲੇ 2013 ਵਿਚ 1400 ਕਲਰਕ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 122 ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਸਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ 2868 ਕਲਰਕ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 12 ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ, ਸੱਤ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਬੋਰਡ ਨੇ 547 ਜੂਨੀਅਰ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ 17, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਕ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ 25, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ 3, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਦੋ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸਤਿਹਾਰ ਨੰਬਰ 01/2021 ਤਹਿਤ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ 1131 ਮਾਲ

ਪਟਵਾਰੀ/ਜ਼ਿਲ੍ਹੇਦਾਰ/ਨਹਿਰੀ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ 10 ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਤੇ ਸੱਤ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵੀ ਸਨ। ਸਾਲ 2022 ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ 429 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 76 ਉਮੀਦਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਸਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਭਰਤੀ

ਕੀਤੇ 677 ਮਾਲ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਹਨ। ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਨੇ ਲੰਘੇ ਸਾਲੇ 17 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 7480 ਕਲਰਕ ਕਮ ਡਾਟਾ ਐਂਟਰੀ ਅਪਰੇਟਰ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਕੁੱਲ ਭਰਤੀ ਦਾ ਕਰੀਬ 42 ਫੀਸਦੀ ਹਨ। ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਨੰਬਰ 05/16 ਤਹਿਤ 214 ਡਰਾਈਵਰ ਭਰਤੀ ਕਰਨੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿਰਫ 69 ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦਕਿ 145 ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲ 2022 ਤੋਂ 939 ਕਲਰਕ-ਕਮ-ਡਾਟਾ ਐਂਟਰੀ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤਣ ਪੱਤਣ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਪੁੱਜ ਕੇ 277 ਲਾੜੀਆਂ ਮੁੱਕਰੀਆਂ; 29 ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਐਨ.ਆਰ. ਆਈ. ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਿਆਂ 'ਚ ਬੈਂਡ ਗਰਲਜ਼ ਦੇ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਕੇਸ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੰਬੇ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਣਿਆਂ 'ਚ 277 ਕੇਸ ਅਜਿਹੇ ਪੁੱਜੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਡ ਗਰਲਜ਼ ਨੇ ਖੁਦ ਵਿਦੇਸ਼ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਲਾੜੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਰੱਜ ਕੇ ਖਰਚਾ ਕਰਾਇਆ ਪਰ ਮੁੜ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪੜੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਨਾਤਾ ਤੋੜ ਲਿਆ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 15 ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਵਰੀ 2017 ਤੋਂ ਅਗਸਤ 2023 ਤੱਕ 277 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਡ ਗਰਲਜ਼ ਨੇ ਠੱਗ ਲਿਆ ਹੈ। ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਕੇਸ ਤਾਂ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਨਾਲ ਨਿਬੇੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬੈਂਡ ਗਰਲਜ਼ 'ਤੇ 29 ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਆਮ ਥਾਣਿਆਂ 'ਚ ਜਿਹੜੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੇ

ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਥਾਣਾ ਲੁਧਿਆਣਾ (ਸਿਟੀ) 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 150 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪੁੱਜੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੋਗਾ ਦੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ 19, ਮੁਹਾਲੀ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ 16, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ 15, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ

13 ਅਤੇ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ 12 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪੁੱਜੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰ੍ਹਾ 2022 ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 62 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪੁੱਜੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਨਿਰੋਲ ਬੈਂਡ ਗਰਲਜ਼ ਨਾਲ ਸੀ। ਠੱਗੇ ਕਈ ਘਰਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਨਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਚਲੀ ਗਈ, ਨਾਲੇ ਜੀਅ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਇਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੂਆ ਖੇਡਿਆ ਜੋ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਸਮਰਾਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਗੋਸਲਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵੱਜੀ ਠੱਗੀ ਦਾ ਇਲਮ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਹੀ ਹੱਥ ਧੋ ਬੈਠਾ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਇੱਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਬੈਂਡ ਗਰਲ ਲੱਭੀ, ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਤੇ ਪਲਾਟ ਵੇਚ ਕੇ ਨੂੰਹ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਨੂੰਹ ਨੇ ਫ਼ਨ ਚੁੱਕਣਾ ਬੰਦ ਕਰ

331 ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਭਗੋੜੇ ਐਲਾਨਿਆ
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜੇ ਪੜੀ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਮੁੜਨ ਜੋਗੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਭਗੋੜੇ' ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਥਾਣਿਆਂ 'ਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਸਬੰਧੀ ਝਗੜੇ ਬਾਰੇ ਦਰਜ ਹੋਏ ਕੇਸਾਂ 'ਚੋਂ 331 ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਭਗੋੜੇ ਐਲਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 255 ਭਗੋੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਗੋੜਿਆਂ 'ਚ 65 ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ 147 ਭਗੋੜੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬੈਠੇ 59 ਭਗੋੜੇ ਉਹ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਠੱਗੀ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਕੁੱਲ 331 ਪਰਵਾਸੀ ਭਗੋੜਿਆਂ 'ਚੋਂ 287 ਨੂੰ ਤਾਂ ਗੰਭੀਰ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਭਗੋੜੇ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ।

ਦਿੱਤਾ। ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਨੂੰਹ 'ਤੇ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੰਮੇਆਣਾ ਦੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਵਾਸਤੇ ਬੈਂਡ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਲੱਭੀ। ਕੁੜੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਠੱਗੀ ਖਾ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਖੁਦ ਥਾਣੇਦਾਰ ਵੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆ 'ਚੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਉਸ ਦਾ ਲੜਕਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋੜਵੰਦ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਈਲੈਟਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਚੋਂ ਚੰਗੇ ਬੈਂਡ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੂੰਡੇ ਵਾਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਕੁੜੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਲੜਕੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰ ਕੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਕਰਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬਿਜਲੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਧਾਂਦਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 25

ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਬਰਖਾਸਤ

ਪਟਿਆਲਾ: 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਖਪਤ ਸਬੰਧੀ 600 ਯੂਨਿਟਾਂ ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਫਤ ਸੁਵਿਧਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੀਟਰ ਰੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਧਾਂਦਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਪਾਵਰਕੋਮ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤਬਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 22 ਮੀਟਰ ਰੀਡਰਾਂ ਸਣੇ ਇੱਕ ਜ਼ੋਨਲ ਮੈਨੇਜਰ ਅਤੇ ਦੋ ਸਰਕਲ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਵਰਕੋਮ ਦੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸਥਿਤ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵਰਕੋਮ ਦੇ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਵਿੰਗ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਸਰਕਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬਿਲਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਹ ਧਾਂਦਲੀਆਂ ਅਪਰੈਲ 2022 ਤੋਂ ਜੁਲਾਈ 2023 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਨਿਟ ਘੱਟ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਕੇ ਬਿਜਲੀ ਖਪਤ ਨੂੰ 600 ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਮੁਆਫੀ ਦਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਮੀਟਰ ਰੀਡਰ ਨਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੋਝੀ ਸਰਮਾ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਵਰਕੋਮ ਵੱਲੋਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਖਪਤ ਮੁਤਾਬਕ ਬਣਦਾ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਬੁਲੇਟ ਟਰੇਨ: ਹੁਣ ਮਹਿਜ਼ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਦਿੱਲੀ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਫਰ

ਮੁਹਾਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਸਪੀਡ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਨਵੀਂ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਲਈ ਸਰਵੇ ਦਾ ਕੰਮ ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਬੁਲੇਟ ਟਰੇਨ ਚੱਲੇਗੀ ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੱਕ ਦੇ 465 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਸਫਰ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਦੋ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਰੇਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਣੇ 15 ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੁਕੇਗੀ। ਇਸ ਗੱਡੀ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਪੀਡ 350 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ, ਅਪਰੋਕਸ਼ਨਲ ਸਪੀਡ 320 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਅਤੇ ਐਵਰੇਜ ਸਪੀਡ 250 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ 750 ਯਾਤਰੀ ਸਫਰ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਗੱਡੀ ਲਈ ਕੱਚੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ

ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਧਰਤੀ ਤੋਂ 18 ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਚੌੜਾਈ 60 ਤੋਂ 65 ਫੁੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੱਕ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 343 ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ 22, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ 135 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ

ਦੇ 186 ਪਿੰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਹਾਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 39, ਜਲੰਧਰ ਦੇ 49, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ 37, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ 22, ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 25, ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ 12 ਅਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਤੇ ਰੂਪਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ.ਆਰ. ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਨਵੀਂ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਮੁਹਾਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ 24 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇਗੀ। ਮੁਹਾਲੀ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਨੌਂ ਪਿੰਡਾਂ ਬਾਕਰਪੁਰ, ਰੁੜਕਾ, ਕੰਬਾਲਾ, ਚਿੱਲਾ, ਰਾਏਪੁਰ ਖੁਦ, ਦੁਰਾਲੀ, ਸਨੋਟਾ, ਰਾਏਪੁਰ ਕਲਾਂ, ਸ਼ਾਮਪੁਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਖਰੜ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਛੇ ਪਿੰਡ ਭਰਤਪੁਰ, ਗਿੰਦੜਪੁਰ, ਚੂਹੜ ਮਾਜਰਾ, ਮੱਛਲੀ ਕਲਾਂ, ਟੋਡਰ ਮਾਜਰਾ ਅਤੇ ਮਜਾਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਵੇਗੀ।

ਨੌਕਰੀਓਂ ਕੱਢੇ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਰਾਹਤ

ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ: ਆਰ.ਐਸ.ਡੀ. ਕਾਲਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰਨ ਦੇ 51 ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਕਾਲਜ ਕਮੇਟੀ ਤਿੰਨ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਜੁਆਇਨ ਕਰਵਾ ਲੈਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਇਸ ਕਾਲਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

31 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋ. ਲਕਸ਼ਮਿਦਰ ਭੋਰੀਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਜੁਆਇਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪਰ ਕਾਲਜ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਮਗਰੋਂ 4 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਜੁਆਇਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਕਾਲਜ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ 18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਕਾਲਜ

ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਜੁਆਇਨ ਨਾ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਇਸ ਸਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਟਰਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਤੋਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇਗੀ। ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਲਜ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਬੁਹਾ ਖੜਕਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਹੁਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰੇਗੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਾਸਤੇ ਨਾਬਾਰਡ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਨਾਬਾਰਡ ਤੋਂ 'ਦਿਹਾਤੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ' ਤਹਿਤ ਲੈਣ ਲਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿਹਾਤੀ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੱਤ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ 'ਚ ਖੱਡੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਸੀਜ਼ਨਾਂ ਦਾ ਦਿਹਾਤੀ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਤਿੰਨ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਦੋ ਫੀਸਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਾਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਤਰਜੀਹੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਸੱਤ

ਅਤੇ ਅੱਠ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਏ-ਕੈਟਾਗਰੀ ਅਤੇ ਬੀ-ਕੈਟਾਗਰੀ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ (ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀਆਂ ਹਨ) ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀ-ਕੈਟਾਗਰੀ ਦੀਆਂ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਕਫ਼ਾ 10 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੀ-ਕੈਟਾਗਰੀ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤੀ ਆਵਾਜਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2024-25 ਦੌਰਾਨ ਨਾਬਾਰਡ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਰ ਲਟਕੇਗਾ। ਮਾਹਿਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਨਾਬਾਰਡ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਾਸਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 2013-14 'ਚ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਾਬਾਰਡ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਗਰੀਨ ਬੈਲਟ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵੀ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ 55 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆਉਣੇ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਮਿਥੇ ਛੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ
 ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੰਦਹਾਲੀ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 31 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਧਰ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਹੋ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਸੜਕਾਂ 'ਚ ਪਏ ਟੋਇਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਭਾਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ 205 ਸੜਕਾਂ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ 'ਚ 361 ਸੜਕਾਂ, ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ 138 ਸੜਕਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚ 173 ਸੜਕਾਂ, ਤਰਨਤਾਰਨ 'ਚ 162 ਅਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ 'ਚ 108 ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਹੈ।

ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਲਾਗਤ ਖਰਚਾ ਵੀ ਹੁਣ ਵਧ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਟੋਏ ਪੈ ਗਏ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟੋਇਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲਾਗਤ ਸਮੇਤ ਫਿਰਨੀ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਕਰੀਬ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਹੁਣ ਵਧ ਕੇ ਕਰੀਬ 18 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਕਰੀਬ 8400 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ 1080 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਿਹਤ ਇੰਨੀ ਖਰਾਬ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤਾਰਨੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਨੇ 17

ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੂਨ 2023 ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ 27 ਸਤੰਬਰ 2023 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਅਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਡਿਫਾਲਟਰ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕੇ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਨੂੰ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2,112 ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਬਾਈ 4280 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਾਸਤੇ 693 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 31 ਮਾਰਚ 2017 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਰੰਮਤ ਹੋਈਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 3,936 ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਬਾਈ 8228 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ 1400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰੀਬ 2100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ, 30 ਸਤੰਬਰ, 2023

ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬਣੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਹੁਣ ਉੱਤਰੀ ਜ਼ੋਨਲ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਆਪਸੀ ਵਿਵਾਦ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਨ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸੰਵਾਦ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਚੌਕਸੀ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਐਂਟੀ-ਡਰੋਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਕਦਰਤੀ ਅਤੇ ਆਰਗੈਨਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਜ਼ੋਨਲ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 28 ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਾ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਤੇ ਡਾਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਾ, ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਜਲ ਜੀਵਨ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਡਾਨ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਤੋਂ ਹਵਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਕਰਨ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਭੂਮੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਹੋਈ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਮਸਲਾ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਸੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਤਲੁਜ ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ (ਐੱਸ.ਵਾਈ.ਐੱਲ.) ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਰੀ ਨਾਂਹ ਕੀਤੀ, ਉਥੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਦਿਆਂ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ (ਆਰ.ਡੀ.ਐੱਫ.) ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਰੱਖੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੀ.ਬੀ.ਐੱਮ.ਬੀ.ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਤਲੁਜ ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੀ ਬਜਾਇ ਯਮੁਨਾ ਸਤਲੁਜ ਲਿੰਕ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਗੰਗਾ ਅਤੇ ਯਮੁਨਾ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯਮੁਨਾ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਸਮੇਤ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਹੱਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ 76.5% ਬਲਾਕਾਂ (153 ਵਿੱਚੋਂ 117) ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 100 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ; ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ 61.5 ਫੀਸਦੀ (143 ਵਿੱਚੋਂ 88) ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਨ। ਰਾਵੀ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਾਂਗ ਯਮੁਨਾ ਨਦੀ ਵੀ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਵਗਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਯਮੁਨਾ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਯਮੁਨਾ ਬੇਸਿਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਆਧਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵੀ ਰਾਵੀ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਬੇਸਿਨ ਸੂਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਐੱਸ.ਵਾਈ.ਐੱਲ. ਨਹਿਰ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਸਲਾ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਉਲਝਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਉੱਤਰੀ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬੜੀ ਡੂੰਘੀ ਸਿਆਸਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਸਲੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਾ ਸੁਲਝਾਉਣ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 1980ਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਸਮਾਂ ਦੇਖਣਾ ਪਿਆ। ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਲੰਗੇ ਫੱਟ ਅਜੇ ਤੱਕ ਭਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਲਝਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉੱਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਹੀਲਾ-ਵਸੀਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਕਸਦ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣਾਏ ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਤੀ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਹਰ ਵਾਰ ਚੰਗਾ ਪੈਂਤੜਾ ਮੱਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੱਖ ਨਿੱਗਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬਖੇਰੇ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜਵਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰ ਕੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਰਣਨੀਤੀ ਘੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਅਹਿਮ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਵਧੀਕੀ ਰੋਕੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਔਰਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬਿਲ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਹਿਲਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬਿਲ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਔਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 'ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੰਦਨ' ਨਾਮ ਦੇ ਇਸ ਬਿਲ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮੂਹਰੇ ਦਿਸ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਜਾਨਣ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬਿਲ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਤਵ ਕੀ ਹੈ; ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਤਵ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦਮ-ਕਦਮ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰਦੀ ਅਤੇ ਜੇ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅੱਧ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ 33 ਫੀਸਦ ਹੀ ਕਿਉਂ, 50 ਫੀਸਦ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। 33 ਫੀਸਦ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾਉਣ

ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਪੱਤੀ
ਈਮੇਲ: n4navkiran@gmail.com

ਵਾਲਾ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਕਿ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਅੱਧ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 50 ਫੀਸਦ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬਿਲ 27 ਸਾਲ ਤੋਂ 'ਸਿਆਸੀ ਖੁੱਚੇ' ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 1996 ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਫਰੰਟ ਦੀ ਦੇਵਗੋਤਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਕੁਝ ਹਲਕੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1998, 1999, 2002 ਅਤੇ 2003 ਵਿਚ ਇਸ ਬਿਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਭਧਾਈ ਰੱਖੀ। 2004 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਛੇਤੀ ਰੱਖੀ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ 2008 ਵਿਚ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ 108ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਬਿਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ 2010 'ਚ ਇਹ ਬਿਲ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪਾਸ ਵੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਭਾਵ, 'ਉਠ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹ' ਡਿੱਗਣ ਵਾਲੀ ਕਹਾਵਤ ਵਾਂਗ ਕੁਝ ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਲਮਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਬਿਲ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 2024 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬਿਲ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਗੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜੋ ਅਗਲੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲੱਗਭੱਗ 42 ਤੋਂ 45 ਵਿਚਕਾਰ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 15 ਸਾਲਾ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਵੇਂ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸੱਤਾ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲੋਂ ਮਰਦਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਮਹਿਲਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬਿਲ ਅਹਿਮ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਪਿੱਛੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਤਵ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੋਣ ਸਟੇਟ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪਿਤਰਵੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਔਰਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਦੇਹ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਦੇਹਰੀ

ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਰਹੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਭੋਗ ਵਿਲਾਸ ਦੀ ਵਸਤੂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਵੱਲ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੁਹਿਰਦ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਪਿਤਰ ਸੱਤਾ ਦੇ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰਦੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਭਾਜਪਾ ਤਾਂ ਉਸ ਮਨੂ ਸਿਮਰਿਤੀ ਦੀ ਪੈਰੋਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਜਪਾ/ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਉਦਹਾਰਨਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ ਸਾਵਰਕਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ 'ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਛੇ ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ ਦੌਰ' ਵਿਚ

ਉਹਨਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਫਟਕਾਰ ਪਾਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੇਤੂ ਹੋ ਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲਈਆਂ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਜਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰ ਕੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੀ ਆਸ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਨਾਗਰਿਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਲਈ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਹ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਚੋਣ ਲੜ ਸਕੇਗੀ?

ਦੂਜਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਰਸਿਮਾ ਰਾਓ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ 1992 ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 72ਵੀਂ ਅਤੇ 73ਵੀਂ ਸੋਧ ਕਰ ਕੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ 33 ਫੀਸਦ ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਸਰਪੰਚ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੰਚ, ਸਰਪੰਚ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਫਰਕ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਭਾਗ ਔਰਤ ਸਰਪੰਚ/ਮੇਅਰ/ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ।

ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਸ ਬਿਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਈ; ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਸਿਰਫ ਦੋ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਬਿਲ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੇ ਨਿੰਤਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਖੈਰ, ਬਿਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਦੇਖ ਕੇ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਏ.ਡੀ.ਆਰ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

ਕਿ ਇਹਨਾਂ 763 ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 306 (40 ਫੀਸਦ) ਖਿਲਾਫ ਅਪਾਰਥਿਕ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 194 ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਤਾਂ ਅਗਵਾਹ, ਕਤਲ, ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ, ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਸਾ ਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਥਿਕ ਕੇਸ ਹਨ। 4 ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵੀ ਹਨ। ਮਤਲਬ ਸਾਫ਼ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤ ਕਾਰਨ ਬਿਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ 'ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੰਦਨ' ਬਿਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 543 ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ 181 ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਬਾਕੀ ਇੱਕ-ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ/ਸੂਬਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਲਦਾਖ, ਪੁੱਡੁਚੇਰੀ, ਮਨੀਪੁਰ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਸਾਫ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਜਦ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ 33 ਫੀਸਦ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮੀਰਾਂ, ਸਿਆਸੀ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ 'ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੰਦਨ' ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰ ਕੇ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਬਣਨ ਦੇ 'ਸ਼ਾਰਟ ਕੱਟ' ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਅਜੇ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਹੀ ਦਬਦਬਾ ਰਹੇਗਾ।

ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਕੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ੀ ਕਿਰਦਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲੰਮਾ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ; ਜਿਵੇਂ ਏ.ਪੀ.ਜੇ. ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਰਵੱਈਏ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ; ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ 1984 ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਨਸਾਫ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ; ਦਰੇਪਦੀ ਮੁਰਮੂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਨਾਲ ਆਦਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਮੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਔਰਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਨਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਸਿਫਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੋਣਨ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਲੋਕ ਦੇਖੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਖਿਲਾਫ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਵਿੱਢਦੀਆਂ।

ਜੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੁਹਿਰਦ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅੱਧ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੱਧੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਾ ਕੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਭੇਜ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਮਹਿਜ਼ 15 ਫੀਸਦ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜਦਕਿ 19 ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 10 ਫੀਸਦ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ।

'ਬੇਟੀ ਪੜ੍ਹਾਓ, ਬੇਟੀ ਬਚਾਓ' ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਸ਼ਕੀਤਕਰਨ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਿਖੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ/ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹੱਥ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚ ਲਏ ਹਨ। ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਰਨ ਵਰਤ, ਪਾਣੀ ਵਾਲੀਆਂ ਟੈਂਕੀਆਂ 'ਤੇ ਧਰਨੇ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਡਾਂਗਾ ਦਾ ਸੇਕ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬੰਦ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ; ਭਾਵ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਿਰਫ ਹੇਜ ਜਤਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸੋ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਤਵ ਫੋਕੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਵਟੋਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੁੱਧਵਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ -ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਆਪਣੀ ਕਬਰ ਆਪੇ ਪੁੱਟੇ

ਬੀਜੇ ਬੀਐ ਜੋ 'ਨਫਰਤ ਤੇ ਈਰਖਾ' ਦੇ ਓਸ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਕਿਉਂ ਝੱਲਦੀ ਏ। ਨਵੇਂ 'ਭਵਨ' ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਲਾਭ ਕੀ ਏ ਨੀਤੀ ਰਹਿਣੀ ਜੇ ਕਪਟ ਤੇ ਛਲ ਦੀ ਏ। 'ਤੀਸ ਮਾਰ ਖਾਂਹ' ਜਦੋਂ ਬਣ ਜਾਣ ਆਗੂ ਭਾਉਂਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲਤ ਤਰਬੱਲੂ ਦੀ ਏ। ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸ਼ਹਿ ਮਿਲਦੀ 'ਕੱਟੀ ਹੋ ਕੇ' ਲੋਕਾਈ' ਹੀ ਠੱਲੁਦੀ ਏ। ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਦੀ ਐ ਉਹਨੂੰ ਹੰਕਾਰ ਗੁੱਸਾ ਜਿਸਦੀ ਮਾਰਨੀ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਮੱਤ ਹੋਵੇ। ਸਮਝੋ 'ਆਪਣੀ ਕਬਰ' ਹੀ ਪੁੱਟਦੀ ਐ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਜਦ ਚੁੱਕਦੀ ਅੱਤ ਹੋਵੇ!

ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ

ਮਜ਼ਹਬੀ ਪਛਾਣਾਂ ਉਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਗੁੱਸੇ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅੱਜ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਤ 'ਚ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐੱਮ.ਕੇ. ਸਟਾਲਿਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਯੁਵਕ ਭਲਾਈ ਤੇ ਖੇਡ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਉਦੈਨਿਥੀ ਸਟਾਲਿਨ ਨੇ ਇਸ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਪਸਾਰ ਜੋੜੇ ਹਨ। ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕਰਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ, ਮਲੇਰੀਆ ਤੇ ਡੋਂਗੂ' ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਰਖਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ

ਅਵਿਜੀਤ ਪਾਠਕ

ਲਾਲ-ਪੀਲੇ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਸੈੱਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਮਿਤ ਮਾਲਵੀਆ ਨੇ ਜਿਥੇ ਉਦੈਨਿਥੀ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ 'ਭਾਰਤ ਦੀ 80 ਫੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਕਤਲੋਆਮ' ਦੇ ਸੱਦੇ ਦੇ ਤੁੱਲ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਨਫ਼ਰਤੀ ਭਾਸ਼ਣ' ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਬਹੁਤੇ 'ਅਗਤੀਆਂ ਜਾਤਾਂ' ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਉਕਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਦ੍ਰਾਵਿੜੀਅਨ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਉਦੈਨਿਥੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੀ 'ਸਦੀਵੀ ਸਚਾਈ' ਉਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ ਗ਼ਲਤ ਹੈ।

ਉਦੈਨਿਥੀ ਜੋ ਇੱਕ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪੇਰੀਆਰ ਈ.ਵੀ. ਰਾਮਾਸਾਮੀ ਜੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਉਚ-ਨੀਚ ਦੇ ਕੱਟੜ ਆਲੋਚਕ ਸਨ, ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਇੱਝ ਕਰਨਾ ਸਾਡੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ/ਧਾਰਮਿਕ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਉਝ, ਇਸ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੜੀ ਉਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਜਾਂ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਜੋਂ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦ/ਸੰਸਥਾਈ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਰੂੜੀਵਾਦ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀ ਅਰਥ ਲਿਆ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਗੌਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਅਕੀਦਿਆਂ, ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ, ਰੀਤਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨਾਲ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਬੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਤਾਂ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ, ਤਰਕ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 'ਆਸਥਾ' ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ 'ਹਿੰਦੂ' ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ

ਜਨਮਿਆ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ/ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ/ਧਾਰਮਿਕ ਵਾਸ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਉਪਨਿਸ਼ਦ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਤਾਈਆਂ ਤੋਂ ਪਾਰ 'ਸਵੈ' ਦੀ ਬਣਤਰ ਉਤੇ ਡੂੰਘਾ ਚਿੰਤਨ, ਮੈਨੂੰ ਮੋਹਦੇ ਹਨ; ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਅਰਜੁਨ ਦੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ 'ਚੋਂ ਮਿਲਦਾ 'ਬੋਲਾਗ ਕਰਮ' ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਵੀ ਮੇਰੀ ਕਲਪਨਾ 'ਚ ਵੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੇਰਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਲਾਹੁਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਆਖਰ ਸੰਸਥਾਈ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਤਮ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਪਿਆਰ, ਕਰਮ ਤੇ ਤਿਆਗ ਉਤੇ ਡੂੰਘੇ ਚਿੰਤਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਅਸੀਂ ਦਮਨਕਾਰੀ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ, ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖੋਖਲੇ ਕਰਮਾਂ-

ਕਾਂਡਾਂ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤ, ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਵੀ 'ਸਦੀਵੀ' ਜਾਂ 'ਸਨਾਤਨ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ

ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦਾ ਯੁਵਕ ਭਲਾਈ ਤੇ ਖੇਡ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਉਦੈਨਿਥੀ ਸਟਾਲਿਨ।

ਆਲੋਚਨਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਅਤੇ ਨਰਾਇਣਾ ਗੁਰੂ ਜਾਂ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੋਹਨ ਰਾਏ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਰੁਝਾਨ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਖ਼ਤ/ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਜਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਂ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਪੇਰੀਆਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਸੋਚ ਵੱਲ ਵੀ ਕੰਨ ਧਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ 'ਪਵਿੱਤਰ' ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਤੇ ਉਚ-ਨੀਚ ਆਧਾਰਿਤ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਦੇ 'ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਵਾਂਗਿਅ ਨੂੰ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰ ਦੇਣ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਖ਼ੈਰ, ਸਾਨੂੰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਖੀ ਹਰ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮਹਿਜ਼ ਗੁੱਸੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਦਿਲੋ-ਦਿਮਾਗ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਵਧੇਰੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਤੇ ਅੱਗੇ - ਮਰਦ ਸਬੰਧੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਉਦੈਨਿਥੀ ਨੂੰ ਨਿੰਦਣਾ ਤੇ ਭੰਡਣਾ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾ ਲੈਣਾ ਪਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ?

ਦੂਜਾ, ਸਾਨੂੰ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੇ ਆਪ੍ਰ ਬਣੇ ਰਖਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂਵਾਦ (ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਅਤਿ-ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਹੜਾ 'ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ' ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੀ 'ਹਿੰਦੂ ਪਛਾਣ' ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸੀ/ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਧਰਾਤਲ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਨਵੀਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੂੜੀਵਾਦ ਦਾ ਉਭਾਰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਮਕਬੂਲ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ: ਤਰਕ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨਾ; ਬਾਬਿਆਂ ਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਾ ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਚਮਤਕਾਰ' ਦਿਖਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਉੱਝ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਯੁਵ

ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ 'ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ' ਦਾ ਝੂਠਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਣਾ, ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਨਾਅਰਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਬਣਾਉਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇਬੱਚ ਦੇ ਸਭਾਗਤਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 'ਸਬਕ' ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਭੀੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਦੇ ਇਹ ਮੋਹਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮੂਹ ਵਾਲਾ ਹੀ ਸਲੂਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਹਿੰਸਾ, ਬੁੱਧ ਦੀ ਕਰੁਣਾ, ਮੀਰਾਬਾਈ ਦਾ ਪਰਮਾਨੰਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਗਾ-ਦੇਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਹ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰੇ-ਪੀਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਾਸੇ ਨੂੰ ਉਹ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਇਹ ਗੁੱਸਾ ਤੇ ਰੋਹ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਤੀਜਾ, ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਈਏ ਕਿ ਸਾਡੀ ਅਸਲੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਤਲਾਸ਼ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਉਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਗੁੱਸੇ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ, ਸਾਡੀ ਸੱਚੀ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਜਥੇਬੰਦ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਰਕਿਆਂ (ਬਰਾਂਡਾਂ) ਦੀਆਂ ਵਲਗਣਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ; ਸਗੋਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪਿਆਰ, ਅਹਿਸਾਨਮੰਦੀ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਤਮਾਮ ਅਸਥਾਈਪੁਣੇ ਅਤੇ ਨਾਸ਼ਵਾਨਤਾ ਨੂੰ ਤਸਲੀਮ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉੱਝ ਗੂੜ੍ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਦਲਾਉ ਆਪਣੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹਲਕੇਪਣ ਤੱਕ ਜਾਂ ਨਿਖੇੜੇ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਤੱਕ ਦੇ ਬਦਲਾਉ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ/ਕੌਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਬੇਹੱਦ/ਅਨੰਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਹਿਰੀ ਸਮਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਨੂੰ ਧਰਮ ਜਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਦੇਖਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਫ਼ਰਤ, ਫੁੱਟ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਹੈ।

ਛੋਟੀ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 76 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਿਹਾਤੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਮਾਡਲ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਖੇਤੀ ਦਾ ਸੰਕਟ ਮੋਚਨ

ਡਾ. ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ

ਸਨਅਤੀਕਰਨ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਨਅਤੀਕਰਨ ਦਿਹਾਤੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਲਿਆ ਕੇ ਤਰੱਕੀ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਚ ਖੇਤੀ ਦੀ ਹਿੰਸੇਦਾਰੀ ਕੌਮੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ 'ਚ ਘਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

1991 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਨੀਤੀ ਘਾਤੇ ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਾਇਮਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਲਸ ਘਰੇਲੂ ਮਾਡਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੇ; ਸਿਵਾਇ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਲੀਗ 'ਤੇ ਪਾ ਕੇ ਮੰਡੀ ਆਧਾਰਿਤ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਖੇਤੀ 'ਚ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਂਦੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਵਾਪਸ ਲਏ

ਗਏ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਭੁਗਤਣ ਵਾਲੇ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪੁਖਤਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਦਰਮਿਆਨ ਛੋਟੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲੇਗੀ? ਦੇਸ਼ ਦੇ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨ ਕੁੱਲ ਕਿਸਾਨੀ ਦਾ 86 ਫੀਸਦੀ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਉਹ ਕੁੱਲ ਵਾਹਿਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ 47 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਲਗਪਗ 45 ਫੀਸਦੀ ਅਜੇ ਵੀ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਮਕਾਲੀ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਦੇ ਨਵ-ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਵਿਚ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ) ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ.) ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸੀਮਤ ਉਪਜ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਨਿਗੁਣੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਕੱਲੇ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਕੇ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕੌਮੀ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ 77ਵੇਂ ਦੌਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਗ਼ੈਰ-ਖੇਤੀ ਕਿੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਸੀਮਾਂਤ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਜਾਂ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਖੇਤ

ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਉਸੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੇ ਤਿਹਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਮਦਨ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਵਾਲੇ ਉਭਰਦੇ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪੈਟਰਨ ਰਵਾਇਤੀ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਵੀ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਨੀਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਗਾੜ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਉਭਾਰੀ ਨਹੀਂ ਭਰ ਸਕਿਆ। ਪੇਂਡੂ ਵਸੋਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਵਰਗ ਇਸ ਵਿਗਾੜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੁਜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਅਣਗੌਲਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਾਧਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨਾਜ ਦੀ ਬੁੜ੍ਹ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਛੋਟੀ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਿਆ ਪਰ ਨੌਬੇਵਿਆਂ 'ਚ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਜ਼ਾਰੀਕਰਨ ਨੇ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਹੀ ਖ਼ਤਰੇ 'ਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸਾਨ ਸਨਮਾਨ ਨਿਧੀ ਯੋਜਨਾ ਵੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਛੋਟੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਵਿਕਸਿਤ ਖੇਤੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਡੂੰਘੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਉਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਉਤੇ ਕੌਮੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਉਪਰ ਔਸਤ ਕਰਜ਼ਾ (2.95 ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢਾਂਚੇ 'ਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਗ਼ੈਰ-ਖੇਤੀ ਕਿੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਸੌਖੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਗ਼ੈਰ-ਖੇਤੀ ਕਿੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਗ਼ੈਰਖੇਤੀ ਕਿੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਖੇਤੀ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ (ਕਰਿਡ) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਅਧਿਐਨ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਕੁੱਲ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ 'ਚੋਂ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ (18.48%) ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਿਧਾਰਗਤ ਢੰਗਾਂ (1) ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਂ (2) ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਖੇਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ, ਵਿਚੋਂ ਖੋੜ੍ਹੇ

ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਹੱਲ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣਾ ਗ਼ੈਰ-ਵਿਚਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਕਾਇਮਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਲਸ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪੁਸ਼ਟਿਤੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਬਾਈ ਹੱਲ ਲਈ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਦਾਦ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗ਼ੈਰ-ਖੇਤੀ ਕਿੱਤਿਆਂ ਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ ਖੇਤੀ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੂਪ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਦਾ ਵੱਧ ਲਾਭ ਲੈ ਲੈਣਗੇ। ਘਟ ਰਹੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਖੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਅਤੇ ਭੇਅਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਬੱਧ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤੀ ਵੀ ਛੋਟੀ ਕਿਸਾਨੀ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਖੇਤੀ ਵਿਚੋਂ ਟਿਕਾਉ ਆਮਦਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਵੰਨ-ਸਵੰਨਤਾ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਹੌਲੀ ਦੇ ਦਿਨ ਖੂਨ ਦੇ ਛਿੱਟੇ: ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ

ਹੌਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ 27 ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਦਿਨ ਜਦ ਅਸੀਂ ਖੇਡਣ ਮੱਲ੍ਹਣ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਸਾਂ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੂਬੇ ਦੇ ਇਕ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਕਾਂਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੁਣੋਗੇ ਤਾਂ ਡਰ ਜਾਉਗੇ। ਕੰਬ ਉੱਠੋਗੇ। ਲਾਹੌਰ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਠੀਕ ਉਸ ਦਿਨ 6 ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਫਾਂਸੀ ਉੱਤੇ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ— ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ, ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ। ਲਗਭਗ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਇਸ ਜੁਰਮ ਹੇਠ ਜੇ ਲਾਪਵਾਰੀ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਿੰਨੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ, ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ, ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਅਤੇ ਲੰਬੀਆਂ ਕੈਦਾਂ। ਸਾਰੇ ਗਰਜ ਉੱਠੇ। ਉਹਨਾਂ ਆਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲ ਹੋਈ, ਪੰਜ ਦੀ ਥਾਂ ਛੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਭਾਗੀ ਬਣੇ। ਉਸ ਦਿਨ ਖਬਰ ਪੜ੍ਹੀ ਕਿ ਰਹਿਮ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜੇ ਫਾਂਸੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਡੀਕ ਸੀ ਪਰ ਚਾਣਚੱਕ ਕੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੌਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਗ਼ਮ ਵਿਚ ਝੁੱਬੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਲਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੁਪ-ਚਾਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਤਮ ਕ੍ਰਿਆ ਹੋ ਗਈ।

ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਉਹੀ ਚਹਿਲ ਪਹਿਲ ਸੀ। ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਉਵੇਂ ਹੀ ਰੰਗ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੋਹੀ ਵੱਡੀ ਲਾਪਵਾਰੀ ਸੀ। ਜੇ ਉਹ ਰਾਹੋਂ ਬਿੜਕੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤਾਂ ਹੋਣ ਦਿਉ, ਜੇ ਪਾਗਲ ਸਨ ਤਾਂ ਹੋਣ ਦਿਉ। ਉਹ ਨਿੰਡਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਤਾਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਅਨਿਆਂ ਨਾ ਸਹਾਰ ਸਕੇ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਢਹਿੰਦੀ ਹਾਲਤ ਨਾ ਵੇਖ ਸਕੇ, ਨਿਰਬਲਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ੁਲਮ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਅਸਹਿ ਹੋ ਗਏ, ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਲੁੱਟ ਖਸੁੱਟ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਹਾਰੀ ਨਾ ਗਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਲਕਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਕੁੱਦ ਪਏ ਕਰਮ ਖੇਤਰ ਵਿਚ। ਉਹ ਸਜੀਵ ਸਨ, ਉਹ ਸੁਹਿਰਦ ਸਨ। ਕਰਮ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜੁਝਣ ਵਾਲੇ— ਧੰਨ ਹੈ ਤੂੰ! ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੋਸਤ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ ਬਹਾਦਰ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ। ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਈ ਘਿਣਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦਲੇਰੀ ਅਤੇ ਤੱਤਪਰਤਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਟੈਗੋਰਟ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਯਤਿੰਦਰ ਮੁਕਰਜੀ, ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਵੀਰ ਇਨਕਲਾਬੀ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਅਫਸੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੀਰਤਾ, ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਕਰਮਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਾਇਰ ਨਰ ਪਸ਼ੂ ਇਕ ਬਿੰਦ ਲਈ ਵੀ ਐਸ ਆਰਾਮ ਛੱਡ ਕੇ ਬਹਾਦਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਆਹ ਭਰਨ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਕਿੰਨੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਈ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਦੁਖਾਂਤ ਨਾਟਕ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਝਾਕੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਅਜੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦਾ ਆਖਰੀ ਪਰਦਾ ਨਹੀਂ ਡਿੱਗਿਆ। ਨਾਟਕ ਅੱਗੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਰ ਭਿਆਨਕ ਦਿਖਾਏਗਾ। ਕਹਾਣੀ ਲੰਬੀ ਹੈ ਸੁਣਨ ਲਈ ਜ਼ਰਾ ਦੂਰ ਪਿੱਛੇ ਤੀਕ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਲਹਿਰ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਕਿਸੇ ਨਾਲੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਉੱਠੇ। ਘੂਕ ਨੀਂਦਰ ਤੋਂ ਉੱਠੇ ਅਤੇ ਉੱਠੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ। ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਮਾਸਟਰ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ, ਖਾਲਸਾ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਮਾਹਲਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਨੇ ਇਕ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ ਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਵੀ ਮਾਸਟਰ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ। ਅਖੀਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਆਗਿਆ

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦ-ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨੇ ਉਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਗਣੇਸ਼ ਸ਼ੰਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿਚ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਪਰਚੇ 'ਪ੍ਰਤਾਪ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ ਨਾਲ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਕਾਨਪੁਰ (ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਕਿਆਮ ਦੌਰਾਨ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੇਖ ਲਿਖੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਲੇਖ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਛੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ 'ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਯੁਵਕ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਛਪਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 15 ਮਾਰਚ 1926 ਦੇ 'ਪ੍ਰਤਾਪ' ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਲੇਖ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ (28 ਸਤੰਬਰ) ਛਾਪਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤੇ ਉੱਠ ਪਏ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਧਰ ਗਏ। ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲੁਕਣ ਮੀਟੀ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੁਖਲਾਹਟ ਹੋਈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਹਮਜ਼ੇਲੀ ਨੇ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਕ ਦਿਨ ਮਾਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਫੜ ਲਏ ਗਏ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੀ— ਉਸ ਭਿਆਨਕ ਨਾਟਕ ਦਾ।

ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ਼ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਲੱਗਾ। ਨਿਹੱਥਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜਦ ਭਾੜੇ ਦੇ ਟੱਟੂ ਟੁੱਟ ਪੈਂਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਅਧਮਰੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ, ਦੇਖਣ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੌਣ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਲ ਕੰਬ ਨਾ ਉੱਠਿਆ ਹੋਵੇ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਦੇ ਨਾਂ ਵਰੰਟ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਇਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣਾ ਨਾ ਮੰਨਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਪਿੱਛੇ

ਪੈ ਗਈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬਚਦੇ ਹੀ ਰਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਥੇਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣਾ ਕਰਾਂਤੀ ਦਲ ਸੀ। ਨਿਹੱਥਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਉਹ ਸਹਾਰ ਨਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਕਰਾਂਤੀਪੂਰਨ ਲਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੀ।

ਇਕ ਪਾਸੇ ਕੁੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੂਹ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸੁੰਘਦੇ ਫਿਰਦੇ ਸਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਰਦਾਰ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਆਪਣੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਤਿੰਨ ਆਦਮੀ (ਆਪਣੇ) ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਲੈ ਲੈਣ ਅਤੇ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦੇਣ। ਸ. ਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਇਹ ਠੀਕ ਸੀ ਜਾਂ ਗਲਤ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਜ਼ਰਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਤਾਂ ਕਰੋ ਜਦ ਇਹਨਾਂ ਨਵੀਨ ਬਹਾਦਰਾਂ ਨੇ ਸੁਗੰਧ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

“ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਰਬੰਸ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੜਦੇ-ਲੜਦੇ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ।”

ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਜਦੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸੰਜੋਇਆ ਹੋਇਆ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਤਮ-ਤਿਆਗ ਦੀ ਹੱਦ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਸਾਹਸ ਦੇ ਅੰਤ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਕਿੱਧਰ ਹੈ?

ਸ਼ਾਮ ਚੁਰਾਸੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬਰਾਂਚ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਦੇ ਇਕ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਸੂਬੇਦਾਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਜਣਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ

ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਲਾ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਫਲਤਾ ਨਾ ਮਿਲੀ। ਰੁੜਕੇ ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਸ. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਫਿਰ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਸੀ ਜੋ ਉਥੇ ਹੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਫਤਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਉਥੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ

ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਛੇ ਬੱਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕ।

ਬਚ ਨਿਕਲੇ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਧ ਮਿਲਿਆ। ਉਹਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬੂਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨ ਚਾਹਿਆ ਕੰਮ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਝਾਂਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇਕ ਦਿਨ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖ ਕੇ ਸਾਧੂ ਕੋਲ ਗਏ। ਦਵਾਈ ਰਗੜਨ ਲਈ ਦੇ ਕੇ ਸਾਧੂ ਬੂਟੀ ਲੈਣ ਗਿਆ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ। ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਫੜੇ ਗਏ। ਇਹ ਸਾਧੂ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੀ।

ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਖੂਬ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਿੱਠੂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਦੁਆਬਾ (ਬਿਆਸ ਤੇ ਸਤਲੁਜ ਵਿਚਕਾਰ) ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। 1915 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸਨ। ਹੁਣ ਫਿਰ ਇਥੋਂ ਹੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਪੁਲਿਸ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਕੁਝ ਨਾ ਬਣਿਆ। ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੂਰ ਇਕ ਬਿਲਕੁਲ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਨਦੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਕੰਢੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸ. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸ. ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸ. ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਸ. ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਇਕ-ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਬੈਠਿਆਂ-ਬੈਠਿਆਂ ਸ. ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ- ਬਾਬਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ! ਸਾਨੂੰ ਇਥੋਂ ਇਸੇ ਵਕਤ ਤੁਰ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਸਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। 75 ਸਾਲ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸ. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸ. ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਨਾਲ 18 ਸਾਲ ਦੇ ਸ. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਬੈਠਿਆਂ-ਬੈਠਿਆਂ ਸ. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ. ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ- ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਚੰਗਾ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਗੱਲਾਂ ਅਜੇ ਹੋ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਆ ਧਮਕੀ। ਸਾਰੇ ਬੰਬ

ਸ. ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸਨ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਲੁਕ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੱਖ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਡਟੇ ਰਹੇ।

ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਆਪ ਹੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਸਾਰੇ ਬੰਬ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਲੈ ਭੱਜਿਆ ਅਤੇ ਜਾ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਕੀ ਚਾਰੇ ਜਣੇ ਉਥੇ ਹੀ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਪਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ- ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਦਿਓ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਲਲਕਾਰ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੁੱਚੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਾਂਗ ਲੜਦੇ-ਲੜਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ

ਜਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟ ਸਕਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਿਆ। ਉਹ ਸ਼ੇਰ ਵਾਂਗ ਗਰਜ ਉੱਠੇ। ਲੜਾਈ ਛਿੜ ਪਈ। ਖੂਬ ਤਾੜ-ਤਾੜ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲੀਆਂ। ਗੋਲੀ ਬਾਰੂਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹ ਛੱਪੜ ਵਿਚ ਕੁੱਦ ਪਏ। ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸੂਰਮੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ।

ਸ. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ 75 ਸਾਲ ਸੀ। ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਖਲਾਕ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਆਦਰਸ਼ਕ ਸੀ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਨਿੱਤ ਉਨਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। 18 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਸੁਨੱਖਾ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਨੌਜਵਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਡਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਸਾਥ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕੂ ਤੋਂ ਸੱਚਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਦਾਰ ਬੋਤਾ ਸਿੰਘ, ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਕਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਡਾਕੂ ਡਾਕੋਜ਼ਨੀ ਛੱਡ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਆ ਰਲੇ।

ਇਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਧੋ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਲਦੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਕ ਦਿਨ 'ਮਾਨਹਾਣਾ' ਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸ. ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਪੁਲਿਸ ਆ ਗਈ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਉਨੀਦੇ ਕਾਰਨ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਹੀ ਫੜ ਲਏ ਗਏ। ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹਥਕੜੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਬਾਹਰ ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਦੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਠੀਕ ਉਸੇ ਵਕਤ ਧਮਕਾ ਹੋਇਆ। ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੰਬ ਚਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਮਰੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਦਸ ਸਿਪਾਹੀ। ਬਾਕੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ।

ਇੱਝ ਹੀ ਮੁੰਡੇਰ ਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬੋਤਾ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਕਈ ਲੋਕ ਘਿਰ ਗਏ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਗੋਲੀ ਚੱਲੀ, ਕੁਝ ਚਿਰ ਤਕ ਚੰਗੀ ਝੜਪ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ

ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਛਿੜਕ ਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਬਚ ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਬੋਤਾ ਸਿੰਘ ਉਥੇ ਹੀ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਜੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਹੋਰ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੋਤਾ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਹੌਸਲੇ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਇਕ ਵੇਰ ਸ਼ਾਇਦ ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਪਹਿਰੇ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਘੋੜੀ ਅਤੇ ਰਫਲ ਖੋਹ ਕੇ ਲਿਆਏ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਸਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਮਾਰੇ-ਮਾਰੇ ਫਿਰਦੇ ਸਨ, ਕਿਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਸਤੇ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਰਦਾਰ ਬੋਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫੌਰਨ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ- “ਜੇ ਹਿੰਮਤ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋ ਹੱਥ ਕਰ ਲਉ।” ਖੈਰ ਉੱਪਰ ਤਾਂ ਸਨ ਪੈਸੇ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਤੇ ਇੰਧਰ ਆਤਮ-ਤਿਆਗ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ। ਤੁਲਨਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਦਸਤਾ ਚੁਪ-ਚਾਪ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹਦੀ ਸੀ ਇਹ ਹਾਲਾਤ। ਖੈਰ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਸੀ। ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਪੁਲਿਸ ਤਾਜ਼ੀਰੀ ਚੌਕੀਆਂ ਬਿਠਾਈਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਹੌਲੇ-ਹੌਲੇ ਬੱਬਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਘਟਣ ਲੱਗਾ। ਹੁਣ ਤਕ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ। ਜਿਥੇ ਜਾਂਦੇ, ਕੁਝ ਲੋਕ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਚਾਅ ਨਾਲ, ਕੁਝ ਡਰ ਅਤੇ ਸਹਿਮ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਆਉ ਭਗਤ ਕਰਦੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਿੱਠੂ ਇਕਦਮ ਡਰੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਛਿਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦਾ। ਇਹ ਉਹਨੀਂ ਦਿਨੀਂ ਹੀਰੋ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਬੀਰ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ-ਪੀਰ ਪੂਜਾ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੈਂਕੜੇ ਹੀ ਫੜੇ ਗਏ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ।

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਇਕੱਲੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਲੰਧਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਲਾਇਲਪੁਰ ਜਾ ਰਹੇ। ਉਥੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਿਲਕੁਲ ਘਿਰ ਗਏ ਪਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਲੜਦਿਆਂ ਬਚ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਬਹੁਤ ਥੱਕ ਗਏ। ਕੋਈ ਸਾਥੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਢੇਸੀਆਂ ਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਕੋਲ ਗਏ। ਹਥਿਆਰ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਕੋਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਆ ਧਮਕੀ, ਘਿਰ ਗਏ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨਾਇਕ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀ ਆ ਕੇ ਫੜ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਨੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਥੱਲੇ ਡਿੱਗ ਪਏ। ਹਥਕੜੀ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਅਰਥ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੱਟਣ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ 1924 ਦੇ ਅਖੀਰ ਦੀ ਹੈ (8 ਜੂਨ 1924)। ਦੋ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਖਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਜੱਥੇ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉੱਪਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲਣ ਲੱਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹਾਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਨੇ ਛੇਤੀ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਏ।

ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ 'ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ'

ਮਿਲਪੀਟਸ: ਲੰਬੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਇੰਡੋ-ਅਮੈਰੀਕਨ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਬੇ ਏਰੀਆ ਵਲੋਂ ਇੱਥੇ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸਿਲੀਕਨ ਵੈਲੀ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਸ਼ਹਿਦਾ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਸਿਲੀਕਨ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੋਏ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੋਸਤਾਂ ਸਨ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੀਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਨਿਊਜ਼ ਐਂਕਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾਣੇ-

ਸੋਚ 1915 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਕਿੱਨੀਆਂ ਹੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੋਚ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਅਤੇ ਰਾਹ ਦਸੇਰੀ ਹੈ।

ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਈ। ਜੋਤ ਰਣਜੀਤ ਜੋ ਰੇਡੀਓ, ਸਟੇਜ ਐਂਕਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਇਕਾ ਵੀ ਹੈ, ਨੇ ਬੜੇ ਸੁਰੀਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪਰੇਮ ਕੁਮਾਰ

ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ। ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਲੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਮੰਚਾਲੀ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਫਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਵਲੋਂ ਲਗਾਇਆ ਕਿਤਾਬ ਘਰ ਵੀ ਖਾਸ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਿਹਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨ-ਪਸੰਦ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਚਾਹ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਦਾ

ਪਹਿਚਾਣੇ ਹਨ। ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੋਸਤਾਂ ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰਸਾਲੇ 'ਹੁਣ' ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਹਨ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ, ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 8000 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਛੱਡ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰ ਜਾਣਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਨਾਮਾ ਸੀ। ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਉਹ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ

ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਵੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੋਮੈਂਟੋਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੁਜੋਂ ਅਤੇ ਜੋਤ ਰਣਜੀਤ ਨੇ

ਨੇ ਕੁਝ ਮਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਗਾਇਕ ਰਾਜ ਬਰਾਤ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਆਪਣੇ ਦੋ ਖੂਬਸੂਰਤ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀਤਾ ਗਿੱਲ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ ਅਤੇ ਸੋਢੀ ਪਾਬਲਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ ਨੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ 'ਸਬਰ ਸਿਦਕ ਵਿਚ ਬੜੇ ਲੋਕੀ' ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਖੁਬ ਸਰਾਹਿਆ ਗਿਆ। ਤਰਲੋਕ ਜੋਗਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ

ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਲੰਗਰ ਕਮੇਟੀ ਵਧਾਈ ਦੀ ਪਾਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਲ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਜੋਂ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੁਜੋਂ, ਹਰਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਪਰੇਮ ਕੁਮਾਰ, ਕੁਲਭੂਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਹੈਪੀ, ਕਿੰਦਾ ਸੰਧੂ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੂਤਲਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਕੁਲਦੀਪ ਸੁਜੋਂ ਨੇ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਸਾਰੇ ਸਪਾਂਸਰਜ਼ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸਰੋਤਿਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਟੇਜ ਵੰਨਗੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਕੋਚਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਪੁਰਾਣੇ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਤੱਕ

ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਇਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਤੇ ਇੰਡੀਆ ਗੇਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਵੇਂ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਆਬਾਦੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫੇ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਬੜੂ ਘੁਸੜ ਕਰਕੇ ਸਮਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਭਵਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ 52 ਮਿੰਟ ਦੇ ਲੰਮੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਇਸਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਕਹਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਤੇ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਜਤਾਇਆ। ਏਧਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਅਧੀਰ ਰੰਜਨ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਵੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਦੋਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪੈਂਤੜਾ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ 2024 ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ ਸੀ। ਫੇਰ ਵੀ ਇਸਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਵੇਂ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸਦੀ ਬਿਨਾ ਸ਼ਰਤ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਸੀ। ਮਾਤੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਉੱਤੇ ਪਹਿਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਧਿਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਏਨਾ ਵੀ ਮਾਣ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ 1996, 1998,

2008 ਤੇ 2010 ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮਲਿਕਅਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਨੇ ਕੇਵਲ ਇਸ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਓ ਬੀ ਸੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਖਦਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਮਲ ਸੀਤਾ ਰਮਨ ਗਰਮਾ- ਗਰਮ ਬਹਿਸ ਉੱਤੇ ਉਤਰ ਆਈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਈ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਤਾਈ ਸੀ। ਮੋਦੀ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਵਰਗਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੂੰ ਚੋੜੇ ਕਰਦਿਆਂ 25 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਸੌ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਇੰਡੀਅਨ ਆਡਿਟ ਐਂਡ ਅਕਾਊਂਟਸ ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਤੇ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਜਨਰਲ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਮੋਰੀ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਸਮੇਂ ਉਹ ਮੇਰਾ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਪੇਅ ਐਂਡ ਅਕਾਊਂਟਸ ਆਫਿਸ ਅਕਬਰ ਰੋਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਅੱਧਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਕਲਰਕ ਸਾਂ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦਫਤਰ ਦਾ ਮੁਖੀ। ਉਸਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈਆਂ। ਦੋ ਮਹਾਕਾਵਿ, ਚਾਰ ਨਾਵਲ ਤੇ 11 ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਅਣਖੋਕ ਰਚਨਾਕਾਰ ਸੀ। ਉਸਨੇ 'ਸਾਕਾ ਜਿਨ ਕੀਆ', 'ਪਾਉਂਟਾ' ਤੇ 'ਅਬ ਜੂਝਨ ਕੇ ਚਾਓ' ਵਰਗੇ ਮਹਾਕਾਵਿ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਚੇ 'ਪੀੜਾਂ-ਮੱਲੇ ਰਾਹ', 'ਕਾਂਗਾਂ ਤੇ ਕੰਢੇ' 'ਨੀਲਾ ਗੁਲਾਬ' ਤੇ 'ਸੂਹਾ ਰੰਗ ਮਜੀਨ ਦਾ' ਨਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਨਾਵਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ 'ਪਸਰਦੇ ਆਦਮੀ', 'ਸ਼ਗਨ ਭਰੀ ਸਵੇਰ' 'ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ', 'ਵੰਝਲੀ ਤੇ ਵਿਲਕਣੀ', 'ਛਵੀਆਂ ਦੀ ਰੁੱਤ', 'ਕਲਿੰਗ', 'ਕਾਲਾ ਬੱਦਲ ਕੂਲੀ ਧੁੱਪ', 'ਸੂਹਾ ਸਾਲੂ ਸੂਹਾ ਗੁਲਾਬ', 'ਸੁੰਦਰ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸਹੂੰ', 'ਨਵੇਂ ਯੁਗ ਦੇ ਵਾਰਸ', 'ਔਰਤ ਈਮਾਨ' ਆਦਿ ਦਰਜਣ ਭਰ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਹਿੱਸੇ ਬਣਾਏ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕ ਜਿੰਨਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਸਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ, ਸ਼ਾਇਦ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਵਜੋਂ ਉਹ ਬੜਾ ਸੰਗਠੂ ਸੀ ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਮਿਲਾਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਅਫਸਰਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਰਿਆਸਤਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਅਮਲੇ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੇ ਸਫਰੀ ਭੱਤੇ ਦੇ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦਾ ਸੀ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਫਰੀ ਭੱਤੇ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਨਾਲ। ਅਸੀਂ ਕਲਰਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਫਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਾਂ ਫੇਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਟਰੈਵਲਿੰਗ ਐਲਾਊਂਸ ਵੱਧ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ।

ਅਸੀਂ ਆਰ ਆਈ ਓ (ਰਿਟਰਨਡ ਇਨ ਓਰੀਜਨਲ) ਲਿਖ ਕੇ ਕਾਰਨ ਦਸਦੇ ਸਮੇਂ ਲਿਖਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਵੱਧ ਕਲੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਬਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕਲੇਮ ਚਾਰ-ਛੇ ਰੁਪਏ ਹੀ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸੋਧ ਲਈ ਭੇਜਦੇ ਸਮੇਂ ਦਫਤਰ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪਾਰਸਲ ਭੇਜਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸੋਧ ਪਿਛੋਂ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਹੀ ਕਰਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਦੋਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕਲੇਮ ਕੀਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਭੇਜ ਭਜਾਈ ਕਾਰਨ ਵੀ 15-20 ਦਿਨ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਪੈਸੇ ਖੁਦ ਹੀ ਕੱਟ ਕੇ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਵਾਪਸ ਭੇਜਦੇ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਰਿਆਸਤੀ ਅਮਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕੱਟਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਿਆਂ ਬਿੱਲ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤੇ ਪੈਸੇ ਬਚ ਸਕਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸਾਡੇ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਿੰਧੀ ਸੁਪਰਇਨਟੈਂਡੈਂਟ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਗੋਲੀ। ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸਿੰਧਾ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਚੁਪ ਕਰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਘੰਟੀ ਵਜਾਈ ਤੇ ਸੁਪਰਇਨਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਸੱਦ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਸਰਨਾ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੱਸਿਆ

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 91-98157-78469
Sandhugulzar@yahoo.com

ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗੋਲੀ। "ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਐਨੀ ਗੱਲ ਲਈ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤੇ ਲੋਟਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋ?" ਸਰਨਾ ਨੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਕਿਹਾ। ਮੈਨੂੰ ਉਥੇ ਬੈਠ ਵੇਖ ਸੁਪਰਇਨਟੈਂਡੈਂਟ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਕੀ ਹੈ। "ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਜਨਾਬ" ਉਸਨੇ ਖਿਆ ਮੰਗੀ। ਸਰਨਾ ਦੇ ਸੁਪਰਇਨਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਮੇਰੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਦੋ ਕੱਪ ਚਾਹ ਦੇ ਮੰਗਵਾ ਕੇ। ਉਹ ਬੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ 4-5 ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਉਸ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਰਿਹਾ। ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਸਰਨਾ ਦੇ ਚਹੁਤੇ ਵਜੋਂ। ਅੰਤਿਕਾ —ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ— ਕਦੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਵੀ ਕਰ ਐਵੇਂ ਲੰਘ ਜਾਨੈ, ਪਾਣੀ ਕਦੀ 'ਵਾ ਬਣ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਹਾਣਦਾ ਸੀ ਸਾਂਵਲਾ ਜਿਹਾ ਜਦੋਂ ਜੁਦਾ ਹੋਇਓ, ਤੁਰ ਗਿਓ ਖੁਦਾ ਬਣ ਕੇ।

ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਕਬੱਡੀ-ਕੱਪ 2023' ਹੋਵੇਗਾ ਧਮਾਕੇਦਾਰ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਇੱਥੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ 'ਸਮੋਕੀ ਪਾਰਕ' ਵਿਖੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣਕਾਂ ਲੱਗਣਗੀਆਂ। ਚੋਟੀ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਪਕੜਾਂ ਤੇ ਜੁੱਸੇ ਵਿਖਾਉਣਗੇ। ਲੜਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀਆਂ ਗੋਰੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਖਿੱਚਵੇਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਲੜਕਿਆਂ ਦਾ ਕਬੱਡੀ-ਮੈਚ ਵੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਭਰਪੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੇ ਡੌਲਿਆਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਪਰਖਣ ਲਈ ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕਲੱਬ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਵੱਡੇ ਕਬੱਡੀ-ਕੱਪ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਣਗੇ।

ਔਰਤਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਬੈਠਣ ਦੇ ਵਧੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਗੇ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਾਸੀ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ ਸਪੋਰਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਐਨ ਵਾਈ ਸੀ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਮੈਟਰੋ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਤੇ ਮਾਲਵਾ ਬੁਦਰਜ ਸਪੋਰਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਇਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹਨ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਸਮੂਹ ਗੁਰੂ-ਘਰਾਂ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਖੇਡ-ਕਲੱਬਾਂ ਤੇ ਖੇਡ-ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬਿਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨਾਲ 516-503-9494, ਹੈਰੀ ਪਵਾਰ-347-675-2717, ਰਵੀ ਸੰਘੂ-347-613-5445 ਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬੁੱਟਰ ਨਾਲ 516-209-7902 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

-**ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ**

ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ !

CALIFORNIA

IMMIGRATION SERVICES INC.

Registered & Bonded

- * FAMILY IMMIGRATION
- * GREEN CARD PETITION
- * CITIZENSHIP
- * BUSINESS/VISITOR VISA
- * RELIGIOUS VISA
- * VARIOUS IMMIGRATION SERVICES

- * ਫੈਮਿਲੀ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- * ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਪਟੀਸ਼ਨ
- * ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ
- * ਬਿਜਨਸ ਵੀਜ਼ਾ/ ਵਿਜ਼ਿਟਰ ਵੀਜ਼ਾ
- * ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਵੀਜ਼ਾ
- * ਕਈ ਹੋਰ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ

ROSY (Kanwal) KAUR
Immigration Consultant

☎ 408-422-8585
☎ 510-573-3666

Address:

Fremont Office:

4127 Bay Street, Unit 5, Fremont CA, 94538

Tracy Office:

1660 W Linne Rd. Unit J24, Tracy CA, 95377

Website: www.caials.com

e-mail: rosy@caials.com

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

T|B|F
THE BAINS FIRM

Manpreet S. Bains

Personal Injury and Wrongful Death Attorneys

Case Results*

\$10 MILLION
Motorcycle vs. Truck Collision

\$8 MILLION
Wrongful Death

\$5.25 MILLION
Traumatic Brain Injury

\$1.1 MILLION
Burn Injury

\$1.1 MILLION
Pedestrian vs. Motor Vehicle Collision

*Past Performance
Not a Guarantee of Future Results

WILLIAM E. WEISS
Of Counsel

Offices in San Francisco and Union City

No Fees Unless Recovery for Your Injuries is Made

CONTACT US AT:

Phone: (510) 474-0028 • E-mail: info@thebainsfirm.com

www.thebainsfirm.com

Homeopathicvibes

Harminder Singh Gill

Homeopathic Consultant and Practitioner

D.H.M.S.; B.C.I.H

(Ex Homeopathic Medical officer Punjab Govt.)

Now we have two locations:

940 E. El Camino Real, Sunnyvale, CA 94087

39039 Paseo Padre Pkwy, Suite# 209 (upstairs), Fremont, CA 94538

We also do Virtual appointments for long distance patients.

Ph: (408) 737-7100

www.homeopathicvibes.com

We sell and ship homeopathic remedies through out North America.

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਲੈਬਰੋਪ

ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਥੱਲੇ

SAME DAY

ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ
ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ

DPF Cleaning ਅਤੇ Baking
ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

STOCKTON ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ

ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ **ALIGNMENT SHOP**
• 3 Axle Alignment \$199
• Trailer Alignment \$150

Grand Opening
Special Price for Truck Wash

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ
ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ **STOCKTON ਵਿਚ**
HIGHWAY 4 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ
1950 E Miner Ave.
Stockton, CA 95205

Ph: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

www.globalmultiservices.com info@globalmultiservices.com

REPAIR SHOP

ਟਰੱਕ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ Oil Change, Brakes, Engine Work, Tune Up, Transmission & Clutch ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ Truck Alignment ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 500+ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਭੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ Wash ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

TEL: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

REGISTRATION SERVICES

ਟਰੱਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਜਿਵੇਂ IFTA, CA#, MCP, 2290, ICC, BOC III, NM & Kentucky Permit, DOT Fuel Tax, Corporation Filling ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟਾਂ Same Day Service ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਲੇਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ DOT Compliance, DOT Audit ਵਿਚ ਵੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

TEL: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

ਧਾਗਾ ਤਵੀਤ

ਮਿੱਠੇ ਕਹਿੰਦੀ ਨੀਂ ਕਰਤਾਰੋ ਸ਼ੁਕਰ ਐ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਗਏ ਤੇ ਧਾਗੇ ਤਵੀਤਾਂ ਦੇ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਏ ਦਿਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਲੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਟੁਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਖੇਤ ਟੁਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸੇ ਕਹਿਣਾ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਰੁੜੀ 'ਤੇ ਟੁਣਾ ਕੀਤਾ

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ
ਫੋਨ: 480-794-0325

ਸੀ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਪਸ਼ੂ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ਸਾਡੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਦੁੱਧੋਂ ਘਟ ਗਈਆਂ ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਿਜਨਸ ਤੇ ਟੁਣੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਕਰਨੀ ਕਿਸੇ ਨੌਕਰੀ ਵਾਲੇ ਦੀ ਬੀਵੀ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਕੂਟਰ ਅੱਗਿਓਂ ਬਿੱਲੀ ਲੰਘਾਈ

ਸੀ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਹਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਛਾਪਾ ਪਿਆ ਤੇ ਉਹ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਸ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਡਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਬੰਦਾ ਪੁੱਛੇ ਕਿ ਬਿੱਲੀ ਕਿਹੜਾ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਸਟੈਨੋ ਲੱਗੀ ਸੀ? ਤੂੰ ਘਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਕੋਹਤ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਗੋ ਤੂੰ

ਵਿਅੰਗ

ਉਲਟਾ ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਪੂਛ ਪੁੱਟਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਰੀ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਬਾ ਬਖਤੋਰਾ ਕਹਿੰਦਾ "ਧਾਗਾ ਤਵੀਤ" ਤੇ ਟੁਣੇ ਟੱਪਰੇ ਹੈਨ ਬੇਸ਼ੱਕ ਵਹਿਮ ਹੀ ਪਰ ਕਈਆਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਰੋਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ।

ਕਰਤਾਰੋ ਵਿਚੋ ਬੋਲ ਪਈ ਹੈਂ ਰੋਟੀ ਰੋਜ਼ੀ? ਉਹ ਕਿਵੇਂ? ਬਖਤੋਰਾ ਕਹਿੰਦਾ, 'ਲੈ ਸੁਣ ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪੈਸੇ ਮਿਲੇ ਧਾਗੇ ਨੂੰ ਫੁਕਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ, ਦੂਜਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲਿਆ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਚੂੜੀਆਂ, ਸੰਧੂਰ, ਬਿੰਦੀਆਂ ਤੇ ਕਾਲਾ ਰਿਬਨ, ਮੋਲੀ ਤੇ ਕੋੜੀਆਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ, ਫਿਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲਿਆ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਲੜਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਬਾਣੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ, ਜੇ ਕਿਤੇ ਲੜਾਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹਿਸਾ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਤੇ ਐਕਸਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਰੱਖ ਲਓ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 326 ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣੀ ਹੈ ਸਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਗੱਲ ਤਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਈ ਸਹੀ ਹੈ ਬਖਤੋਰਾ ਸਿੰਹਾਂ ਇੱਕ ਟੁਣਾ ਵੀ ਸਹੀ ਪੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤਾਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੂ।

ਪਿੰਡ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦਾ
ਆਉਂਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ। ਉਥੇ ਜਾਣਾ।
ਪਿੰਡ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਨਾ। ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ।
ਸੁਖਾਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਕਰਨਾ।
ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਵਸੋ। ਕਿਵੇਂ?
ਮੁਖਤ ਮਦਤ। ਦੇਖੋ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ 360 ਸੈਂਟਰ।

ਕਾਲ/ ਵੁਟਸਐਪ:
630-802-2179
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲਾ

UNITED SPORTS CLUB CALIFORNIA, AMERICA

DEDICATED TO

Club Management

ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਤੇ ਗਾਖਲ ਗਰੁੱਪ ਵਲੋਂ ਕਬੱਡੀ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ
ਦੁੱਲਾ ਸੁਰਖਪੁਰ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ

ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ 'ਚ ਭਾਰਤ

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਲੇਖਕ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰੂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਾਵਲ 'ਵੈਸਟਰਨ ਲੇਨ' ਨੂੰ 2023 ਦੇ ਬੁਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀਨੀਆ ਵਿੱਚ ਜਨਮੀ ਮਾਰੂ ਦਾ ਨਾਵਲ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਗੁਜਰਾਤੀ ਮਾਹੌਲ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਬੁਕਰ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਇਸ ਨਾਵਲ 'ਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਅਲੰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਕੂਐਸ ਦੀ ਖੇਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਲੇਖਕ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰੂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਾਵਲ 'ਵੈਸਟਰਨ ਲੇਨ' ਨੂੰ 2023 ਦੇ ਬੁਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀਨੀਆ ਵਿੱਚ ਜਨਮੀ ਮਾਰੂ ਦਾ ਨਾਵਲ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼-ਗੁਜਰਾਤੀ ਮਾਹੌਲ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਬੁਕਰ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਇਸ ਨਾਵਲ 'ਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਅਲੰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਕੂਐਸ ਦੀ ਖੇਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਗੋਪੀ ਨਾਂ ਦੀ 11 ਸਾਲਾ ਲੜਕੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਚੇਤਨਾ ਮਾਰੂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਲੰਡਨ (ਇੰਗਲੈਂਡ)

ਆਮਨਾ ਕੌਰ

ਦੀ ਵਸਨੀਕ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਸਿਰਫ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ।

'ਵੈਸਟਰਨ ਲੇਨ' ਨਾਵਲ 7 ਫਰਵਰੀ 2023 ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਪੀ ਸਕੂਐਸ ਰੈਕਟ ਫੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਉਸ ਦੀ ਖੂਬ ਸਿਖਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਸਕੂਐਸ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰੂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ 'ਬੁਦਰਜ਼ ਐਂਡ ਸਿਸਟਰਜ਼' ਲਈ ਪਲਿੰਪਟਨ ਗਲਪ ਇਨਾਮ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਚੇਤਨਾ ਮਾਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਹੋਰ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਅੰਤਿਮ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲ ਲਿੰਚ, ਪਾਲ ਮੌਰੇ, ਸਾਰਾ ਬਰਨਸਟੀਨ, ਜੋਨਾਥਨ ਐਸਕਾਫਰੀ ਅਤੇ ਪਾਲ ਹਾਰਡਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਾਲ ਲਿੰਚ (ਆਇਰਲੈਂਡ) ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਪ੍ਰਾਫਿਟ ਸੌਂਗ' ਅਜਿਹੀ ਸਾਹਿਤਕ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਇਰਸ਼ ਆਕਰਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕਹਿਣ ਦੀ ਚੁਸਤੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ। ਪਾਲ ਮੌਰੇ (ਆਇਰਲੈਂਡ) ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਦਿ ਬੀ ਸਟਿੰਗ' ਅਜਿਹੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਠਕਾਂ ਅੰਦਰ ਹੁਲਾਸ ਭਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਬਰਨਸਟੀਨ (ਕੈਨੇਡਾ) ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਸਟੱਡੀ ਫਾਰ ਓਬੀਡੀਐਂਸ' ਆਧੁਨਿਕ ਦੁਨੀਆ ਅੰਦਰ ਆਗਿਆਕਾਰ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੋਨਾਥਨ ਐਸਕਾਫਰੀ (ਅਮਰੀਕਾ) ਲਿਖਿਤ 'ਇਫ ਆਈ ਸਰਵਾਈਵ ਯੂ' ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਉਸਾਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਲ ਹਾਰਡਿੰਗ (ਅਮਰੀਕਾ) ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਦਿਸ

ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੀ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਲੇਖਕਾ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰੂ।

ਚੇਤਨਾ ਮਾਰੂ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਵੈਸਟਰਨ ਲੇਨ' ਦਾ ਮੁਖੜਾ।

ਸਾਲ 2022 ਦਾ ਕੌਮਾਂਤਰ ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਲੇਖਕਾ ਗੀਤਾਂਜਲੀ ਸ਼ਿਰੀ, ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਉਸ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਰੇਤ ਸਮਾਧੀ' ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਵਲ 'ਟੌਂਬ ਆਫ ਸੈਂਡ' ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ ਮਿਲਿਆ।

ਅਦਰ ਈਡਨ' ਰਹੱਸਮਈ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ ਹਰ ਸਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਾਂ ਆਇਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਇਨਾਮ ਲਈ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਪੌਂਡ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਇ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 1997 ਵਿੱਚ ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ ਮਿਲਿਆ। 1997 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਦਿ ਗੋਡ ਆਫ ਸਮਾਲ ਬਿੰਗਜ਼' ਲਈ ਇਹ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੀ ਖੂਬ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਵਲ 'ਦਿ ਮਿਨਿਸਟਰੀ ਆਫ ਔਟਮੋਸਟ ਹੈਪੀਨੈੱਸ' 2017 ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ 'ਦਰਬਾਰਿ-ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਬੋਪਨਾਹ' ਵੀ ਛਪਿਆ। ਇਹ ਅਨੁਵਾਦ ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਂਝ, ਵੀ.ਐਸ. ਨਈਪਾਲ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਲੇਖਕ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 1971 ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਨਾਮ ਮਿਲਿਆ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਲੇਖਕ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ ਮਿਲੇ ਹਨ: ਅਨੀਤਾ ਦੇਸਾਈ, ਸਲਮਾਨ ਰਸ਼ਦੀ, ਰੋਹਿੰਟਨ ਮਿਸਤਰੀ, ਕਿਰਨ ਦੇਸਾਈ, ਇੰਦਰਾ ਸਿਨਹਾ, ਅਰਵਿੰਦ ਅਡੀਗਾ, ਅਮਿਤਵ ਘੋਸ਼, ਅਤੇ ਜੀਤ ਤਾਇਲ।

ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ 2004 ਵਿੱਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦਤ ਰਚਨਾ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਲੇਖਕ ਗੀਤਾਂਜਲੀ ਸ਼ਿਰੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ ਉਸ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਟੌਂਬ ਆਫ ਸੈਂਡ' ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਾਵਲ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ 'ਰੇਤ ਸਮਾਧੀ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਇਨਾਮ ਲਈ ਵੀ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਪੌਂਡ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮੂਲ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਅਤੇ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਅਨੁਵਾਦਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ ਇਨਾਮ 1969 ਵਿੱਚ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ 'ਗਲਪ ਲਈ ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ' (ਬੁਕਰ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਫਾਰ ਫਿਕਸ਼ਨ) ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਾਂ 2001 ਤੱਕ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ 'ਮੈਨ ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ' (ਮੈਨ ਬੁਕਰ ਪ੍ਰਾਈਜ਼) ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ 2019 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਬਦਲ ਕੇ ਬੁਕਰ ਇਨਾਮ (ਬੁਕਰ ਪ੍ਰਾਈਜ਼) ਰੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 7 ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-606

ਮਾਂ-ਬਾਪ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰ ਗਏ, ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਧੀ ਨਿਆਣੀ, ਰੋਟੀ ਟੁੱਕ ਨੂੰ ਕਹਿ ਗਏ ਨੇ, ਲੈ ਆਈ ਨੀ ਧੀ ਸਿਆਣੀ। ਨੰਗੀ ਪੈਰੀਂ ਛੋਹਲੇ-ਛੋਹਲੇ, ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਟੋਕਰੀ ਤੁਰ ਪਈ, ਕਰ ਮੁਸ਼ਕਤ ਥੱਕੇ ਹੋਣੇ ਨੇ, ਵਿੱਚ ਖਿਆਲਾਂ ਦੇ ਖੁੰਡ ਗਈ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-604

ਨੀਂਦ ਨਾ ਭਾਲੇ ਲੋਫ ਤਲਾਈ, ਨਾ ਮੰਜਾ ਨਾ ਬਿਸਤਰ, ਝੱਟ ਆ ਢਾਢੇ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ, ਐਸੀ ਹੈ ਇਹ ਕਲੰਦਰ। ਅਨਭੋਲ ਬੈਠਾ ਹੋ ਮਜਬੂਰ, ਤੰਗੀ ਤੁਰਫੀ ਦਿਨ ਕੱਟੇ, ਸਬਜ਼ੀ ਰੱਖ ਪਟੜੀ ਲਾਈ, ਸ਼ਾਵਾ! ਕੁੱਝ ਤਾਂ ਵੱਟੇ ਖੱਟੇ। -ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ 'ਰੂਰਪੁਰੀ'

ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਨੀਂਦਰ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੇ ਭਰੀ ਉਡਾਰੀ ਮਜਬੂਰੀ ਨੇ ਘੇਰੀ ਨੰਨ੍ਹੀ ਜਿੰਦ ਵਿਚਾਰੀ। ਤੱਪਤ ਵਿਛਾ ਬੂਹੇ 'ਚ ਕੀਤਾ ਸਬਜ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ। ਸੋਹਣੇ ਲੀਤੇ ਤੇ ਜੁੱਤੇ ਪਹਿਨੇ ਭਾਵੇਂ ਛੋਟਾ ਹੀ ਵਪਾਰ। ਢਿੱਡ ਦੀ ਖਾਤਰ ਹੱਥੀਂ ਮਿਹਨਤ ਮੰਨਿਆ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ। ਫਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ? ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ। -ਹਰਜੋਤ ਕੌਰ ਮਹੇਸ਼ਪੁਰਾ ਫੋਨ: 734-883-6704

ਭੋਲਾ ਬਚਪਨ ਲੰਮੀ ਸੋਚੇ ਮੈਂ ਵੀ ਕੁੱਝ ਕਮਾਵਾਂ। ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚਲਦਾ ਰੱਖਣ ਖਾਤਰ ਮੈਂ ਵੀ ਹਿੰਸਾ ਪਾਵਾਂ। ਪਰ ਨੀਂਦ ਨਾ ਛੱਡੇ ਖਹਿਤਾ ਮੈਂ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਜਾਵਾਂ। -ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ ਕਲਾਹੜ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਫੋਨ: 98783-37222

ਰੇਤੀ-ਫਤੀ ਬਣਾ ਘਰ ਮੂਹਰੇ, ਬੱਚਾ ਪੱਟੜੀ ਉੱਤੇ ਬਿਠਾਇਆ। ਸਬਜ਼ੀ ਵੇਚਣੀ ਭੁੱਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਨੀਂਦ ਆ ਘੇਰਾ ਪਾਇਆ। ਹਮ-ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਰਲਿਆ, ਘਰ ਆਪਣੇ ਦੇ ਛੱਡ ਝਮੇਲੇ ਵਣਜ-ਵਪਾਰ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸਾਰੇ, ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਯਾਰਾਂ ਸੰਗ ਖੇਲੇ। -ਮਾਸਟਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਲੰਮੇ ਫੋਨ: 925-325-2486

ਪਲੈਟੋ ਨੇ ਠਕਿਰਾ ਆਦਮੀ ਜੰਮਦਿਆਂ ਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਅੱਜ ਹਰ ਪਾਸੇ ਉਹ ਜਕਤਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਖੇਡਣ, ਪੜ੍ਹਨ, ਅੱਲ੍ਹੀ ਉਮਰੇ ਕਿਉਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕੰਮ ਮਜਬੂਰੀ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਹੈ ਬੋਲਦੀ ਜੇ ਭੁੱਖਾ ਢਿੱਡ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਕਦੇ ਨਾ ਮਜ਼ਦੂਰੀ। ਖੁੰਝਿਆ ਹੈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਹੈ ਅਜੇ ਬੱਚਾ ਵਿਉਪਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਗਲ ਪਿਆ ਢੋਲ ਵਜਾਉਣਾ ਵੀ ਐਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। -ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਾਂਝ

ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ...

ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਕੀ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਵੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ 'ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ' ਤੋਂ। ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ, ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੀ ਫਰੇਲਾ-ਫਰਾਲੀ ਕਰਨੀ ਮੇਰੀ ਰੁਟੀਨ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। 'ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ' ਤੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਪੱਲੇ ਪਿਆ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਚੇਤਿਆਂ 'ਚ ਉੱਕਰ ਗਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਉੱਕਰ ਗਏ ਉਹ ਚਿਹਰੇ ਜਿਹੜੇ ਅਗਲੀ ਕਿਤਾਬ 'ਬੰਦੀ ਜੀਵਨ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਬੰਗਾਲੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਚਿੰਦ੍ਰਾਨਾਥ ਸਾਨਿਆਲ ਦੀ ਆਤਮ-ਕਥਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਾਲੇਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਤੇ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਾਰ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇਜ
ਫੋਨ: +91-98555-01488

ਘੋਲਾਂ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਦਰਜ ਸਨ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਤੇ ਬਾਬਾ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜੇ ਚਿਹਰੇ ਹੁਣ ਵੀ ਯਾਦ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੁੰਡੀਲਾਟ, ਡਾ. ਮਥਰਾ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਠੱਠੀਆਂ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੁਰਸਿੰਘੀਆ, ਦਫ਼ਤਰਦਾਰ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਮ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਹੁਣ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀਆ ਦੀ ਖੋਜਪੂਰਨ ਕਿਤਾਬ 'ਕਾਲੇਪਾਣੀ: ਪੰਜਾਬ' ਜ਼ ਰੋਲ ਇਨ ਫਰੀਡਮ ਸਟ੍ਰਗਲ' ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਲੇਖਕ ਕਸਬ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪੱਖੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕਿਤਾਬ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਪੱਖੋਂ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਉਣੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸਿੱਖ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼-ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਢਾਹੇ ਜੁਲਮ-ਤਸੱਦਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਦੂਜੇ ਮਹਾਂਯੁੱਧ ਵੇਲੇ ਅੰਡਮਾਨ-ਨਿਕੋਬਾਰ ਟਾਪੂਆਂ ਉੱਪਰ ਜਾਪਾਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਮਨ ਦੀ ਕਥਾ-ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਤਾਬ ਦੇ 10 ਅਧਿਆਇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਗਰੋਂ (ਅੰਤਿਕਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ) ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਦੇ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਪਰ ਅਹਿਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਆਇ 'ਪੰਜਾਬ: ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗ੍ਰਾਮ' ਦਾ ਜਨਮ-ਸਥਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਉੱਠੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਖੇਵਟਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ। ਅਗਲੇ ਅੱਠ ਅਧਿਆਇ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ, ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਜਲਾਵਤਨੀ, ਕੂਕਾ ਅੰਦੋਲਨ, ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ, ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੁਖਾਂਤ, ਬੰਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਵਾਂਗ ਨੌਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਵੀ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਹ ਜਪਾਨੀਆਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੌਰਾਨ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਹਠੀਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਜਬਰ-ਜੁਲਮ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਦੀ ਸਹੀਦੀ ਗਾਥਾ ਇਸੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਵਾਪਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਂ ਹਕੂਮਤ-ਇ-

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਦਾ ਕਾਲੇਪਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬੜਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀਆ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਕਾਲੇਪਾਣੀ: ਪੰਜਾਬ' ਜ਼ ਰੋਲ ਇਨ ਫਰੀਡਮ ਸਟ੍ਰਗਲ' ਇਸ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

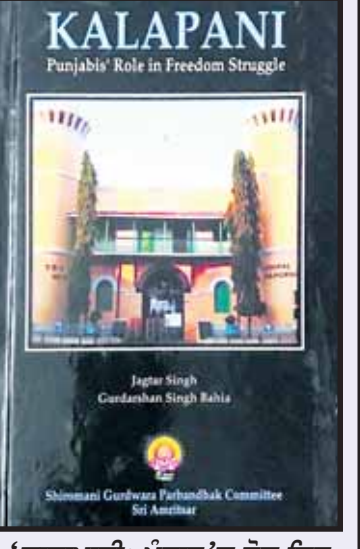
ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜੋ ਅਸਲ ਤੇ ਨਸਲ ਪੱਖੋਂ ਜਾਪਾਨੀਆਂ ਦੀ ਜੁੱਗਰਦੀ ਸੀ। ਕਿਤਾਬ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲੀ ਜਥੇਬੰਦ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ 1857 ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ 1849 ਵਿਚ ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤੀ ਆਗੂ ਸਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਜਲਾਵਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਸਥਿਤ

ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਉੱਥੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰ-ਧੜ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ 1910 ਤੋਂ 1920 ਤੱਕ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉੱਥੇ ਕੈਦ 133 ਸਿਆਸੀ ਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 81 ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ, 38 ਬੰਗਾਲ ਤੋਂ, 11 ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਸਨ। 1932-38 ਦੇ 366 ਸਿਆਸੀ ਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 332 ਬੰਗਾਲੀ ਸਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪੰਜਾਬੀ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅੰਡਮਾਨ-ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਕਾਰਨ ਨਵੇਂ ਕੈਦੀ, ਖਾਸ

ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਸੀਹਿਆਂ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਡਿਤ ਰਾਮ ਰੱਖਾ ਬਾਲੀ, ਰੁਲੀਆ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਬੁਰਜ, ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਮੜ੍ਹਾਣਾ, ਭਾਈ ਰੋਡਾ ਸਿੰਘ, ਬੁੱਢਾ ਸਿੰਘ ਫਿੱਲੋਕੇ (ਗੁੱਜਰਾਂਵਾਲਾ), ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਢੋਟੀਆਂ ਤੇ ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਜਪਾਨੀਆਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵੇਲੇ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਬਾਸਿੰਦਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਵਲੋਕ ਕਤਲੇਆਮ ਤੇ ਹੋਮਫਰੇਅਰੀਜ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ

ਕਿਤਾਬ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲੀ ਜਥੇਬੰਦ ਜੱਦੋਜਹਿਦ 1857 ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ 1849 ਵਿਚ ਭਾਈ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤੀ ਆਗੂ ਸਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਜਲਾਵਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਸਥਿਤ ਕੈਦਗਾਹ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ 1856 'ਚ ਉਹ ਵਫ਼ਾਤ ਪਾ ਗਏ। ਇਹੋ ਰੀਤੀ 1858 ਵਿਚ ਆਖ਼ਰੀ ਮੁਗ਼ਲ (20ਵੇਂ ਮੁਗ਼ਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ) ਬਹਾਦੁਰ ਸ਼ਾਹ ਜ਼ਫ਼ਰ ਅਤੇ 1872 ਵਿਚ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗੂਨ (ਬਰਮਾ) ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਰਮਾ ਦੇ ਹੀ ਮੇਗੂਈ ਟਾਪੂ ਵਿਚ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

'ਕਾਲੇਪਾਣੀ: ਪੰਜਾਬ' ਜ਼ ਰੋਲ ਇਨ ਫਰੀਡਮ ਸਟ੍ਰਗਲ' ਦਾ ਮੁਖੜਾ।

ਕੈਦਗਾਹ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ 1856 'ਚ ਉਹ ਵਫ਼ਾਤ ਪਾ ਗਏ। ਇਹੋ ਰੀਤੀ 1858 ਵਿਚ ਆਖ਼ਰੀ ਮੁਗ਼ਲ (20ਵੇਂ ਮੁਗ਼ਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ) ਬਹਾਦੁਰ ਸ਼ਾਹ ਜ਼ਫ਼ਰ ਅਤੇ 1872 ਵਿਚ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗੂਨ (ਬਰਮਾ) ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਰਮਾ ਦੇ ਹੀ ਮੇਗੂਈ ਟਾਪੂ ਵਿਚ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਉਭਾਰੇ ਗਏ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ: ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅੰਡਮਾਨ-ਨਿਕੋਬਾਰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀ ਕੂਕੇ (ਨਾਮਧਾਰੀ) ਸਨ। 1872 ਵਿਚ 66 ਕੂਕਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇਪਾਂ ਨਾਲ ਉਡਾਉਣ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 6 ਕੂਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਨ: ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਲਹਿਣਾ ਸਿੰਘ (ਦੁਜਾ), ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਬੰਮਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਿਹਰ ਸਿੰਘ।

ਅੰਡਮਾਨ ਦੀ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਭਾਵੇਂ 1906 ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ, ਪਰ ਇਸ ਟਾਪੂ ਦਾ ਕੈਦਗਾਹ ਵਾਲਾ ਵਜੂਦ 1858 ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 1859 ਵਿਚ ਉੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਜੋਮਜ਼ ਪੈਟੀਸਨ ਵਾਕਰ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਉੱਪਰ ਹਮਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਉੱਜ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਉੱਥੇ ਕਿਸ ਜੁਰਮ ਕਾਰਨ ਕੈਦ ਸਨ। ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਅੰਦੋਲਨ ਤੇ ਨਾਮਿਲਵਰਤਨ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਹਿਰੀਕ, ਨਾਮਧਾਰੀ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ 1862 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਕ-ਤੰਤਰ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਕੇ ਵੱਖਰੀ ਡਾਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਪੁਰਅਮਨ ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਹਜ਼ਾਰ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਦੀ ਲੈਣੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਠੀਲੇ ਵਿਹਾਰ ਕਰਕੇ 'ਅੰਤ' ਦੀ ਗ਼ਤਬਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ'।

ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 21 ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਵੀ ਕਾਲੇਪਾਣੀ ਭੇਜੇ ਗਏ। ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਠੜੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਬਦਨਾਮ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾ ਲੰਮਾ ਪੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸੀ, ਨਾ ਸਿੱਧਾ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਚਤਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਸਨ।

ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜਾਂ ਨਾਫ਼ਰਮਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ 1917 ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ, ਤਸੀਹਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ।

ਜਪਾਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸਤਰੀ ਕੇਸਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਸ ਲੀਗ ਦੀ ਕਾਰਕੁਨ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਤੇ ਦਿਉਰ ਨੂੰ ਜਪਾਨੀ ਫਾਇਰਿੰਗ ਸਕੂਐਡ ਨੇ ਹੋਮਫਰੇਅਰੀਜ ਕਤਲੇਆਮ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਝ ਉਲਾਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਸੁਰ ਸੰਜਮੀ ਹੀ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਹੀ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਖਵਾਜਾ ਅਹਿਮਦ ਅੱਬਾਸ: ਖਵਾਜਾ ਅਹਿਮਦ ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਸਰਦਾਰ ਜੀ'

ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਆਤਮ-ਕਥਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਹਾਣੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਬੀਆਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਸੱਚੀ ਘਟਨਾ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਆਤਮ-ਕਥਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਤਰਜਮਾ ਹੁਣ ਉੱਘੇ ਸਾਹਿਤ-ਚਿੰਤਕ ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਨੇ 'ਟਾਪੂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਮੈਂ' ਦੇ ਉਨਵਾਨ ਹੇਠ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ ਇਹ ਉੱਦਮ। ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਤਮ-ਕਥਾ ਉਮਰ ਦੇ 60ਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਲਿਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਦੋ ਵਰ੍ਹੇ ਲੱਗੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦਿਆਂ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਫਿਰ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਛਪੀ। ਇਸ ਦੇ ਲੇਖਣ ਅੰਦਰ ਜੋ ਰਵਾਨੀ ਹੈ, ਉਹ ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਦੇ ਤਰਜਮੇ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸੇ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ: ਕਾਬਿਲੇ ਤਾਰੀਫ਼ ਹੈ ਇਹ ਉੱਦਮ।

ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਆਤਮ-ਕਥਾ 'ਟਾਪੂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਮੈਂ' ਦਾ ਮੁਖੜਾ।

1948 ਵਿਚ ਛਪੀ ਸੀ; ਉਰਦੂ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰਸਾਲੇ 'ਅਦਬ-ਇ-ਲਤੀਫ਼' ਅਤੇ ਨਾਗਰੀ ਲਿੱਪੀ ਵਿਚ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਤਿਕਾ 'ਮਾਯਾ' ਵਿਚ। ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਮ 'ਬਾਰਹ ਬਜੇ' ਸੀ ਜੋ ਦੋ ਉਰਦੂ ਅਦੀਬਾਂ (ਤੇ ਫਿਲਮ ਲੇਖਕਾਂ) ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਦੀ ਨੌਕ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਬਦਲ ਕੇ 'ਸਰਦਾਰ ਜੀ' ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੜਾ ਵਾਵੇਲਾ ਮਚਿਆ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਰਦਾਰ (ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ) ਨੂੰ ਦਲੇਰ ਤੇ ਇਨਸਾਨਪ੍ਰਸਤ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮੁਤੱਸਬੀ ਆਲਮ ਵਿਚ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ) ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਕਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਦਾ ਸੰਦਰਭ ਸਮਝੋ (ਜਾਂ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹੋ) ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਖ਼ਤ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੱਬਾਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇ (ਖ਼ਤ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਇਕ ਨਹੀਂ, ਤਿੰਨ ਥਾਈਂ 'ਮਜ਼ਮੂਨ' ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ)। ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਆਤਮ-ਕਥਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਹਾਣੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਬੀਆਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਸੱਚੀ ਘਟਨਾ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਆਤਮ-ਕਥਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਤਰਜਮਾ ਹੁਣ ਉੱਘੇ ਸਾਹਿਤ-ਚਿੰਤਕ ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਨੇ 'ਟਾਪੂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਮੈਂ' ਦੇ ਉਨਵਾਨ ਹੇਠ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ ਇਹ ਉੱਦਮ।

ਬਹੁ-ਪ੍ਰਤਿਭਾਈ, ਬਹੁ-ਵਿਧਾਈ ਤੇ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਹਸਤੀ ਸੀ ਅੱਬਾਸ। ਫਿਲਮਸਾਜ਼, ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਕ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਤੇ ਨਾਵਲਕਾਰ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਨਾਮਵਰ ਕਾਲਮਨਵੀਸ। ਉਸ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ-ਓ-ਮਾਰੂਫ਼ ਕਾਲਮ 'ਦਿ ਲਾਸਟ ਪੇਜ' ਪਹਿਲਾਂ 'ਬਾਬੋ ਕ੍ਰੌਨੀਕਲ' ਤੇ ਫਿਰ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ 'ਬਲਿਟਜ਼' ਵਿਚ ਚਾਰ ਦਹਾਈਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ। ('ਬਲਿਟਜ਼' ਦੇ ਉਰਦੂ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਐਡੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ 'ਆਜ਼ਾਦ ਕਾਲਮ' ਸੀ)। ਮਿਰਜ਼ਾ ਗ਼ਾਲਿਬ ਦੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਅਲਤਾਫ਼ ਹੁਸੈਨ ਹਾਲੀ ਦਾ ਪੜ੍ਹਪੜਾ, ਅੱਬਾਸ ਸੋਚ-ਸੁਹਜ ਪੱਖੋਂ ਸਾਮਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸੀਰਤ ਪੱਖੋਂ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਸੀ। ਬੰਬਈ (ਮੁੰਬਈ) ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਫਿਲਮੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ 1941 ਵਿਚ ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਣ ਤੋਂ ਹੋਇਆ। ਵੀ. ਸ਼ਾਂਤਾਰਾਮ ਦੀ ਮਹਾਨ ਕ੍ਰਿਤੀ 'ਡਾ. ਕੋਟਨੀਸ ਕੀ ਅਮਰ ਕਹਾਣੀ' (1945) ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਪਟਕਥਾ, ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੇਤਨ ਆਨੰਦ ਦੀ 'ਨੀਚਾ ਨਗਰ' (1946) ਦੀ ਪਟਕਥਾ ਵੀ ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਲਿਖੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਕਾਨ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰੀਨ ਫਿਲਮ ਦਾ 'ਸੁਨਹਿਰੀ ਪਾਮ' ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਯਥਾਰਥਕ ਸਿਨਮਾ ਦਾ ਜਨਮ-ਦਾਤਾ ਸੀ ਅੱਬਾਸ। 1951 ਵਿਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ 'ਨਯਾ ਸੰਸਾਰ' ਨੇ 20 ਦੇ ਕਰੀਬ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਟਿਕਟ ਖਿੜਕੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲੀਆਂ ਪਰ ਤਿੰਨ ਕੌਮੀ ਫਿਲਮ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਈ ਇਨਾਮਾਂ-ਸਨਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵਿੱਤ, ਉਹ ਵੀ.ਪੀ. ਸਾਨੋ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਣ ਰਾਹੀਂ ਜੁਟਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। 'ਆਵਾਰਾ' (1951) ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 'ਬੋਬੀ' (1973) ਤੱਕ ਸਾਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪਟਕਥਾਵਾਂ ਅੱਬਾਸ-ਸਾਨੋ ਦੀ ਜੋੜੀ ਨੇ ਲਿਖੀਆਂ। 'ਹਿਨ' ਵੀ ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਉੱਤੇ ਹੀ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀਨ (ਪਰ ਫਲੋਪ) ਫਿਲਮ 'ਅਚਾਨਕ' ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਸੀ।

ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਤਮ-ਕਥਾ ਉਮਰ ਦੇ 60ਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਲਿਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਦੋ ਵਰ੍ਹੇ ਲੱਗੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦਿਆਂ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਫਿਰ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਛਪੀ। ਇਸ ਦੇ ਲੇਖਣ ਅੰਦਰ ਜੋ ਰਵਾਨੀ ਹੈ, ਉਹ ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਦੇ ਤਰਜਮੇ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸੇ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ: ਕਾਬਿਲੇ ਤਾਰੀਫ਼ ਹੈ ਇਹ ਉੱਦਮ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕਤਲ ਸਬੰਧੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀਆਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋਣ ਵੱਲ ਵਧ ਗਏ। ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵਸਿ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਕਰਦਿਆਂ ਹਕੀਕਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਕਟ ਦੇ ਮਾਇਨੇ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਉੱਪਰ ਗੰਭੀਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਡੂੰਘਾ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢੇ ਜਾਣ, ਵੀਜ਼ੇ ਦੇਣ ਦਾ ਅਮਲ ਰੋਕ ਦੇਣ ਅਤੇ ਟਰੈਵਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਦੇਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਇੱਧਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ 'ਚ ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦਾ ਸਾਰ-ਤੱਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ; ਭਾਵ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ

ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ 'ਅਗਿਆਤ ਸਹਿਯੋਗੀ' ਅਮਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫਾਈਵ ਆਈਜ਼ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇੰਟਰਸੈਪਟ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ

ਨੇ ਵੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

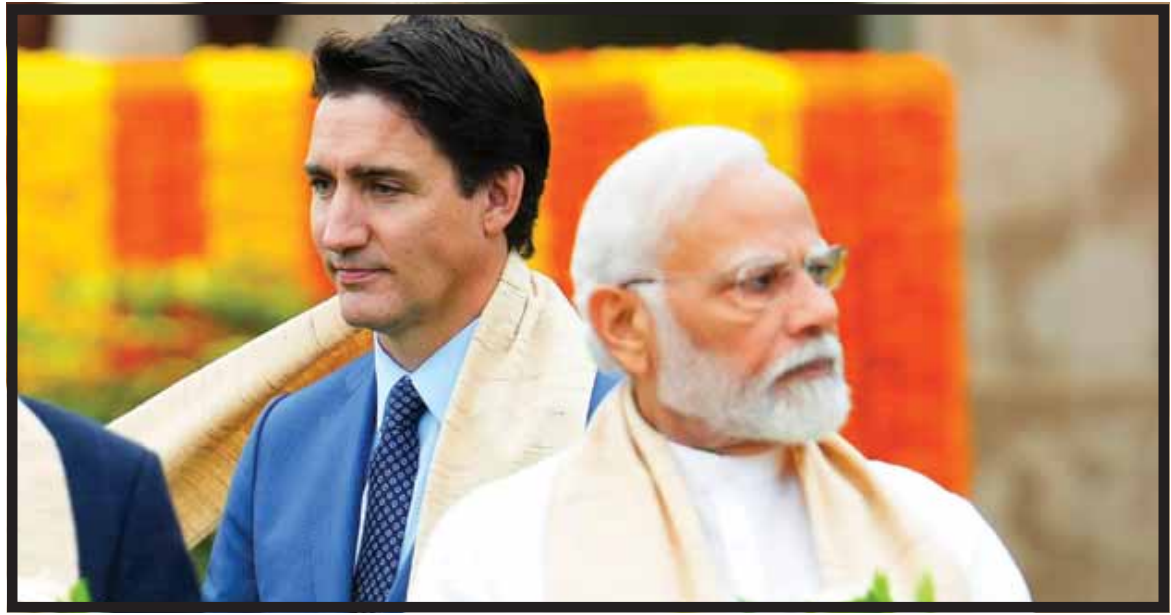
ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਸਵੀਰ ਇਹ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੀ-20 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਫਾਈਵ ਆਈਜ਼' ਕੋਲ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਜੀ-20 ਸਮੇਂ ਸਾਈਡ-ਲਾਈਨ ਗੱਲਬਾਤ 'ਚ

ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਬੰਬ ਕਾਂਡ ਬਾਬਤ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉੱਠੇ ਸਨ ਕਿ ਏਨੀ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣਾ ਕਥਿਤ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਡੂੰਘਾਈ 'ਚ ਜਾਂਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਿਆ ਕਿ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਘਿਨਾਉਣੇ ਜੁਰਮ 'ਚ

ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਣਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਟਰੂਡੋ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ, ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਮੁੱਲਾਂ 'ਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਸਦਾ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇਗਾ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਹਿੰਸਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਈ 'ਰਿਫ਼ਰੈਂਡਮ-2020' ਦਾ ਸੂਤਰਧਾਰ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਬੈਠਾ ਹੈ ਪਰ ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ।

ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.-ਭਾਜਪਾ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਹਮਾਇਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਭੜਕਾਊ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਉਏ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉੱਪਰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਰੋਕਾਂ ਲਗਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਬੇਰੋਕ-ਟੋਕ ਵਧਾਰੇ-ਪਸਾਰੇ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਉਏ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕੇ ਦੀਆਂ ਵੱਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਹਨ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਦੂਤਵ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਬਹੁਤ ਚੁਭਦਾ ਹੈ। 1980ਵਿਆਂ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਹੱਥੋਂ ਝੱਲੇ ਜ਼ਬਰ ਤੇ ਜ਼ਲਾਲਤ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਵਿਰੋਧ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਿੱਖਾ ਹੈ।

ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਪਿੱਛੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਦੇ ਭੂਗੋਲਿਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਿਤ ਤੇ ਹੋਰ ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਭਾਰਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਦਾਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਦਲਾਈਲਾਮਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਮਾਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਤਿੱਬਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਐੱਮ.ਪੀ. ਤੱਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਰਅਮਨ ਮੰਗ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਰਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ 'ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ' ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਬੇਕਿਰਕੀ ਨਾਲ ਕੁਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਇਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੰਗ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਰਾਇਸੁਮਾਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੈ ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਰਾਜਕੀ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਹੇਠ ਹਰ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਰੋਕ-ਟੋਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਪਰ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ
ਫੋਨ: +91-94634-74342

ਦਾ ਕਤਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, "ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੱਥ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਨਾ ਸਵੀਕਾਰਨ ਯੋਗ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।" ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੇ ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦਾ 'ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ' ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਕਿਰਕ ਰਵੱਈਏ ਅਤੇ ਹਜ਼ੂਮੀ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਗਰੋਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਕੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਖ਼ਰਾ ਬਦਨਾਮ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਟੁੱਕ ਖਾਰਜ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਛੱਡ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਖ਼ਤ ਤੇਵਰ ਦਿਖਾਏ ਹਨ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਤਲੀ ਹੈ। ਚੀਨ-ਰੂਸ ਧੁਰੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਬਾਇਡਨ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾ ਦਾ ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਜਾਣਾ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵੱਡੀ ਪਛਾੜ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਅਤਿ-ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇੜਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਨ ਦੀ ਕਥਿਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪੋਲ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ ਹੈ।

ਟਰੂਡੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਲਗਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਫਾਈਵ ਆਈਜ਼ ਭਾਈਵਾਲਾਂ' ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਨਿੱਜੀ ਰੂਪ 'ਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉੱਪਰੋਂ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਗਸਤ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਮਰੁਤਬਾ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਸੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਨਿਊਜ਼ ਨੇ ਵੱਖਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਲੰਮੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਤੇ ਸੰਚਾਰ-ਸਿਗਨਲ ਦੋਹਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੁਟਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਲੇ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪੈੜ ਨੱਪੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਐੱਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਕੰਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਮਰੀਕਨ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਵੀ ਹੈ।

'ਫਾਈਵ ਆਈਜ਼' ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਮੁਲਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਆਪਸੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਬਰਤਾਨੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਇਸ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਬਿਆਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ, ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਚੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜੈਕ ਸੁਲੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਂਥਨੀ ਬਲਿੰਕਨ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟਰੂਡੋ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੇਹੱਦ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰੇ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ "ਅਸੀਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੌਕਸ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।" ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਅਮਰੀਕਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਜੌਹਨ ਕਿਰਬੀ ਨੇ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ "ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ" ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਡੇਵਿਡ ਕੋਰਨ

ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੇਖਣ ਦੇ ਆਦੀ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਕਾਰਤ ਨਾਲ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਇਡਨ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੀ-20 ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਮਾਮਲਾ ਜਨਤਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਇਸ ਖੁਸ਼ਫ਼ੀਆ 'ਚ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਫੂਕ ਕੇ ਜੀ-20 ਦੀ ਮੋਜ਼ਬਾਨੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਾਹਾ ਖੱਟ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਲਾਜਵਾਬ ਕਰ ਕੇ ਤੌਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮਹਾਂ ਨਾਇਕ ਅਤੇ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਖਲਨਾਇਕ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਚ ਲੱਗਿਆ ਰਿਹਾ। ਜਿਓ-ਪਾਲਿਟਿਕਸ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਆਲਮੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਤਵਾਜ਼ਨ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਪਿਆ।

ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਰਗਰਮ ਸਨ। ਜੂਨ 1985 'ਚ ਹੋਏ

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਜਿਸ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦ ਭਧਿਆ।

ਮਸਨੂਈ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਸਨਅਤ ਦਾ ਮੱਕੜ ਜਾਲ

ਦੁਨੀਆ ਅਜੀਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਈਥਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਉਗਾਉਣ ਜਦਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲੈਬਰਟਰੀਆਂ ਤੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਖਾਧ ਖੁਰਾਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਹ ਪਾਤਾ ਕਿਸ ਕਦਰ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੁਰਾਕ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਿਸ

ਰੁਮਾਂਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲੁਣਫ ਲੈਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਹੁਣ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਕੇ ਵੱਖ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਪੋਸ਼ਕ ਪਦਾਰਥ

ਦਵਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ

ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬੰਗਲੁਰੂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫੱਕ ਤੋਂ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਪਦਾਰਥ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪਲਾਂਟ ਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਪੇਟੈਂਟ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਕਮੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਲਮੀ ਭੁੱਖਮਰੀ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਮ ਨਿੱਘਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਫੁਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।

ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫੱਕ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਫੀਡ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਚੌਂ ਖੁਰਾਕੀ ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪੌਸ਼ਕ ਖੁਰਾਕ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਮ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ 'ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਡਲ ਦੇ ਮੰਤਵ ਵਿਰੋਧਭਾਸ਼ੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਚੌਲ ਬਰਾਮਦ ਕਰਦਾ ਹੈ (2021-22 ਵਿਚ ਇਹ ਚੌਲਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ

ਵੱਡਾ ਬਰਾਮਦਕਾਰ ਸੀ) ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਰੱਜਵੀਂ ਖੁਰਾਕ ਦਿਓ ਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਲਈ ਉਸ ਪਸ਼ੂਧਨ ਦੀ ਵੱਢ ਟੁੱਕ ਕਰ ਕੇ ਮੀਟ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਅ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੀਟ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਉਪਲਬਧ ਚੌਲਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਖਰ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੱਧ ਹੋ ਗਿਆ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਜੀ-20 ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਗਲੋਬਲ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਅਲਾਇੰਸ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਗਲਤ ਰਾਹ 'ਤੇ ਕਦਮ-ਤਾਲ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਰੀਕ 19 ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਫੰਡ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ, ਏਸ਼ੀਅਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬੈਂਕ, ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਥਿਕ ਮੰਚ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਏਜੰਸੀ (ਆਈਆਰਈਏ) ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਅਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ 2030 ਤੱਕ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੈਵਿਕ ਈਥਨ ਪਥਰਾਟੀ ਈਥਨ ਦਾ ਸਸਤਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਏਦਾਰ ਬਦਲ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸੇਧਤ ਹੈ ਪਰ ਖੁਰਾਕ ਤੋਂ ਈਥਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੂਲ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਹੱਢਣਸਾਰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮਾਰਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚੋਂ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਨਾਲ ਜੀਵੀਪੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਨੀਤੀਯਾਤ੍ਰਿਆ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਗ਼ੈਰ-ਹੱਢਣਸਾਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹਕੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਸੂਚਕ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕਾਰ-ਮੁਕਤ ਖੇਤਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਵਿੱਖ ਇਹੀ ਹੈ।

ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਖਾਮ ਖਿਆਲੀ

ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਰਬਾਦੀ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 9 ਕਰੋੜ ਟਨ ਅਨਾਜ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਰਪੀਅਨ ਸੰਘ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 1.2 ਕਰੋੜ ਟਨ ਅਨਾਜ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੂਸ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ ਵਲੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ

ਜੀ-7 ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਲੋਂ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਲਈ ਅਨਾਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਕਮੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ (ਯੂਐੱਸਡੀਏ) ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਮੱਕੇ ਦੀ ਆਪਣੀ 44 ਫੀਸਦ ਘਰੋਗੀ ਉਪਜ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

44 ਫੀਸਦ ਮੱਕਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਫੀਡ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਫਸਲ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤੋਂ, ਬੀਜ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਅਮਲਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫਸਲੀ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਕਮੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਫਸਲੀ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਇਹ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੈੱਟ ਜ਼ੀਰੋ ਕਾਰਬਨ ਵਾਸਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਈ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਜਾਹਿਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਨਾਲ ਤਾਪ ਵਧਾਉ ਗੈਸਾਂ (ਜੀਐੱਚਜੀ) ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਦਾ ਲਗਭਗ 38 ਫੀਸਦ ਹਿੱਸਾ ਇਕੱਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ਿਆਦਾ

ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ ਅਪਰੈਲ 2021 ਤੋਂ ਮਈ 2023 ਤੱਕ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ (ਐੱਫਸੀਆਈ) ਨੇ ਭਾਰੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਝੋਨਾ ਇਸ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਗਲੋਬਲ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਅਲਾਇੰਸ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਿਣਸਾਂ ਲੇਖੇ ਲੱਗਣਗੀਆਂ।

ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਉਤਪਾਦਨ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ/ਮਸਨੂਈ ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁਪਰ ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਵਿਚ 15 ਫੀਸਦ ਦੁੱਧ ਗ਼ੈਰ-ਡੋਅਰੀ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਕ ਵੀ ਗਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਸਨੂਈ ਖਾਧ ਪਦਾਰਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖਮੀਰ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਜਾਰਤੀ ਸਕੇਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫੂਡ ਫੈਕਟਰੀ ਫਿਨਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹੈਲਸਿੰਕੀ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾ ਵਿਚਲੀ ਕਾਰਬਨ ਡਾਇਆਕਸਾਈਡ ਦੀ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਜ਼ਰੀਏ ਸਾਲ ਵਿਚ 40 ਤੋਂ 50 ਲੱਖ ਖਾਣੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਫਸਲਾਂ ਉਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ।

ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਡੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿਚ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤਾਪ ਵਧਾਉ ਗੈਸਾਂ ਵਿਚ ਕਮੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀਟ-ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਸਨਅਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਵੱਕੋ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀਟ ਸਨਅਤ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ 2030 ਤੱਕ ਵਧ ਕੇ 7.9 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਰਹੋ, ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੀਆਂ ਸੁਪਰ ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ੈਲਫਾਂ ਮਸਨੂਈ ਖਾਧ ਖੁਰਾਕ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨਾਲ ਲੱਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੀਆਂ।

ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਕਟ ਦੇ ਮਾਇਨੇ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਹੁਕਮਰਾਨ ਧਿਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਅਤੇ ਰਾਜਧੁੱਧ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸਜ਼ਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਦੁਨੀਆ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉੱਪਰ ਕਰੋੜਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਕੁਝ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਹਮਲਾਵਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਤਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬੈਠੇ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸਫ਼ਾਏ ਉੱਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਅਕਸਰ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਖੰਡਾ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦੇ ਉੱਪਰੋਥਲੀ ਕਤਲ ਹੋਏ ਤਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਸ਼ੱਕ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਤਲਾਂ ਪਿੱਛੇ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਹਮਾਇਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ, ਭਲਕ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੋਰ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਜ਼ਨ

ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਕਤਲ 'ਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ 'ਚ ਕੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਟਰੂਡੋ ਵੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਤਣਾਅ ਵਧਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਵੇ। ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਐਸੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾਉਣ 'ਚ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਏਗੀ ਕਿ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕਿਸ ਦੇਸੀ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਉੱਪਰ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਠੋਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਦੀ ਵੋਟ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵੱਲੋਂ 2018 ਦੀ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹੁਣ ਜੀ-20 ਦੌਰਾਨ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨਾ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਤਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ

ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਰਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਸਿੱਖ ਵਸੋਂ ਮਹਿਜ਼ 2% ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਵਸੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਂਚ ਸਬੰਧੀ "ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ" ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਪਾਖੰਡ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੋਟੀਦਾਰ ਤਾਂ ਖੁਦ ਉਸ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਉਹ 'ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਮਨ' ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੂਟਨੀਤੀ ਵਿਚ ਨਿਆਂ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਹਮਦਰਦੀ, ਗੰਭੀਰਤਾ ਤੇ ਹੋਰ ਮਨੁੱਖੀ ਮੁੱਲਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਮਾਲ ਖ਼ਸ਼ੋਗੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਾਉਦੀ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ। ਉਸ ਕਤਲ ਪ੍ਰਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੋਟੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ

ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ 2019 ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ
“ਯੇਹ ਹਮਾਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਹਮ ਘਰ ਮੇਂ ਘੁਸ ਕਰ ਮਾਰੇਗੇ... ਮੈਂ ਲੰਮਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ”... “ਚੁਨ-ਚੁਨ ਕੇ ਹਿਸਾਬ ਲੇਨਾ, ਯੇ ਮੇਰੀ ਫ਼ਿਤਰਤ ਹੈ... ਵੇਹ ਅਗਰ ਸਾਤਵੇਂ ਪਤਾਲ ਮੇਂ ਭੀ ਫ਼ੁਪੇ ਹੋਂ, ਤੋ ਖੀਚ ਕਰ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਮਾਰੇਗੇ।”

ਦੀ ਗਵਾਹ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲੂਕ, ਪ੍ਰੈੱਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉੱਪਰ ਹਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ 'ਸਰਜ਼ੀਕਲ ਹਮਲਿਆਂ' ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਇਡਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਚੀਨ-ਰੂਸ ਧੁਰੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲੈਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਭ ਕਾਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟਣਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਤ 'ਚ ਹੈ।

ਲੰਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਲਮੀ ਤਾਕਤਾਂ ਹੁਣ ਇਸ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਚੀਨ-ਰੂਸ ਧੁਰੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਿਤ 'ਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਲਈ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ 'ਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਸੁਚੇਤ ਵੀ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਯੂ.ਐੱਨ. 'ਚ ਜੋਅ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਤਾਰੀਫ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤ “ਨਵਾਂ ਆਰਥਿਕ ਮਾਰਗ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ” ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਘੋਰਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਅਤੇ 'ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ' ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਦੀ ਲਗਾਮ ਕੱਸਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਤਵ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੀਆਂ ਭੜਕਾਊ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਵੀ ਕੁਝ ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਅਜਿਹੇ 'ਸਰਜ਼ੀਕਲ

ਅਪਰੇਸ਼ਨਾਂ', ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਹਮਲਾਵਰ ਵਧਾਰੇ-ਪਸਾਰੇ ਅਤੇ ਸੰਘ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀਆਂ 'ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ' ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਬੇਲਗਾਮ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੱਦ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਇਕ ਦਾਇਰੇ 'ਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਵੀ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੁਵੱਲੇ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿਤ ਵੀ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ 'ਚ ਹੀ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਇਕ ਹੱਦ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁਣਗੀਆਂ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅੰਤ 'ਚ ਕਿਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇਗੀ, ਕਿਸੇ ਮੋਹਰੇ ਨੂੰ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਮਲਾ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨਕਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੂਰਤ 'ਚ ਇਹ ਹੋਰ ਭਖੇਗਾ, ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭਾਰਤ-ਕੈਨੇਡਾ ਸਬੰਧਾਂ ਉੱਪਰ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਣਗੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਹੋਵੇ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਹਿੰਦੂਤਵ ਸਮੇਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਰੁੱਧ ਢੁੱਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇ, ਦੋਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈਆਂ ਵੀਜ਼ਾ ਰੋਕਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਖ਼ਾਹ-ਮਖ਼ਾਹ ਭੈਅ ਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

“ਯੇਹ ਹਮਾਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਹਮ ਘਰ ਮੇਂ ਘੁਸ ਕਰ ਮਾਰੇਗੇ... ਮੈਂ ਲੰਮਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤਾ”... “ਚੁਨ-ਚੁਨ ਕੇ ਹਿਸਾਬ ਲੇਨਾ, ਯੇ ਮੇਰੀ ਫ਼ਿਤਰਤ ਹੈ... ਵੇਹ ਅਗਰ ਸਾਤਵੇਂ ਪਤਾਲ ਮੇਂ ਭੀ ਫ਼ੁਪੇ ਹੋਂ, ਤੋ ਖੀਚ ਕਰ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਮਾਰੇਗੇ।” (ਬਾਲਾਕੋਟ 'ਸਰਜ਼ੀਕਲ ਹਮਲਿਆਂ' ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ 5 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਭਾਸ਼ਣ 'ਚ ਕੀਤੇ ਐਲਾਨ)

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ!

ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਖਤ ਚੌਕਸੀ ਦੀ ਲੋੜ!

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪੂਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਹਰਚਰਨ ਪਰਹਾਰ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੰਜੀਦਾ ਕਿੱਤੂ ਉਠਾਏ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਅੱਗੋਂ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਕ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਨਸਨੀ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 18 ਜੂਨ, 2023 ਨੂੰ ਸਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਾਟ ਵਿਚ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲੀਡਰ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਜੇ ਸੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸਦੀ ਭਰਪੂਰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ

ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ
ਫੋਨ: 403-681-8689
ਈਮੇਲ: hparharwriter@gmail.com

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਲਦ ਹੀ ਕਾਤਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਨਫਰਤ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ: Canadian security Agencies have been Actively pursuing credible allegations of a potential link between agents of the Government of India and the killing of a Canadian citizen, Hardeep Singh Nijjar ਜਿਸਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਤਰਜਮਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: 'ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਭਾਵੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ'। ਜੇ ਇਸ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਟਰੂਡੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਕਤਲ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਹਨ? ਇਸ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਇਲਜ਼ਾਮ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਲਗਾਏ ਸਨ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ? ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ, ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਸਨ? ਫਿਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕਿਸ ਨੇ ਲਗਾਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਪਬਲਿਕਲੀ ਅਜਿਹੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਇਲਜ਼ਾਮ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿੱਝਰ ਦੀਆਂ ਸਮਰਥਕ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਧਿਰਾਂ ਹੀ ਲਗਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕੀ ਫਿਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ? ਪਿਛਲੇ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਾਤਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਛਗਿੱਛ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋਈ ਜੀ-20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਟਰੂਡੋ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪਿਆ? ਹੁਣ ਹਫਤਾ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਏਜੰਸੀ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੇ। ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਕੇ ਮਤਲਬ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਫੜਾਉਣ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰੋ ਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਬੂਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਲਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨ ਲਵੋ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਤੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਪੱਖੀ ਦੋਨੋਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀ ਤੀਜੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਧਿਰ, ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੀ ਤਸੱਲੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੀ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ, ਅਸੂਲੀ ਅਤੇ ਇਖਲਾਕੀ ਪੈਂਤੜਾ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜ੍ਹ ਗਈ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਿਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿੱਝਰ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਮੁੱਢੋਂ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਨੂੰ 'ਬੇਹੁਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮਬਾਜ਼ੀ' (absurd allegations) ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬੇਸ਼ਕ ਰਾਜਸੀ ਖੇਤਰਾਂ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰੀਮਅਰ ਡੇਵਿਡ ਏਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਅਨਾਊਂਸਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਸੀਸਿਸ (CSIS) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਜੋ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਤੱਥ ਭਰਪੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਗਲ 'ਤੇ ਸਰਚ ਕਰ ਕੇ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਪ੍ਰੀਮਅਰ ਡੇਵਿਡ ਏਬੀ ਕਿਤੇ ਵਜੋਂ ਵਕੀਲ, ਲਾਅ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤੇ ਬੀਸੀ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਰੀਕੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਥਿਤ ਅੰਬੈਸਡਰ ਡੇਵਿਡ ਕੋਹੇਨ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ: "There was shared intelligence Among 'five eyes' partners that helped lead Canada to (make) the statements that the prime minister made," U.S. ambassador David Cohen told Canadian CTV News Network. ਇਸ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪੰਜ ਆਈਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਿ. ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਕਤਲ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ੱਕੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਕੁਝ ਫੋਨ ਟੇਪਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ? ਕੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਟਰੂਡੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਮਰੀਕਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ੱਕੀ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ? ਇਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜੇਕ ਸੁਲੀਵਨ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਐਨਟੋਨੀ ਬਲਿੰਕਨ ਵਲੋਂ ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਆ ਜਾਣ ਨੇ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਤੋਂ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਿ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੀ ਅਮਰੀਕਨ ਖੁਫੀਆ ਤੰਤਰ ਵਲੋਂ ਸੀ? ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿੱਥੋਂ ਆਈ? ਕੀ ਅਮਰੀਕਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਅੰਬੈਸੀਆਂ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ? ਕੀ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਐਨਟੋਨੀ ਬਲਿੰਕਨ

ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸੁਰਾਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਕੀ ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦਖਲ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰੇਗਾ?

ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਬੜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਉਸਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 'ਤੇਰੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ' ਪਰ ਕਿਸ ਕੋਲੋਂ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀਆਂ? ਜੇ ਇਹ ਖਤਰਾ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਨਿੱਝਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ? ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮਰੀਕਨ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਐਫ ਬੀ ਆਈ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ? ਪਰ ਕਿਸ ਕੋਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ? ਪਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲੀਡਰ ਆਪ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਖਤਰਾ ਕਿਸ ਕੋਲੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵੀ ਖਤਰੇ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੇ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ, ਜੇ ਟਰੂਡੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਲਗਾਏ ਹਨ? ਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਹਿਮ ਤਾਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਹੁਣ ਪਾਠਕਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵਿਚ ਕਿਸਦਾ ਹੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ...।

ਹੁਣ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਜੇ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਤੇ ਤੱਥ ਭਰਪੂਰ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇਤਨੀ ਕਾਹਲ ਕਿਉਂ ਸੀ? ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਤਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ? ਜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕੀ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੱਖ ਆਏ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੜੀ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਓਟਵਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ? ਬੇਸ਼ਕ ਟਰੂਡੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਾਰਤ

ਵਲੋਂ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਉਕਸਾ ਕੇ ਦੋਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਭੜਕਾਹਟ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਦੋਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਨਗੇ, ਸਗੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਧਰਮ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਣਗੇ? ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਐਕਸ਼ਨ ਟਰੂਡੋ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ 2018 ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ?

ਮਿ. ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵੀਜ਼ੇ ਇਸ਼ੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਧੀ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀ ਐਨ ਆਈ ਏ ਵਲੋਂ 43 ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਲੋਕ ਕੈਨੇਡਾ ਪਨਾਹ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ਼ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਕੈਨੇਡਾ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵੀ ਲਗਾਏ ਹਨ ਕਿ 'ਕੈਨੇਡਾ ਹੁਣ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਲਈ ਸਵਰਗ' ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਗ ਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਜਰਿਮ, ਜੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਲਈ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲੇ ਕਰੋ। ਕੀ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ਼ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਕੀ ਜਵਾਬ ਹੋਵੇਗਾ? ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮਿ. ਟਰੂਡੋ ਵਲੋਂ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਿ. ਜ਼ੋਲੋਸਕੀ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸੱਦ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਮੌਕੇ 98 ਸਾਲਾ ਯਾਰੋਸਲਾਵ ਹੁੱਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਹਿਟਲਰ ਦੀਆਂ ਨਾਜ਼ੀ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 60 ਲੱਖ ਯਹੂਦੀ ਮਾਰ ਮੁਕਾਏ ਸਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟ' ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ 70 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਜੰਗ ਦੇ ਮੁਜਰਿਮ ਨਾਜ਼ੀਆਂ ਲਈ ਸਵਰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹਿਚਕਚਾਹਟ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਫੁੱਫ ਫੁੱਫ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ 'ਕੈਨੇਡਾ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਤੇ ਅੰਤਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਸਵਰਗ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ' ਨੂੰ ਬਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ?

ਕੈਨੇਡੀਅਨ, ਅਮਰੀਕਨ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਏ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੀਡੀਆ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਨ ਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ 2019 ਤੇ 2021 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸਬੰਧੀ 6 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ 'ਪਬਲਿਕ ਇਨਕੁਆਰੀ' ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਦਖ਼ਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਗਰਮ ਕੇ ਚੀਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਾਲੀ ਇਨਕੁਆਰੀ ਨੂੰ ਭਟਕਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵੀ ਸਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਾਹ ਮਰੋਤਨ ਲਈ ਹੀ ਟਰੂਡੋ ਤੋਂ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁਕਵਾਇਆ ਹੈ। ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਮੋਦੀ

ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਲੰਮਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਨੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੀਪੁਰ ਵਿਚ ਇਸਾਈਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੰਗੇ ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਨਮੋਸੀ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਮੇ ਪਏ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ 2024 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਚੀਨ ਤੇ ਰੂਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ, ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਰੋੜਕੇ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਨਾਟੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਜੀ-20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਅਫਰੀਕਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਘ ਨੂੰ ਜੀ-20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਲਈ ਰੂਸ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਮਤਾ ਵੀ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਾ ਸਕੇ ਸਨ? ਇਹ ਵੀ ਅਫਵਾਹਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 2024 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਭੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡੀ ਗੇਮ ਖੇਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲੜੀ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਪੱਛਮੀ 'ਨਾਟੋ' ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ 'ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਵਾਰ ਕੰਪੇਨ' ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਬੇਸ਼ਕ ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਚਾਈ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਮਹਿਜ਼ ਇਤਫਾਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ? ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਪਿਛਲੇ 60-70 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਰਾਜ ਪਲਟੇ ਸੀ ਆਈ ਏ ਨੇ ਕਰਾਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਸੀ ਆਈ ਏ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਅਜੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 1972 ਵਿਚ 'ਚਿੱਲੀ' ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਰਾਜ ਪਲਟੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 50 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਏ ਹਨ। ਮਿ. ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਕੀ ਸਚਮੁੱਚ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਇਤਨਾ ਦਰਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੰਡੀਆ ਵਰਗੀ ਵੱਡੀ ਮੰਡੀ ਅਤੇ ਜੀਓ ਪਾਲਿਟਿਕਸ (Geopolitics) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਖ਼ਿਲਾਫ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਗੇ?

ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਅਸੂਲ ਹਨ, ਕੁਝ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੰਢੇ ਵਰਤੇ ਮਾਰਕਸੀ ਚਿੰਤਕ ਨੂੰ ਕੀ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਖੁਫੀਆ ਤੰਤਰ ਨੇ ਸਭ ਇਖਲਾਕੀ ਕਦਰਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਅਫਰੀਕਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪੈਟਰਿਸ ਲੂਮਬਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਘਰੇਲੂ ਜੰਗ ਵਿਚ 60 ਲੱਖ ਜਾਨਾਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਹ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਬਹੁਤਾ ਦੂਰ ਕੀ ਜਾਣਾ, ਅਜੇ 2003 ਵਿਚ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਨਾਟੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਰਾਕ 'ਤੇ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ 'ਮਾਸ ਡਿਸਟਰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਕੈਮੀਕਲ ਹਥਿਆਰ' (Chemical weapons of Mass Destruction) ਹਨ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਇਰਾਕ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਨਿਕਲਿਆ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਦੀਨਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਹੀ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਸਹੀ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀਏ?

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗੂੰ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸਿਰਮੌਰ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੀਨੀਅਰ (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਨਵੀਂ ਪਲਾਂਪ ਪੁਟੀ, ਇਕ ਨਵੀਂ ਅੰਗੜਾਈ ਲਈ

‘ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ‘ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੌਮ’ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਿਆ’

ਦੋਸਤੋ, ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਆਸਮਾਨ ਨੂੰ ਜਾ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਖੁਸ਼ੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਿ “ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਤੇ ਸਿੱਖ” ਇਕ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸਨੂੰ “ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਾਲੀ ਬਰਾਦਰੀ” ਜਾਂ ਗੁਮਰਾਹ ਹੋਣੇ ਲੋਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕਿਸਮਤ ਘੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਅਲਬੇਲੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖਲੋਣ ਵਾਲੀ, ਜਾਂ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੀ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾੜੀ ਕਿਸਮਤ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਬਾਲਟੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕੋ ਖੂਹ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ।

ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਹੀ ਕਲੋਲ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਖੂਹ ਦੇ

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਫੋਨ: 99150-91063

ਰਾਜਨੀਤਕ ਡੱਡੂ ਹੀ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਕੁੱਕੜ ਉਡਾਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ (ਯੂ ਐਨ ਓ) ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਵਜੂਦ ਦਾ, ਸਾਡੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋਂਦ ਦਾ, ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪਰ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਇੰਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ। ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ (ਰੱਬ ਕਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਮਾ ਪੰਛੀ ਸਦਾ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਰਹੇ) ਮੁਤਾਬਿਕ ‘ਕਲਾ-ਸੰਜੁਗਤ’ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਬਾਰੀਕ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਹੁਸਨ ਹੋਵੇ, ਬਾਰੀਕ ਮਿਲਾਪ ਹੋਵੇ, ਬਾਰੀਕ ਨਿਚੋੜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਾਰੀਕ ਕਸੀਦੀਕਰਣ ਹੋਵੇ।

ਪਰ ਬੌਧਿਕ ਕੰਗਾਲੀ, ਸਾਫ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ‘ਸੁਤੰਤਰ ਬਿਰਤਾਂਤ’ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜੇ ਨਹੀਂ। ਮੰਨੋ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਮੰਨੋ, ਪਰ ਇਮਾਨਦਾਰ ਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ‘ਹੋਰ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ’ ਦੀ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਵੀਰ ਸੁਚੇਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ‘ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੰਝੂ’ ਇਕ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਅੱਜ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਸਿਆਣਪ, ਕੂਟਨੀਤਕ ਸੋਚ ਦੀਆਂ ਧੁੰਮਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਿੱਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਸ ਈਰਖਾ ਹੀ ਈਰਖਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਡਿਬਰਗਤੂ ਜੇਲੂ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਚੈਨਲਾਂ ਉੱਤੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਕੱਦ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚ ਬੇਬਸੀ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਖੁਸ਼ਮਦ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗੁਲਾਮੀ ਸਮਝਣੀ ਇੰਨੀ ਵੀ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਆਗੂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਤਰ ਦੇ ਕਤਲ ਬਾਰੇ ਆਏ ਬਿਆਨ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਹਲਚਲ ਮਚਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਥ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਲਈ ਭੇਜੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬੋਲ ਵੀ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਗੋਲ-ਮੋਲ ਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੋ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਹਾਏ, ਕਿਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਧਰੋਹੀ ਨਾ ਕਹਿ ਦੇਣ, ਕਿਤੇ ਸਾਡੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੀ ਕੁਰਕ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ, ਕਿਤੇ ਸਾਡੀ ਔਲਾਦ ਉਤੇ ਹੀ ਸੰਕਟ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਤਰ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਬੱਸ ਅਸੀਂ ਨਿਮਾਣੇ, ਨਿਤਾਣੇ ਤੇ ਨਿਆਸਰੇ ਬਣ ਕੇ ਸਫ਼ਾਈਆਂ ਦੇਣ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਲੇਕਿਨ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ 1947 ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹਾਂ। ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਲੰਬੇ ਸਿੰਗਾਂ ਵਾਲੇ ਬਲਦ ਨੇ ਟੱਕਰ ਨਾ ਵੀ ਮਾਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਉਸੇ ਉਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੁਣ geopolitics ਦਾ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਤਈ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਖੇ, ਇਹ ਤਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਭੇਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਚਾਲ ਹੈ, ਅਖੇ ਸਿੱਖ ਐਵੇਂ ਕਮਲੇ ਹੋਏ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਅਖੇ, ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦਾ, ਅਖੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਾਂਗ ਮਰੋਤ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੂਸ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪੁੱਠੇ ਸਿੱਧੇ ਬਿਆਨ ਬੌਧਿਕਤਾ ਦੀ ਪੁੱਠ ਦੇ ਕੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਛੱਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪਾਂ ਤਰਸ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵੀਰਾਂ ਉਤੇ।

ਦੋਸਤੋ, ਸਮਝੋ, ਜ਼ਰਾ ਅਕਲ ਨੂੰ ਹੱਥ ਮਾਰੋ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਮਰਨੇ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੀ20 ਵਿਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਟੋਅਰ ਟਰਪਲ, ਚੰਦਰਯਾਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਗੁਰੂ ਬਣਨ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਟਰੂਡੋ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਇਕ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਮੁਧੜੇ ਮੂੰਹ ਡਿੱਗ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਠਣ ਜੋਗੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਸ ਚਾਲ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾਈ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਬੁੱਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਝ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੋਸਤੋ, ਆਪਣੀ ਅੰਦਰਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਢਾਲ ਕੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੇ ਚੈਨਲਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਾਪੈਗੰਡਾ ਜੰਗ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਕਈ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਬੋਲਣਾ, ਇਕ ਪਾਸਤ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣਾ, ਇਕ ਪਾਸਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾਉਣਾ, ਕੱਚੀ ਪਿੱਲੀ ਅਕਲ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਲਾਉਣੀ, ਅਫਵਾਹਾਂ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ, ਸੁਣੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ- ਯਾਨੀ ਜੋ ਕੌਮ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਉਲਟਾ ਕਮੂਰਵਾਰ ਸਿੱਧ ਕਰ ਕੇ ਨਿਤਾਣਾ, ਨਿਮਾਣਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸਫ਼ਾਈਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦੇਣਾ ਇਸ ਪਰਾਪੈਗੰਡਾ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਨੋਰਥ ਹੈ।

ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਿਆਣਪਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨੁਕਰੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਰੋਲੇ ਹੇਠ ਗੁੰਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਜੇ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕ ਉੱਘੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ‘ਇਕ ਕਲਾ’ ਵਰਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ‘ਖੇਡ’ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਰਕ ਦੇ ਘੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਕ ਤਰਕ ਨਾਲ ਵੀ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਮੁਖੀ ਤਰਕ ਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਤਰਕ ਦੇ ਸਜੀਵ ਅਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਗਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਮਝ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਗੱਲ ਟਰੂਡੋ ਤਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ, ਟਰੂਡੋ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਵੀ ਖਲੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ਯੂ ਐਨ ਓ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਮੁਲਕ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਖਲੋ ਗਏ, ਜਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿਰ ਪੀੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਕ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣ, ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਪਰੋਏ ਜਾਣ, ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਕਦੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੋਸਤੋ, ਇਹ ਉਹ ਕੈਪਟਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਐਲਾਨਾਮੇਂਟ ਉਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਸੰਪੰਨ ਸਿੱਖ ਸਟੇਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਪਿਓ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਸਮੇਂ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਯੂ ਐਨ ਓ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਬੁਤਰਸ ਘਾਲੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪੱਤਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਭੁੱਲਣੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇ ਉਸ ਨੇ

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਗੁਆਚੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੱਜ ਪੰਥ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੰਥ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਗੁਨਾਹਾਂ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਇਤਿਹਾਸ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੀ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ। ਗੈਬ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਸਾਫ਼ ਹਨ। ਗੁੱਝੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭੇਤ ਵੀ ਕੁਝ ਕੁਝ ਸਮਝ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਗਹਿਰਾਈਆਂ ਵਿਚ ਉਤਰਨ

ਦਾ ਚਾਅ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਤਾ, ਪਿੰਗਲਾ ਅਤੇ ਸੁਖਮਨਾ ਅਰਥਾਤ ਕਾਇਨਾਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨਾਤੀਆਂ (ਵਦਿਨਸ) ਇੱਕ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਇਕਾਗਰ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਤਾਂ ਕਹਿ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਨੈਣਾਂ ‘ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਜਰਨੈਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਏ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਾ ਜਲਾਲ ਅਤੇ ਜਮਾਲ ਕੁਝ ਤਾਂ ਸੁਨੇਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਰਾਜਦੂਤ ਇਹ ਸਰਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਲਈ ਕਿਉਂ ਉਤਾਵਲਾ ਹੈ?

ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਕ ਕੌਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਮੰਦਰ ਅੰਦਰ ਅਰਥਾਤ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿਚ ਗਰਜਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਰੂਹਾਨੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹਨ? ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਭਲਾ ਕੀ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਹਨ?

ਗੱਲ “ਹਾਅ ਦੇ ਨਾਅਰੇ” ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਤੋਂ ਕੀ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਚਲੀ ਗਈ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ? ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਅਰਥਾਤ ਯੂ ਐਨ ਓ ਵਿਚ “ਇਸ ਬੰਦੇ” ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਰਦ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਝਾਰ ‘ਤੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੁਲਕ ਹੁਣ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਤਰ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿਚ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੱਥ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਤੇ ਵੱਡੇ ਢੋਲ ਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਉੱਤੇ ਖੂਬ ਭੁੜਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਭੀੜ ਬੋਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸੁਣਦੀ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਕਈ ਸਿੱਖ ਵੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕੁਹਾੜੇ ਦੇ ਦਸਤੇ ਬਣ ਕੇ ਤਮਾਸ਼ੇ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਟਾਹਣੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਟਾਹਣੀ ਨੂੰ ਹੀ ਕੱਟ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਵਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੌੜ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਵੀ ਖੂਬ ਰੰਗ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਅਕਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸੁੱਕੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਜਿਧਰ ਵਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਧਰ ਉੱਡਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ “ਜਾਨ ਦੇ ਵੈਰੀ” ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਦੋਸਤਾਂ ਵਾਂਗ ਮਿਲਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਤਰ ਦੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ!

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਪੱਤਰਕਾਰ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ‘ਤੇ ਇਤਨਾ ਖੁਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਲਗਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲੀ ਜਾ ਰਹੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ: ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪਲਾਂਪ ਪੁਟੀ, ਇਕ ਨਵੀਂ ਅੰਗੜਾਈ ਲਈ। ਪਰ ਬਿਆਨ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜੇ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ, ਗੋਲ-ਮੋਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਿੱਤਰ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਿੱਛੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਹੁਣ ਇਕ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ “ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੌਮ” ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਿਆ।

ਰੱਬ ਹੀ ਬਚਾਏ ਸਾਡੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਖ ਸੁਭ ਚਿੰਤਕਾਂ ਤੋਂ...

ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਐਨਟੋਨੀ ਬਲਿੰਕਨ ਦੇ ਅਸੂਲੀ ਤੇ ਇਖਲਾਕੀ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਸੀ: ‘ਸ਼ੈਤਾਨ ਕੁਰਾਨ ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਖ਼ੈਰ ਹੋਵੇ’!

ਪੱਛਮੀ ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ

ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਡਰ, ਫੌਜੀ ਜਨਰਲ ਆਦਿ ਕਿਵੇਂ ਮਾਰ ਮੁਕਾਏ ਗਏ ਸਨ? ਸਾਲ 2011 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੋਸਟ ਵਾਂਟੇਡ ਅੱਤਵਾਦੀ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਡਰੋਨ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਭਿਣਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਵਰੀ, 2020 ਵਿਚ ਇਰਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੌਜੀ ਜਨਰਲ ਕਾਸੇਮ ਸੋਲੇਮਾਨੀ ਨੂੰ ਡਰੋਨ ਨਾਲ ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਾਜ਼ਦਾਰਤਾ ਫੀਡਲ ਕਾਸਟਰੋ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਅਨੋਕਾਂ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅਮਰੀਕਨ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਸੀ ਆਈ ਏ ਵਲੋਂ ਇਰਾਨ, ਇਰਾਕ, ਗੁਆਟਮਾਲਾ, ਨਿਕਾਰਾਗੋਆ, ਕੋਂਗੋ, ਵੀਅਤਨਾਮ, ਚਿੱਲੀ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਆਦਿ ਅਨੋਕਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਪਲਟੇ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਨਪੁਤਲੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਅਨੋਕਾਂ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ?

ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ? ਜਿਹੜੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਕੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਿੱਤਰ

ਦੇ ਕਤਲ ‘ਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਹਨ? ਜਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਚੋ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ? ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਤਨੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ 38 ਸਾਲ ਬੀਤਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਨਿਸ਼ਕਾ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ? ਤਕਰੀਬਨ 25 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੋਅਰ ਦਾ ਉਸਦੇ ਘਰ ਹੀ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹੀ ਏਜੰਸੀਆਂ 25 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਾਤਲਾਂ ਦਾ ਖੁਰਾ-ਖੋਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੀਆਂ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਿੱਖ ਬਿਜ਼ਨੈਸਮੈਨ ਤੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਜਹਾਜ਼ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ ਦਾ ਕਤਲ ਵੀ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸੁਰਾਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੀਆਂ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ੱਕੀ ਕਤਲਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕਿਸਦਾ ਹੱਥ ਹੈ? ਜਿਸ ਜਹਾਜ਼ ਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਸੀ, ਉਸੇ ਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨੇ ਮਾਸਟਰ ਮਾਈਂਡ ਨੂੰ ਇਹ ਆਪਣਾ ਹੀਰੋ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦੱਸਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਦੋਹਰਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ?

ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਿਅੰਗ ਵੇਖੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਤੇ ਲੀਡਰ

ਤਾਂ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ, ਖਾਸਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਗੋਗੇ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਮੌਕੇ ਪੈਂਟਾਗਨ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਈਕਲ ਰੁਬਨ ‘ਹਡਸਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਥਿੰਕ ਟੈਂਕ’ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਲਈ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਚ ਫਿਟਕਾਰ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੰਢੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਆਉਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਮਿ. ਨਿੱਤਰ ਕੋਈ ਆਮ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪਲੰਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕੇ ਟੀ ਐਫ ਦਾ ਮੁਖੀ ਸੀ, ਜਿਸ ‘ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਤਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ 10 ਲੱਖ ਦਾ ਇਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੋ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਚੱਲੀਏ। ਪੱਛਮੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ‘84 ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ...? ਕੌਮ ਹੁਣ ਕੁਝ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋਸ਼-ਵਿਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਦੁਬਾਰਾ ਉਹੀ ਗੁਲ਼ਤੀਆਂ ਦੁਹਰਾ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਸਿਵਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੀਏ...। ਇਹ ਹੀ ਦੋਸ਼-ਵਿਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਦੀ ਅੰਬਰੀ ਪ੍ਰਵਾਜ਼ - ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਸਿੱਖ-ਸਿੱਧਾਂਤ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਅੰਬਰੀ ਪ੍ਰਵਾਜ਼ ਭਰਨ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਾਗਰ ਵਿਚੋਂ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਤਲਾਸ਼ਣ ਵਰਗੀ ਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਖਮ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਦਕੀ, ਸਿਰਤੀ ਤੇ ਬਿਬੇਕੀ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੀ ਹੀਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਸਮੇਂ ਦੀ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਰੈਂਟਨ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਗੁਣਵਾਨ ਹਸਤੀ ਹੈ- ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ; ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸੂਖਮ ਤੇ ਬਿਖਮ ਰਹੱਸ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਖੋਜਣ, ਪੜਤਾਲਨ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਂਚੀ

ਉਹ ਜਿਸ ਸਿਰਤ, ਸਿਦਕ ਤੇ ਸਮਰਪਿਤ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਿਸ ਡੂੰਘਾਈ ਤੇ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਖੋਜ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ; ਉਸ ਦੀ ਉਹ ਇਕੋ ਇਕ ਆਪ ਹੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। "ਜੈਸਾ ਤੂ ਤੈਸਾ ਤੁਹੀ ਕਿਆ ਉਪਮਾ ਦੀਜੈ" ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਦੀ ਆਚਾਰੀਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖ-ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਅੰਬਰੀ ਪ੍ਰਵਾਜ਼ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਤੋਂ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਰੁਖ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੇ ਖੋਜ ਭਰੇ ਸੈਕੰਡੇ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤਿਅੰਤ ਹੈਰਾਨ ਕਰਦਾ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਹੈਰਾਨ ਕਰਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਖਰੜੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣ ਚਿਣ ਕੇ ਸੰਤੋਖੇ ਪਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਰੜਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੇ ਛਪਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਸਮਾਂ ਕਦੋਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਮਿਲੇਗਾ ਵੀ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਅਖਬਾਰ "ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼" ਦੀ ਇਹ ਸਥਾਈ ਲੇਖਕਾ ਹੈ; ਉਸ ਦੇ ਹਰ ਅੰਕ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਬਹੁਮੁੱਲੇ ਲੇਖ ਨਿਰੰਤਰ ਛਪਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੋਡੀਓ ਅਤੇ ਟੀ. ਵੀ. ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ-ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ "ਭਗਤਾਂ ਤੇ ਭੱਟਾਂ" ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਦੇ ਸੈਕੰਡੇ ਲੇਖ ਹਨ: ਜੋ "ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼" ਵਿਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ-ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੈਰਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੇ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਏਨਾ ਸਮਾਂ ਤੇ ਏਨੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਕਿਵੇਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਦੇ ਏਨੇ ਡੂੰਘੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਾਗਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਉਤਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤੀ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਕਿਵੇਂ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ?

ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਿਰਤ, ਸਿਦਕ ਤੇ ਸਿੱਦਤ ਨਾਲ, ਡੂੰਘੀ ਲਗਨ ਤੇ ਅਪਾਰ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ 'ਚ ਜੁਟੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਪੂਰੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਚ, ਇਸ ਪੱਧਰ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲੇਖਕਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਪੂਰੇ ਪੰਥ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਲੇਖਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਡੀ ਵਡਿਆਈ ਤੇ ਹਾਰਦਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਦਾ ਜਨਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪਿੰਡ 'ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਸਿੱਖਾਂ' ਦੇ ਸਧਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਪਿਤਾ ਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ 2 ਮਾਰਚ, 1945 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਤੇ ਗੁਰੂ-ਵਰੋਸਾਏ ਜਿਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ 'ਅਕਾਲੀ' ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਚਾਰ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਦੋ ਭਰਾ ਹਨ। ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਨੇ 1963 ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। 1969 ਵਿਚ ਕ੍ਰਮਕ੍ਰਮ ਤਰ ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦੀ ਐਮ.ਏ.

ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। 1979 ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਈ। 1990 ਵਿਚ ਇਸ ਸੁਭਾਗ ਜੋੜੀ ਨੇ ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ ਫੇਜ਼ ਇਕ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕੋਠੀ ਬਣਾਈ। 1969 ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬੀ ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਸਰਵਿਸ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਹਸਤੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ-ਮੱਤਾ ਤੇ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਸੰਗ-ਸਾਥ ਮਿਲਿਆ ਉਹ ਸਨ: ਡਾ. ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਕੋਹਲੀ, ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਪ੍ਰੋ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਆਦਿ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਹਸਤੀਆਂ ਸਨ।

ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਦੇਖਿਆਂ ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਸਧਾਰਣ ਪੇਂਡੂ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਸਧਾਰਣ ਸੁਆਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਸਲੋਂ ਪੇਂਡੂ ਪੱਧਰ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਸਧਾਰਣ ਚਾਲ ਚਾਲ, ਚੁੰਨੀ ਨਾਲ ਢਕਿਆ ਸਿਰ, ਨਿਰਛਲ ਬੋਲ ਚਾਲ। ਦਿਖਾਵੇ ਲਈ ਕੋਈ ਗਹਿਣਾ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਜਾਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਧਾਰਣ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਇਹ ਸੁਆਣੀ ਕੋਈ ਵਿਦਵਾਨ, ਚਿੰਤਕ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਮਹਾਨ ਆਚਾਰੀਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਾਣਿਆਂ ਹੀ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਰੱਜੀ, ਪ੍ਰਸੰਨ ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਸਤੀ, ਫਿਲਾਸਫੀ ਦੀਆਂ ਸਰਬੋਤਮ ਡਿਗਰੀਆਂ, ਵੱਡੀਆਂ ਪਦਵੀਆਂ ਅਤੇ ਉਚਤਮ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਵਰਤਣ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਅਤਿਅੰਤ ਸਰਲ, ਸਹਿਜ ਤੇ ਸਧਾਰਣ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਲੁਕਾਉਣੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਵਧਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਕੇ ਆਖਣੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਹਿਜ ਤੇ ਧੀਰਜ ਉਸ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਹਨ, ਸੰਤੋਖ ਤੇ ਠਰੰਮੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੇ ਸੁਣਨ ਦਾ ਸਬਰ ਤੇ ਸਲੀਕਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਮਿਲਣੀ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਰੂਪ, ਸੰਤੋਖ ਦੀਆਂ ਫਾਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਖਿੱਲਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਰਹਿਤ ਬਹਿਤ ਵਿਚੋਂ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਹੋਣ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਬਹੁਤ ਕੋਮਲ, ਸਰਲ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਬਹੁਤਾ ਛਪਣ, ਆਪਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਨਾਮ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਲਾਲਸਾ ਤੋਂ ਅਸਲੋਂ ਪਾਕ ਪਵਿੱਤਰ ਤੇ ਨਿਰਲੇਪ ਹਸਤੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਕਈ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਐਵਾਰਡ ਇਸ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪੈ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਰੁਚੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਲੋਕ-ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਲਗਨ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਇਕੱਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ, ਵੱਡੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਤੋਂ ਇਹ ਹਸਤੀ ਅਸਲੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਤੇ ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸੰਜਮੀ, ਸੰਕੋਚੀ ਤੇ ਛੁਪੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਦੇ ਆਚਾਰ ਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਸਚਾਈ, ਸਫਾਈ ਤੇ ਮਿਠਾਸ ਕੱਚੇ ਦੁੱਧ ਵਰਗੀ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਿਰਮਲਤਾ ਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਦੀ ਦੇ ਨਿਰਮਲ ਨੀਰ ਵਰਗੀ ਅਤੇ ਵਰਤਣ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕਸਤੂਰੀ ਦੀ ਮਹਿਕ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਿਆਗੀ ਵੈਰਾਗੀ ਸਾਧੂ-ਸਨਿਆਸੀ ਵਾਂਗ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਸਲੋਂ ਪਾਕ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬਰ, ਸੁਕਰ, ਸੰਤੋਖ ਤੇ ਰੱਬੀ ਰਜ਼ਾ ਤੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹਸਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਣ-ਸ਼ੈਲੀ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਵਾਂਗ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਹਿਭਾਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਵੀ ਨਿਰਾਲੀ ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਹਸਤੀ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਗੁਆਚਿਆ ਹੋਇਆ, ਚਿੰਤਕ, ਦਰਵੇਸ਼, ਵਿਸਮਾਦੀ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਪੱਕਾ ਘੁਮਕਤ। ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਗੁਆਚੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਵਰਗੀ ਚਾਲ ਚਾਲ, ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਲਟਕਦਾ ਕਾਮਰੋਡੀ ਬੈਲਾ, ਸਿਰ ਦੇ

ਗੰਜ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਐਨਕ ਤੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਨੋਖੀ ਤੇ ਨਿਰਾਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਵਾਸੀ ਜਾਪੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੁਮਾਰ ਹੋਣਾ ਵਧੇਰੇ ਜਚਦਾ ਹੈ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਵਿਚ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਚਿੰਤਕ ਜਾਂ ਫਿਲਾਸਫਰ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਰਹੱਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਸਮਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਦੇ ਆਚਾਰ ਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਸਚਾਈ, ਸਫਾਈ ਤੇ ਮਿਠਾਸ ਕੱਚੇ ਦੁੱਧ ਵਰਗੀ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਿਰਮਲਤਾ ਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਦੀ ਦੇ ਨਿਰਮਲ ਨੀਰ ਵਰਗੀ ਅਤੇ ਵਰਤਣ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕਸਤੂਰੀ ਦੀ ਮਹਿਕ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਿਆਗੀ ਵੈਰਾਗੀ ਸਾਧੂ-ਸਨਿਆਸੀ ਵਾਂਗ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਸਲੋਂ ਪਾਕ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬਰ, ਸੁਕਰ, ਸੰਤੋਖ ਤੇ ਰੱਬੀ ਰਜ਼ਾ ਤੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹਸਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਣ-ਸ਼ੈਲੀ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਵਾਂਗ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਹਿਭਾਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਾਬਣਾਂ ਹਨ। ਰੋਟੀ ਮਿਲੇ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਬਗੈਰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

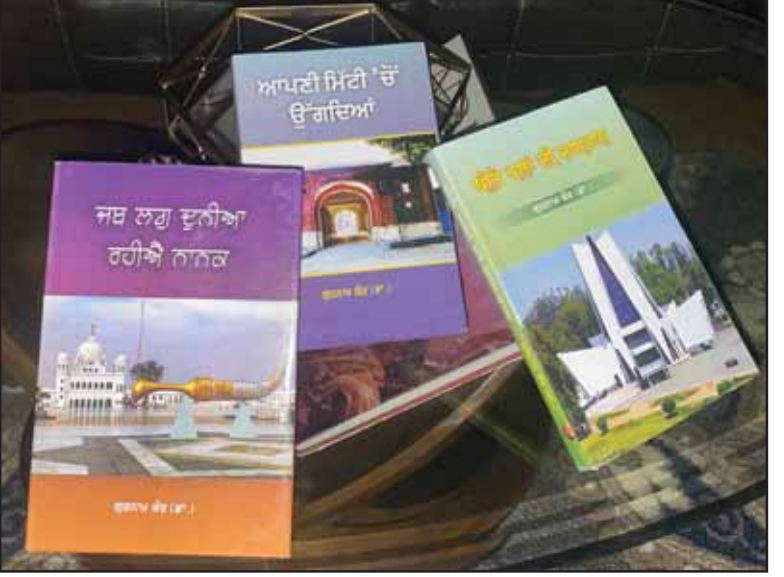
ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਦੀ ਬੋਲ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੱਛਣ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ: ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਵਖਰਿਆਉਂਦੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ: ਇੱਕ ਉਦੋਂ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੀਰ-ਰਸੀ ਐਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਤਾਕੇਦਾਰ ਗਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਵਾਕ ਅਰੰਭ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤਬਲੇ ਦੀ ਸੁਰ ਹੋਈ ਕਿਨਾਰ ਵਾਂਗ ਟੁਣਕਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਹ ਅਗਰਬੱਤੀ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਂਗ ਛਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਦੂਜਾ ਉਦੋਂ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਖੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਲੱਗੇ। ਉਦੋਂ ਉਹ ਮੁਹੱਬਤੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਭਿੰਜ ਕੇ, ਮਾਧਿਓਂ ਮਿਠੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ 'ਹਾਇ ਰੱਬ ਜੀ' ਆਖਦਾ ਹੈ। 'ਹਾਇ ਰੱਬ ਜੀ' ਉਸ ਦਾ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਹੈ। ਇਸ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਾਰੀ ਕਾਇਆ ਮਿਸਰੀ ਦੀ ਡਲੀ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਤਨ ਬਦਨ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਸ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ, ਗੁਣਵਾਨ ਤੇ ਸੁਭਾਗਸ਼ੀਲ ਜੋੜੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਹਰ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੋਲਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਸ਼ਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਗੂੜ੍ਹ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ, "ਰੀਜਨ ਐਂਡ ਰੈਵੇਲੇਸ਼ਨ ਇਨ ਸਿੱਖਇਜ਼ਮ", "ਸਟੇਂਡੀ ਇਨ ਸਿੱਖਇਜ਼ਮ", "ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਰਸ਼ਨ" ਆਦਿ ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਭਾਗੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ "ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਤ੍ਰਿਕਾ" ਦੀ ਕਈ ਸਾਲ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੰਪਾਦਕੀ ਕੀਤੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਝ ਕੁ ਵਰਤਨਯੋਗ ਹਨ: "ਖਾਲਸਾ-ਏ ਬਿਸੈਟਿਕ ਪਰਸਪੈਕਟਿਵ", "ਦਾ ਡੀਵਾਈਨ

ਵਰਸੀਫਾਇਰ", "ਸਿੱਖ ਵੈਲਯੂ ਸਿਸਟਮ ਐਂਡ ਸੋਸ਼ਲ ਚੇਂਜ", "ਫਿਲਾਸਫੀਕਲ ਪਰਸਪੈਕਟਿਵਜ਼ ਆਫ ਸਿੱਖਇਜ਼ਮ-ਲੇਖਕ ਸਵਰਗੀ ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ", ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਸਪੈਕਟਿਵ ਆਫ ਹਿੰਦੂ ਮਨ ਵੈਲਯੂਜ਼", "ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ" "ਉਦਾਸੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਪਰਿਪੇਖ" "ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ" "ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ-ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ, ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ"। ਪਰ ਹੁਣ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਪਿੱਛੋਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ: "ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ 'ਚੋਂ ਉਗਦਿਆਂ", "ਬੀਤੇ ਪਲਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ"

ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ, ਇਸੇ ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਰੀਡਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੀ ਪਦਵੀ 'ਤੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਢੇ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 31 ਮਾਰਚ 2005 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਈ। ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਸਮਾਂ ਅਤਿਅੰਤ ਸੁਰੀਲਾ ਅਤੇ ਰੌਚਕਤਾ ਭਰਿਆ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ।

ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਅਗਲੇ 3 ਤੋਂ 11 ਨੰਬਰ ਤੱਕ ਦੇ 9 ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਤੇ ਅਨੋਖੇ ਮਾਹੌਲ ਦੀਆਂ ਅਤਿਅੰਤ ਮਾਣਮੱਤੀਆਂ,

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਜਬ ਲਗ ਦੁਨੀਆਂ ਰਹੀਐ ਨਾਨਕ', 'ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ 'ਚੋਂ ਉਗਦਿਆਂ' ਅਤੇ 'ਬੀਤੇ ਪਲਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ' ਦੇ ਸਰਵਰਕ।

ਅਤੇ "ਜਬ ਲਗ ਦੁਨੀਆਂ ਰਹੀਐ ਨਾਨਕ"। "ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ 'ਚੋਂ ਉਗਦਿਆਂ" ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਐਤਿਕਾ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ ਅਠਾਰਾਂ ਲੇਖ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਲੇਖ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਉਥੇ ਵਸਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਮ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਘੁੰਗਰਾਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੋਟਲਾ ਸਮਸ਼ਪੁਰ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦਾ ਹੋਸਟਲ ਜੀਵਨ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸ ਨੇ ਬੀ ਏ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਕ੍ਰਮ ਤਰ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲੇ ਵਿਚ ਬਿਤਾਏ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਾਲ-ਹਵਾਲ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦੀ ਮਾਸਟਰ ਡਿਗਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਆਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜਾਣਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਅਨੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

"ਬੀਤੇ ਪਲਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ" ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ 21 ਲੇਖ ਹਨ। ਮੁੱਢਲੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਭਰੇ ਪਲਾਂ ਦੀ ਵਿਖਿਆ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਭਵ-ਸਾਗਰ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਨਾਰੇ ਲੱਗਣ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇਸ ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿਚ 1962 ਵਿਚ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ "ਪੰਜਾਬੀ ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ" ਸੀ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਲੇਖ "ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ" ਤੇ "ਅਕਾਦਮਿਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਰਵੱਈਆ" ਵਿਚ ਸੁਖਤ ਸੁਜਾਨ ਲੇਖਕਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਜੋ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਹੰਢਾਉਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਖਰ ਉਹ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਮਾਂ ਆ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕ੍ਰਮਕ੍ਰਮ ਤਰ ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਸੈਕਿੰਡ ਰਹਿ ਕੇ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਘਾਲ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ "ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਭਾਗ" ਵਿਚ ਬੌਤਰ ਲੈਕਚਰਾਰ ਲੱਗੀ। ਫਿਰ "ਰੀਜਨ ਐਂਡ ਰੈਵੇਲੇਸ਼ਨ ਇਨ ਸਿੱਖਇਜ਼ਮ"

ਰੌਚਕ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਹੈ। ਜੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਬਹੁ-ਮੁੱਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਲੇਖ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਪਤਿਆਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। 12 ਤੋਂ 21 ਤੱਕ ਦੇ ਲੇਖ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਗਿਆਨ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਸਮੋਈ ਬੈਠੇ ਹਨ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਭਰਦੀ ਜੁਆਨੀ ਲਈ, ਅਤਿਅੰਤ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ, ਸਿਖਿਆਦਾਇਕ ਅਤੇ ਗਿਆਨਦਾਤੀ ਪੁਸਤਕ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ ਦੀ ਤੀਜੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ-"ਜਬ ਲਗ ਦੁਨੀਆਂ ਰਹੀਐ ਨਾਨਕ"। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਹ ਤੁਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਵਿਚ 661 ਸਫੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਤੁਕ ਇੰਜ ਹੈ: "ਜਬ ਲਗ ਦੁਨੀਆਂ ਰਹੀਐ ਨਾਨਕ ਕਿਛੁ ਸੁਣੀਐ ਕਿਛੁ ਕਹੀਐ" ਇਸ ਤੁਕ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਤੇ ਸੁਣਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ, ਸੂਖਮਤਾ ਅਤੇ ਸੁੱਚਮਤਾ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ 16 ਬਹੁ-ਮੁੱਲੇ ਲੇਖ ਹਨ। ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਲੇਖਕਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਘਾਲਣਾ ਨੂੰ 'ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ' ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇਖੋ: "ਜਬ ਲਗ ਦੁਨੀਆਂ ਰਹੀਐ ਨਾਨਕ", "ਸੇਵਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸ", "ਵਿਸ਼ਵ ਸਿੱਖ ਸਮੇਲਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਖਾਲਸਾ ਮਾਰਚ", "ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ", "ਕਹਿਣੀ ਤੇ ਕਰਨੀ", "ਧਰਤੀ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ", "ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਨਕ-ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤ", "ਇਛੁ ਪੁੰਨੀ ਸਰਧਾ ਸਭ ਪੂਰੀ" 'ਤੇਰਾ ਬਾਨ ਸੁਹਾਵਾ' 'ਫਿਰਿ ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਕਰਤਾਰਪੁਰ' ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੇਖ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਲੇਖ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਹਨ; ਜਿਸ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਪਹੁੰਚਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸੁਰਧਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਗੱਲ ਇਥੇ ਮੁਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਮਿਨੀ ਐਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਰ ਸੁਝਵਾਨ ਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਦੇਵ ਆਨੰਦ

ਅਦਾਕਾਰ ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਦਾ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਮੁਕਾਮ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਦੀ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਸਾਲ 2023 ਉਸ ਦਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ 26 ਸਤੰਬਰ 1923 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਅਦਾਕਾਰ ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਦਾ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਮੁਕਾਮ ਹੈ। ਸਾਲ 2023 ਉਸ ਦਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ 26 ਸਤੰਬਰ 1923 ਨੂੰ ਕਸਬਾ ਸ਼ਕਰਗੜ੍ਹ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਸ਼ਕਰਗੜ੍ਹ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਤਹਿਸੀਲ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਰਹਿ ਗਈ।

ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪਿਸ਼ੌਰੀ ਲਾਲ ਆਨੰਦ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਵਕੀਲ ਸਨ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ

ਕੁਦਰਤ ਕੌਰ

ਸਨ। ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤੀਜਾ ਸੀ। ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਦੀ ਇੱਕ ਭੈਣ ਸ਼ੀਲ ਕਾਂਤਾ ਕਪੂਰ, ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਸ਼ੇਖਰ ਕਪੂਰ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਮਨਮੋਹਨ ਆਨੰਦ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਚਿਹਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਰਾ ਚੇਤਨ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਵਿਜੈ ਆਨੰਦ ਦਾ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਪੋ-ਆਪਣਾ ਮੁਕਾਮ ਹੈ।

ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਦੇ ਸੇਕਰਡ ਹਰਟ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਬੀ.ਏ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਹਨੇ ਅਜੇ ਆਪਣੀ ਬੀ.ਏ. ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਬੰਬੇ (ਮੁੰਬਈ) ਲਈ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਉਸ ਨੂੰ

ਚਰਚਗੇਟ ਵਿੱਚ 65 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲੀ। ਫਿਰ 85 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨੇ 'ਤੇ ਕਲਰਕੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਚੇਤਨ ਆਨੰਦ 'ਇਪਟਾ' (ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਥੀਏਟਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ) ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਦੇਵ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਤੁਰਿਆ। ਫਿਲਮ 'ਅਫ਼ਤ ਕੰਨਿਆ' ਅਤੇ 'ਕਿਸਮਤ' ਵਿੱਚ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇਖ ਕੇ ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਅਦਾਕਾਰ ਬਣਨ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਜਾਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫਿਲਮ ਸਟੂਡੀਓ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫਿਲਮਜ਼ ਦੀ 1946 ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਹਮ ਏਕ ਸਾਬ' ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਲੀਡ ਰੋਲ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨ ਏਕਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਸੀ।

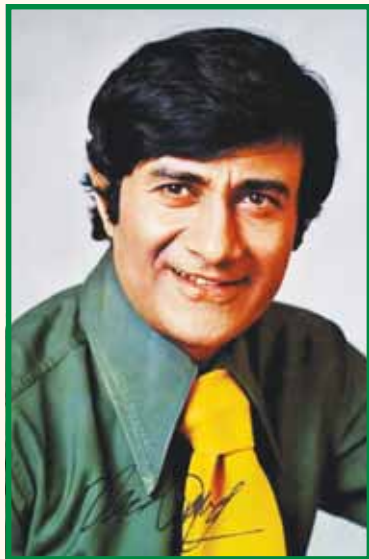
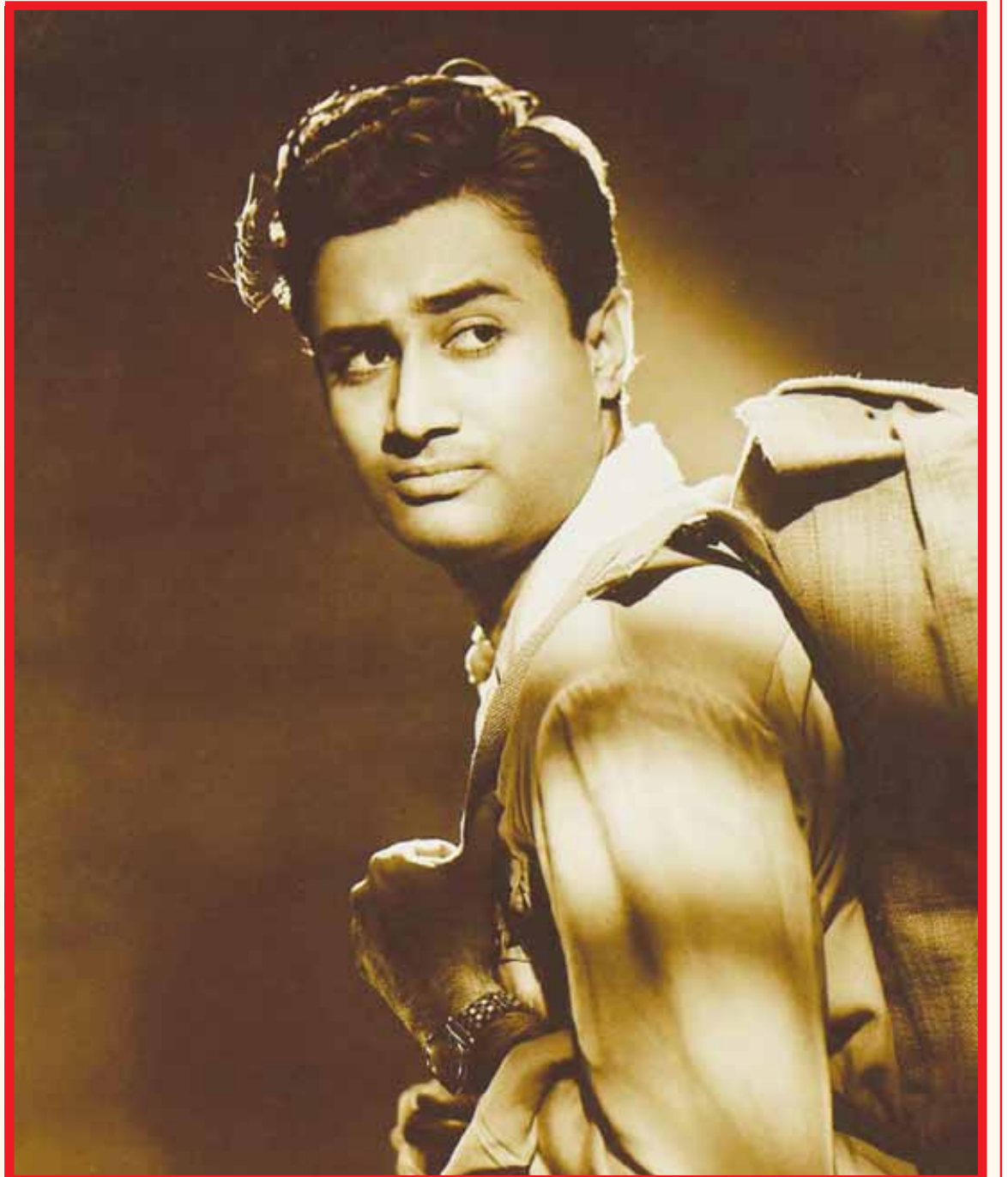
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਨੇ ਉਘੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸੁਰੱਈਆ ਨਾਲ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 'ਵਿਦਿਆ' (1948), 'ਜੀਤ' (1949), 'ਸ਼ਾਇਰ' (1949), 'ਅਫਸਰ' (1950), 'ਨੀਲੀ' (1950), 'ਸਨਮ' ਤੇ 'ਦੇ ਸਿਤਾਰੇ' (1951) ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਈਆ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਇੱਥੇ ਮਸਲਾ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਈਆ ਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਦੇਵ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੜ ਕੇ ਸੁਰੱਈਆ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ।

ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਹੌਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰ ਗ੍ਰੈਗਰੀ ਪੈਂਕ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਵ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਦੇਖਣ ਹੀ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਕਈ ਅਮਰ ਫਿਲਮਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੱਜ ਵੀ ਓਨੇ ਹੀ

ਚਾਅ ਨਾਲ ਦੇਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਹੀਰੋ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਗਾਈਡ' (1965) ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਹੋ ਨਿੱਬੜੀ।

ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ 'ਜਿਊਲ ਬੀਫ', 'ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਜਾਰੀ', 'ਜੌਹਨੀ ਮੇਰਾ ਨਾਮ', 'ਹਰੇ ਰਾਮਾ ਹਰੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ', 'ਬਨਾਰਸੀ ਬਾਬੂ', 'ਹੀਰਾ ਪੰਨਾ',

'ਅਮੀਰ ਗਰੀਬ' ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਟਾਈਲ ਚਾਲੂ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਰੀਸ ਸਮਝੋ ਕੁਲ ਦੁਨੀਆ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰ ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਸਵੀਰਾਂ।

ਅਦਾਕਾਰ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹੌਲੀਵੁੱਡ ਫਿਲਮ 'ਬੇਡੀ ਆਫ ਲਾਈਜ਼' ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪੀਡ ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ, "ਮੈਂ ਦਰਅਸਲ ਅਤਿਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ।"

ਹੁਣ ਉਹ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਵੈਕਸੀਨ ਵਾਰ' ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਫਾਇਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੈਮਰੇ ਅੱਗੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ

ਹੈ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਭਿਨੇਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਫਾਇਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਹ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਾਗਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪਾਗਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਾਧਨ ਹੈ।" ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਦਾਕਾਰ ਨਾਲ

ਦੱਖਣ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ

ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਦਾ ਇਨਕਾਰ

ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਿਵੇਕ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਵੈਕਸੀਨ ਵਾਰ' ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਾਇਓ-ਸਾਇੰਸ ਫਿਲਮ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਹਿਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਬੀ.ਬੀ.ਵੀ.152 ਵੈਕਸੀਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਵੈਕਸਿਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ

ਸਪਤਮੀ ਗੌਤਾ ਵੀ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ 28 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ 10 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਆਪਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਜਾਨ ਤੱਕ ਦਾਅ ਉੱਤੇ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ ਅੰਦਰ ਵੜ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੱਲਵੀ ਜੋਸ਼ੀ, ਅਨੁਪਮ ਖੇਰ, ਰਾਇਮਾ ਸੇਨ ਅਤੇ

Golden State Realty

Real Estate and Loans Under One Roof

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Selling Homes from Gilroy to Sacramento, CA

Call us before visiting new model homes to save big time.

ਪਿਛਲੇ 36 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜ਼ਨਸ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ

Time to buy new home in Tracy, Manteca, Lothrop and Stockton

Pinnacle Award Winner 2014, 2015, 2016 & 2017
Grand Master Award Winner: 2018-2021, Platinum Award 2022

Call for Listing Special 2023

Ph: 510-304-9292 or 408-666-8279

Anmol Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02062952

Armaan Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02161166
Ph: 510-709-7987

Jaswinder (Jassi) Gill
M.Sc (PAU)
CA BRE# 00966763
Broker/Owner/Notary

Harjot Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02036421
Ph: 408.413.8350

Rakesh Pabla
REALTOR
Lic no: 01507068
Ph: 408.531.5464

Fremont Office: 86 Pilgrim Loop, Fremont CA 94539
Tel: 510-440-9292

Visit us @ www.jassigill.com
for hot listings

1. 728 City walk pl
Unit 6 Hayward CA, 94544

2. 4294 Comet Cir
Union city, CA, 94587

3. 7383 Sedgefield ave
San Ramon, CA, 94583

4. 2793 San Minete Dr
Livermore, CA, 94550

5. 4153 Settlers Ridge Way
Roseville, CA, 95747

Recent Sales

6. 2373 Tallahassee St
Hayward, CA, 94545

7. 7045 Inclined Pl
Dublin, CA, 94568

8. 48 Terra Vista Ave Apt D
San Francisco CA, 94115

9. 2411 Bentley Lane
Tracy CA 95376

10. 150 Yolo Ct
San Bruno CA 94066

11. 5079 Brett Court
CA, 94538

12. 1379 Michael Dr
Tracy, CA, 95337

13. 3055 Bernard Ave
San Ramon, CA, 94583

14. 380 cardona Cir
Pleasanton CA 94583

15. 5788 Arlene way
Livermore CA 94550

16. 2569 Bennett ct
Tracy CA 95377

Purchase Loan and Refinance

Call Sukhveer (Sukhi) Gill Ph: 510-207-9067

DHMS, Loan Broker

CA BRE Lic.#01180969
NMLS# 352095